

Pedagógiai Program 2024

„Osztani magad - hogy így sokasodjál
Kicsikhez hajolni - hogy magasodjál,
Hallgatni őket - hogy tudd a világot,
Róluk beszélni - ha szólsz a világhoz...”
(Váci Mihály)

Tartalomjegyzék

Bevezető gondolatok

I. Az óvoda jogi státusa, jellemző adatai.

II. Helyzetkép az óvodáról

- Az óvoda jellemző adatai
- Hagyományrendszerünk
- A program erőforrásai
- Az óvoda személyi feltételei
- Az óvoda tárgyi – dologi feltételei

III. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép.

IV. Az óvodai nevelésnek és fejlesztésnek átfogó, globális terve.

- Óvodánk nevelési céljai
- Nevelési alapelveink
- Nyitott óvoda alapelvei
- A Duna-Gyöngye Óvoda Pedagógiai Programjának rendszere

V. Az óvodai nevelés feladatai

1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

- Egészséges táplálkozás
- Mindennapos testnevelés, testmozgás
- Személyi higiéné
- Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése.
- Testi és lelki egészség megőrzése, fejlesztése.
- A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- A bántalmazás, erőszak megelőzése
- Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség(i) nevelés

- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig, folyamatos befogadás.
- A gyermek - gyermek, a felnőtt - gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Szokás és normarendszer megalapozása
- Én-tudat alakítása, önérvényesítő, önkifejező törekvések támogatása az együtt játszásban.
- A szülőföldhöz való kötődés és a hazaszeretet elősegítése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

- Tevékenységekben megvalósuló nevelés-fejlesztés
- Beszédkészség fejlesztése a játékban.
- A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével
- Értelmi képességeket különösen a képzelet és a kreativitást elősegítő ösztönző környezet biztosítása
- Alkotóképesség-fejlesztése.

VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei – Napirend

- A napirend kialakításának alapelvei a Duna-Gyöngye Óvodában
- Szervezeti és időkeretek
- Az óvodapedagógus
- A dajka

VII. A nevelés tartalma

Néphagyomány ápolás, népszokások

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

Óvodánkban megtartott jeles napok, ünnepek, hagyományok, és azok tartalmai

VIII. Az óvodai élet tevékenységformái

1. A játék
2. Verselés, mesélés
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, vizuális tevékenység
5. Mozgás
6. A külső világ tevékeny megismerése
7. A munka jellegű tevékenységek
8. Tanulás

IX. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Általános jellemzők

Gyermekvédelmi programunk célja, feladata

Alapelvünk

Az óvodapedagógus feladatai

Az igazgató feladatai

X. A sajátos nevelés igényű gyermekek nevelése, habilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

A habilitáció általános célja

A habilitáció fő területei

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

XI. Intézményünk kapcsolatrendszere

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az óvoda és az iskola

Óvoda és a fenntartó

Óvoda és a közművelődési intézmények

Óvoda és az egészségügyi szakszolgálat

Óvoda és a szakmai szervezetek

Egyéb partnerkapcsolataink

XII. Óvodánk ellenőrzési értékelési rendszere

1. Az óvoda - szervezeti felépítése
2. A pedagógiai munka alapidokumentumai
3. Egyéb, a nevelő-oktató munkát segítő, az intézmény működését meghatározó dokumentumok – szabályzatok
4. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése
5. A gyermekcsoport és az egyes gyermekek fejlettségének mérése, értékelése
6. Pedagógiai program értékelése

Legitimációs záradék

MELLÉKLETEK:

- Egészségnevelési Program-Témahetek ajánlás
- Környezet tudatos magatartás programja
  - Állatok tématerv
  - Madarak fák napja tématerv
  - A víz tématerv
  - Földünk védelme-tématerv
- Igazgatói nyilatkozat
- Kivonat-Fenntartói jóváhagyásról

Bevezető gondolatok

A törvényi változások az óvodai **Pedagógiai Program** átdolgozását tették szükségessé.

A pedagógiai program koherencia vizsgálata

Vizsgált dokumentum	Duna-Gyöngye Óvoda Pedagógiai Programja
Kelte:	2024.08.01
Hatálybalépésének ideje:	2024.09.01.

Az óvoda neve, címe	Duna-Gyöngye Óvoda
1. Székhely, feladatellátási hely	Dunaszentpál Duna-Gyöngye Óvoda Óvodai csoportok száma: 2 Felvehető maximális létszám: 50fő
OM azonosító:	030374
Igazgató neve	Cseresznye Erika
E-mail:	ovoda@dunaszentpal.hu
Telefonszám:	96-581032 +36205830466

FELHASZNÁLT JOGSZABÁLYOK

	<i>AZONOSÍTÓ</i>	<i>NÉV</i>
1.	<i>2011. CXC. tv.</i>	<i>a nemzeti köznevelésről</i>
2.	<i>20/2012. (VIII.31.) EMMI r.</i>	<i>a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról</i>
3.	<i>363/2012. (XII. 17.)</i>	<i>Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról A Kormány 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról</i>
4.	<i>32/2012. (X. 8.)</i>	<i>EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról</i>

A Duna-Gyöngye Óvoda Pedagógiai programja megfelel a hatályos jogszabályoknak.
Az óvoda Pedagógiai programjának megvalósítása a fenntartóra többletkötelezettséget nem tartalmaz.

A Duna-Gyöngye Óvoda Pedagógiai Programját (PP) a törvénymódosításnak megfelelő szempontok figyelembe vételével a nevelőtestület 2024.09.03. napján kelt határozatával elfogadta, melynek alapján 2024.09.18 .napján jóváhagytam és a fenntartónak egyetértésre benyújtottam.

Cseresznye Erika
igazgató

Elvárásaink az óvodánkban dolgozó pedagógusoktól és technikai dolgozóinktól

Programunk a gyermek legalapvetőbb tevékenységére a játékra épít, a hagyományokra és a gyermeki személyiségre leginkább ható tevékenységekre vers, mese, dramatikus játék, ének, énekes népi játék, zenehallgatás, tánc, mintázás, kézimunka, helyezi a hangsúlyt. Emellett kiemelt szerepet kap az egészségnevelés a mozgás, a környezet megismerése, a fenntarthatóságra nevelés, a kommunikáció.

A játékra alapozva, a szabad játéknak teret engedve szervezzük meg a különböző tevékenységeket, tapasztalatszerzéseket, melyeket a gyermekek igényeihez, életkori sajátosságaihoz igazítunk.

Hangsúlyozzuk a nyelvhez, a környezethez, a tájhoz, az emberekhez, a társakhoz való érzelmi viszony megalapozását, a családdal való szoros együttműködést. Hangsúlyozzuk az alap készségek, képességek fejlesztését.

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartása alatt az óvodapedagógus végzi. Személye minta a nevelésben. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli. **Előfordulhatnak értékellentétek a szülők és az óvoda között. Az óvodapedagógus vállalja fel a tapintatos meggyőzést, ha azzal a gyermekek érdekeit védi.**

E programot megvalósító óvodapedagógus közvetítse a tradicionális értékeket. Vállalja fel az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is. Az óvodapedagógus legyen képes énekével, mesemondásával, bábozásával, alkotásaival esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket. Fejlesztésükhöz alkalmazzon egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson. Az óvodapedagógusnak legyen igénye az önművelésre, a körülményeihez mérten teremtsen lehetőséget a szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztéséhez. A személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Az óvodapedagógus párok tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. Az óvodapedagógusok gondoskodjanak a közös tervek elkészítéséről, a gyermekek képességének felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról és az eredmények rögzítéséről. A szülőket mindezekről folyamatosan tájékoztassák a csoportszobájuk közelében lévő tájékoztató táblákon keresztül, és személyes konzultációk alkalmával is.

Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe és az egészséges életmód és környezettudatos nevelés szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák legyenek teljes partnereik az óvoda szépítésében, higiénijának megteremtésében.

A közösség tagjaként valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok- és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a gyermekek érdekét legjobban szolgáló megoldás kialakításáért.

Az óvodában folyó munkát az igazgató koordinálja, irányítja pedagógiai, tanügyigazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, menedzselési feladatainak ellátása során. Az igazgató lehetőségek optimális felhasználásával biztosítsa a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek felelősségteljes önálló feladatvégzését.

Programunk átfogja a teljes óvodáskor nevelő – fejlesztő munkáját, a törvényi szabályozások és a helyi sajátosságok, igények és lehetőségek figyelembevételével készült saját Pedagógiai Program.

I. Az óvoda jogi státusa, jellemző adatai.

Az óvoda hivatalos elnevezése, címe:

Duna-Gyöngye Óvoda
9175 Dunaszentpál, Iskola tér 2.
Telefon: 06/96/581-032 06-20-583-0466
Fax: 06/96/581-032

Az óvoda fenntartójának neve és címe:

Dunaszentpál Község Önkormányzatának Képviselőtestülete
9175 Dunaszentpál
Iskola tér 1.
Telefon: 06 (96) 352-026
OM azonosítója: 030374

Az óvoda igazgatója a program benyújtója:

Cseresznye Erika

Az óvoda működési területe:

Dunaszentpál község közigazgatási területe. Szabad kapacitása terhére más önkormányzatok területéről is fogad gyermekeket.

Az intézmény szervezete:

Szakmailag önálló önkormányzati óvoda.

Alapító okirat száma, ebben megfogalmazott alaptevékenysége:

Száma: DSZ/681-3/2023 számú határozatával, 2024.január 1-i hatállyal.

Szakmai alaptevékenysége:

Óvodai nevelés, ellátás: Az óvoda a családi neveléssel együtt megalapozza az óvodáskorú gyermekek személyiségének és képességeinek fejlődését, amely során prioritásként jelentkezik az egészséges életmód kialakítása, az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása és az iskolai életmódra való felkészítés, továbbá a logopédiai ellátás.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása: Az enyhe fokban értelmi fogyatékos, a beszéd-fogyatékos, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével, vagy a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése, valamint a testi, érzékszervi, súlyos-, közép-súlyos értelmi fogyatékos, autista,

halmozottan fogyatékos sajátos nevelési igényű tanulók különleges formában történő gondozása.

Hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése: A gyermekek nevelése során az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelésére.

Igazgatójának megbízási rendje:

Vezetője az igazgató, akit nyilvános pályázat útján a képviselő-testület bíz meg 5 (öt) évre a jogszabályban (a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben) meghatározott képesítési előírások megléte esetén. Az igazgató felett a munkáltatói jogokat – az egyéb munkáltatói jogok kivételével – a képviselő-testület gyakorolja. Az egyéb munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja. Az igazgatói megbízás a 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet 21. § aa) pontjának rendelkezése értelmében magasabb vezetői megbízásnak minősül.

II. Helyzetkép az óvodáról

Az óvoda jellemző adatai

Óvodánk 2012.09.01.óta 50 férőhelyesre bővült. Két vegyes életkorú csoporttal működik. A csoportok két külön épületben működnek. Az óvodai férőhelyek száma a gyermeklétszám alakulásának jelenleg megfelel, sőt a jelenleginél több gyermek felvételét is tudnánk biztosítani. Minden óvodáskorú gyermek elhelyezéséről és ellátásáról megfelelő módon tudunk gondoskodni. Igény szerint a három év alatti gyermekek felvételét is tudjuk biztosítani a törvényi keretek között.

Az intézmény személyi feltételei megfelelnek a törvényi előírásoknak.

A három óvodapedagóguson kívül két dajka és egy pedagógiai asszisztens áll alkalmazásban óvodánkban. A személyi erőforrások megtartása a továbbiakban is feltétlenül ajánlott, hogy az óvoda zavartalanul működhessen.

Vállalkozásba kiadott konyha ellátja az óvodásokon kívül az iskolások étkeztetését is.

Megfelelő számú kiszolgálóhelyiség és szép tágas udvar áll a gyerekek rendelkezésére.

Hiányosságok: A dolgozóknak nem áll rendelkezésre nevelői szoba. Az igazgatói iroda kicsi a gyermekcsoportból nyílik. Ez nehézségeket okoz a szülőkkel és a partnerekkel való kapcsolattartásnál.

A pedagógiai munka feltételei azonban biztosítottak óvodánkban.

Fontosnak tartjuk:

- Megismerni a családok szükségleteit, értékrendjét, véleményüket az óvodai nevelésről.
- Bevonni a szülőket az óvodai élet tevékenységeibe.
- Szakmai tanácsokat nyújtani a családi neveléshez.
- A családok közreműködésével kapcsolatot keresni az idősebbek a nagyszülők nemzedékével.
- Bevonni a szülőket, nagyszülőket a gyermekélethez kötődő hagyományaink ápolásába.
- A családokkal közösen élményszerzési, tapasztalatszerzési lehetőségeket szervezni a gyermekek számára /kultúraközvetítő-szabadidő szervezői tevékenység/.
- A családdal való pozitív kapcsolattartás feltétele a kölcsönös bizalom, valamint a pedagógiai etika szabályainak megfelelő viselkedés.
- Hangsúlyozzuk a nyelvhez, a környezethez, a tájhoz, az emberekhez, a társakhoz való érzelmi viszony megalapozását, az egészséges életmód - életvitel és környezeti kultúra igényének alakítását.

Hagyományrendszerünk

A mindennapokhoz kapcsolódó gyermeki élet ünnepei:

- A gyermekek születésnapjának megünneplése
- anyák napja
- gyermeknap
- nyárbúcsúztató-ovi nyitogató családi délután

Népszokásőrző és természetóvó jeles napok

- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét

- Föld napja
- Víz világnapja
- Állatok napja
- Madarak-fák napja.

Egyéb hagyományos rendezvényeink

- Bábszínház látogatás évente 3-4 alkalommal, koncert, mozi, színházi előadás megtekintése, alkalomszerűen.
- Kirándulás szervezése a szülőkkel, testvérekkel

Kiemelt rendezvényünk

- Népi gyermekjáték és gyermek néptánc fesztivál

A program erőforrásai

Az óvoda személyi feltételei

Megnevezés	Jelenleg	Ebből szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus	Tartósan távol van
Pedagógiai főiskolai képesítéssel rendelkező kinevezett óvodapedagógusok száma	4 fő	1 fő	1 fő
Pedagógiai főiskolai képesítéssel rendelkező szerződéses óvodapedagógusok száma	0 fő		
Pedagógiai középfokú képesítéssel rendelkező óvodapedagógusok száma	0 fő		
Egyéb munkakörben pedagógiai munkát segítő kinevezett dajkák száma	2 fő		
Egyéb munkakörben pedagógiai munkát segítő szerződéssel dajkák száma	0		
Egyéb munkakörben pedagógiai asszisztens munkakörben szerződéssel foglalkoztatottak száma	1 fő		

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Óvodánkban az nevelőmunkát jelenleg 3 fő óvodapedagógus végzi. Az óvodapedagógusok viselkedésükkel és egész személyiségükkel modellt nyújtanak, mintát adnak a gyermekek számára. Az óvodai nevelés eredményességéhez hozzájárulnak a nem pedagógus alkalmazottak is. Az óvodapedagógusok és a dajkák pozitív együttműködése, szakmai kapcsolata feltétlen biztosítéka a jó nevelő-fejlesztő munkának. Mindegyik óvodapedagógusnak főiskolai végzettsége van. Az óvoda igazgatója rendelkezik közoktatási vezető végzettséggel, pedagógus szakvizsgával. Rendszeresen részt vesznek a különböző akkreditált képzéseken tanfolyamokon. A pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkák a munkájukhoz szükséges iskola végzettséggel rendelkeznek. Egyikük a dajka szakképzettséget is megszerezte.

Az óvoda tárgyi – dologi feltételei

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyezük el.

Az óvoda fő épületének legfőbb jegyei

Az óvoda épülete a község központjában helyezkedik el. Az épületen belül megfelelő méretű csoportszoba (gyermekenként 2,4 négyzetméter) és kiszolgáló helyiségek biztosítják a gyermekek kényelmét és biztonságát. Az óvoda épülete tágas, világos. Fűtése gáz központi fűtés. A gyermekek által használt mosdóhelyiségben 3 mosdó és 3 WC van elhelyezve. Ez megfelelő a tisztálkodási gondozási feladatok ellátásához.

Az óvoda rendelkezik tornaszobával, ahol a testnevelő mozgásos fejlesztő tevékenységek kerülnek megtartásra.

Az óvoda rendelkezik bekerített biztonságos udvarral. A zöld terület nagysága, az udvari játékeszközök, homokozó, KRESZ pálya, biztosítják a mindennapos testnevelés, levegőzés, mozgásos játékok megszervezéséhez és lebonyolításához a feltételeket.

A berendezések nagysága megfelel a gyermekek testméreteinek. Az állagmegőrzés érdekében azonban szükséges az épület folyamatos felújítása.

Az óvoda - lakásóvodai épületének fő jegyei

Az óvoda épülete a község központjában helyezkedik el. Az épületen belül megfelelő méretű csoportszoba (gyermekenként 2,4 négyzetméter) két egybenyíló helyiségből és kiszolgáló helyiségek biztosítják a gyermekek kényelmét és biztonságát. Az óvoda épülete tágas, világos. Fűtése gáz központi fűtés. Különálló melegítőkonyhával és felnőtt mosdóval rendelkezik. 2024.09.01.-i nyitással a megújul, padlócsere és bútorcsere átesett csoportszoba fogadja a gyermekeket.

A gyermekek által használt mosdóhelyiségben 3 mosdó és 2 WC van elhelyezve. Ez megfelelő a tisztálkodási gondozási feladatok ellátásához.

Az óvoda a fő épület udvarát használja.

A berendezések nagysága megfelel a gyermekek testméreteinek.

A gyermekek által használt óvodai helyiségek összesítése

Csoportszoba	2
Gyermekmosdó – WC	2
Gyermeköltöző	2
Fogadó /folyosó/	1

Az óvoda egyéb helyiségei összesítve

Iroda	2	Öltöző	1
Melegítőkonyha	2	Konyhai előkészítő	2
WC	2	Raktár	1

A játéktevékenység és az óvodai tanulás eszközei

Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Lehetővé tesszük a mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezük el.

Az óvoda épületét, udvarát berendezését úgy próbáljuk a továbbiakban kialakítani, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek nevelését, fejlesztését. Figyelmet fordítunk a hatályos egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok betartására. Törekszünk arra, hogy mindig tiszta, gondozott, esztétikus legyen a csoportszoba és az óvoda minden helyisége. Biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjához, a mozgásiigény kielégítéséhez a megfelelő feltételeket.

Az óvoda tárgyi feltételei megfelelőek. A mozgás és játékigények kielégítéséhez az intézmény rendelkezik az alapvető felszerelésekkel. A csoportszobákban tornasarkok biztosítják a gyermekek mozgásiigényének megvalósulását. Pályázatok útján teljesen megújult az óvoda udvarának berendezése.

Gyermekirodalom és szakkönyv ellátottság

Mesekönyv ellátottságunk jó. Folyamatosan bővítjük. A könyvek hamar elhasználódnak. A vegyes életkorú csoportok miatt többféle, az életkoroknak megfelelő mese és ismeretterjesztő könyvekre van szükség.

A szakkönyvellátottságunk jó. Az óvodai költségvetésből vásárolt szakkönyveken kívül többnyire a saját könyveinket is használjuk.

Fejlesztési eszközeink mozgásfejlesztéshez, játékhoz, tanulási tevékenységekhez

- A csoportszobában nagyméretű /teljes alakot láttató/ tükör
- Beltéri galéria babaszobával
- Kötéllétrák, mászókötelek, bordásfalak, filctalpak, különböző méretű karikák, labdák
- Bady-Roll testhengerek
- Testnevelés egyéb eszközei, kéziszerek, tornaszőnyeg
- Ayres terápia eszközei, billenő rácshinta, lépegetők, ugróasztal stb.
- Saját készítésű eszközök, bábok, foglalkozáshoz szemléltető eszközök
- Udvari KRESZ-pálya, jelzőtáblákkal
- Ének-zene foglalkozások eszközei, hangszerkészletek
- Esztétikus mesesarok, puha párnákkal, szőnyeggel
- Faliszőnyegek
- Fali és asztali bábtartók bábokkal
- Logikai játékok
- Írás előkészítő eszközök
- Olvasás előkészítő eszközök
- Barkácsolás eszközei
- Építő-konstruáló játékok
- Szerepjátékok kellékei, maszkok

- Dramatikus játékok eszközei
- Anyanyelvi nevelés eszközei, bábkészletek
- Képalakításhoz festékek, színes ceruzák, zsírkréták
- Különleges ábrázolási eszközök, lukasztók, festékhengerek,
- Szövőkeretek, „körmöcskék”
- Síkbeli és térbeli puzzle kirakók
- Esztétikus beltéri galéria babaszoba, kellékekkel
- Babakonyha kellékekkel
- Elárusító pavilon kellékekkel
- ”Képek az anyanyelvi neveléshez” c. szemléltető és foglalkoztató eszköz
- Mozgásfejlesztő tornakészlet
- Társasjátékok
- Magnetofon
- Hi-Fi berendezés
- Dvd lejátszó
- Videó
- Televízió
- Kazetták, cd, dvd gyűjtemények
- Gyűjtemények mondókákról, versekről, mesékről
- Szimbólumok a tanult dalokról, hangvilla
- Videó és magnófelvételek, amelyek hozzásegítenek a zenei élménykövetítéshez, az óvoda ünnepeinek eseményeinek rögzítéséhez, többszöri megtekintéséhez
- Kézi szerek a testneveléshez, a zenés tornákhoz/pl. kézi súlyzók, botok, szalagok /
- Fedett homokozó
- Udvari ”játékkuckó” Babaház / amely egyben tároló helyiség a játékeszközöknek, kerékpároknak /
- Kerékpárok, rollerek
- Ejtőernyő
- Udvari hintaállvány hintákkal
- Udvari rugós játékok szabvány szerint
- Gyermeknek megfelelő méretű kerti szerszámok / gereblye, ásó, kapa stb. /
- Népművészeti tárgyak, albumok, képeskönyvek, terítők

III. Gyermekkép, óvodakép, pedagóguskép.

„Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud addig tartani, míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém, ki nem csak hallani,
de érteni akar, hogy közel legyen a szívdobogásunk.”
(Birtalan Ferenc)

A gyermek elemi joga az óvodába járás, a rendezett életérzés, a biztonság, a védelem. Ezt azonban a gyermek óvodás korában önmagának nem tudja megteremteni. Az adott társadalom, az óvodák fenntartói, az óvodapedagógusok és a családok kötelessége a szükséges feltételek biztosítása.

Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek egyedi fejlődő személyiség, akinek életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

A gyermek autonómiájának tiszteletben tartását nem abban kell látni, hogy magára hagyjuk, hanem a gyermek valós, és nem a felnőtt által fontosnak vélt szükségleteit elégítjük ki. Minden gyermek a saját képességei szerint nevelhető, fejleszthető. A gyermek viselkedésében a pozitív és negatív /az elfogadott társadalmi normáknak nem megfelelő / elemek egyaránt fellelhetők. A pozitív tulajdonságok erősítésével minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai.

Gyermekképünk:

A 3 – 7 éves életkori szakasz a gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában az egész életére meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt.

Az óvodás gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség, fejlődését meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások.

Az óvodás gyermeknek életkori sajátosságai és egyéni igényei alapján testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet. Az óvoda kerüli a nemi sztereotípiák erősítését.

Jellemzője a sokirányú érdeklődés a környező világ megismerésére. Nagy mozgásigénye kielégítése során fejlődik érzékelése, észlelése, akarati tulajdonsága, szociális képessége. Alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára, csiszolódik anyanyelvi kultúrája.

Pedagógiai Programunk megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző:

Tiszta, gondozott, testileg fejlett, mozgása összerendezett, harmonikus.

Nyitott, érdeklődő.

A differenciált érzékelés és észlelés kialakult.

Én-tudata fejlett, téri tájékozottsága jó.

Kialakultak a tanulás alapját képező képességek és készségek, a szándékos figyelem, a tiszta érthető jól tagolt beszéd, feladatértés, feladattartás, és feladattudat.

Együttműködik a társakkal, felnőttekkel.

Nyugodt, tele van élményekkel.

Erősen kötődik a meséhez, vershez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez.

Erősen kötődik lakóhelyéhez.

Kiegyensúlyozott, önálló, óvodás tartása van.

Tud nevetni, felfedezni, rácsodálkozni a világra.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. A gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, egészséges környezetben, elfogadó nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élvezzék az óvodás éveiket.

Óvodaképünk:

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

A társadalom nem csak azt kívánja az óvodától, hogy megfelelő elhelyezést biztosítson a gyermekeknek, hanem azt is, hogy megfelelő nevelésben részesítse őket. Így mára a pedagógiai funkció érvényesülésével az óvoda megszervezi és biztosítja azokat a feltételeket, amelyek optimálisan biztosítják a személyiség fejlődését.

Meggyőződésünk, hogy az óvodás gyermeknek joga van ahhoz, hogy az óvodában töltött évei alatt boldog, kiegyensúlyozott életet élhessen, pozitív élményeket szerezhessen, követendő mintákat kapjon. A gyermeki tulajdonságok, készségek és képességek alakítása optimális feltételekkel, vidám, boldog, örömteli, szabad, játékos, bizalmas óvodai életben valósulhat meg, minden esetben igazodva a gyermek személyiségéhez, szükségleteihez, képességeihez.

Az óvoda három főszereplője, a gyermek, az óvodapedagógus, a szülő.

Az óvoda kiegészíti a család nevelési feladatainak ellátását.

Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, fogadó órák, befogadás, közös programok, nyílt ünnepek alkalmával.

A gyermekek érzelmi állapotát az a családi légkör határozza meg, amelyben élnek.

Az óvoda tudatosan alakítja, építi azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas kapcsolatok elemi formái szerves egységet alkotnak.

Óvodánkban dolgozó óvodapedagógusok és alkalmazotti közösség tagjai is megtalálják az óvodások fejlesztésének szépségét, egyediségét, valóra tudják váltani emberi és pedagógiai törekvéseiket, és átlátják a nevelés távlati céljait is.

Nevelőtestületünk szakmai tudására, saját emberi erőforrására, adottságára, végzettségére támaszkodva, a mai kor társadalmi igényeinek megfelelően korszerű, a nevelés távlatait is figyelembe vevő óvodai nevelőmunkát végez.

Pedagógusképünk:

Olyan óvodapedagógus, akire a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők és gyermekek tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszeretet jellemző.

Olyan pedagógus, aki testileg – lelkileg egészséges.

Magas fokú felelősségérzet, önkritika, és türelem jellemzi.

Képes a feltételek megteremtésére, képes az értékek közvetítésére.

Személyisége és magatartása meggyőző és példaértékű.

Óvodánk az Alapító Okiratában és az Országos Óvodai Alapprogramban meghatározott alapvető óvodai funkciók ellátását valósítja meg, melyek a következők:

- + óvó, védő,
- + szociális,
- + nevelő és személyiségfejlesztő funkciók.

IV. Az óvodai nevelésnek és fejlesztésnek átfogó, globális terve.

„Válassz olyan munkát, amit szeretsz csinálni,
És soha nem kell dolgoznod
életedben.”

Konfuciusz

Óvodánk nevelési céljai

Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése.

A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, **érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó** differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.

Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív (befogadó) nevelése.

Értékek, amelyek közvetítését vállaljuk:

- + Szeretet, befogadás
- + Elfogadás és tisztelet
- + Bizalom
- + Egészséges életmód

- ✚ Anyanyelvi kultúra
- ✚ Tudás
- ✚ Viselkedés kultúra
- ✚ Rendszeretet
- ✚ Esztétikai érzék
- ✚ Természetvédelem-környezettudatosság
- ✚ Kulturális értékeink
- ✚ Hagyományok

Nevelési alapelveink

Biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez nélkülözhetetlen gyermekközpontú életrendet, a hátrányok csökkentésére tett intézkedéseket, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételét, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását.

- Közvetlenül segíteni az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkörről
  - Rugalmas napirend, egyes életkorú gyermekcsoport
- A szabad játék, szabad alkotás kiemelkedően nagyobb hangsúllyal szerepeljen az óvodai tevékenységek között
- A gyermeki személyiséget övezze **elfogadás és befogadó** nagyfokú bizalom a szeretet és megbecsülés
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységek, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játék fontossága
- pedagógiai intézkedéseink alkalmazkodjanak a gyermek személyiségéhez
- pedagógiai tevékenységrendszerünkkel és tárgyi környezetünkkel segítjük a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
  - Szemléletünkben nem a tanterv, nem a tananyag, nem az ismeret fontos, hanem a gyermek fejlettsége, életkori sajátosságai és képességeinek szintje.
  - Az egyéni képességek differenciált kibontakoztatása, a teljes személyiség fejlesztése játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységekkel.
  - A ránk bízott gyermekeket szeretet, türelem, megértés és tisztelet veszi körül óvodánkban.
  - Az óvodapedagógus és más alkalmazottak személyisége, magatartása, tevékenysége modellt nyújt a gyermekek számára.
  - Az óvodáskorú gyermekek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel. Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek számára.
  - A gyermekek érdekei elsődlegesek, mindenekfelett állóak.
  - Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása.
  - Nemi sztereotípiák tudatos kerülése.
  - Innovatív pedagógiai törekvések érvényesítése a gyermekek érdekében.

A központi tevékenységforma a játék. A gyermek a játék által fejlődik és fejleszthető, amit a különféle művészeti tevékenységek, a természetóvó tevékenységek a mozgástevékenységek és a hagyományörző tevékenységek gazdag eszköz és hatásrendszere egészít ki.

Meghatározó tényezők

- feltétel nélküli gyermekszeretet
- életkori sajátosságok
- egyéni képességek
- sajátos környezet
- a hozott szokásrendszer szintje

- hazai óvodai gyakorlat legjobb tapasztalatait, jól bevált hagyományos értékei
- helyi sajátosságok, igények és lehetőségek
- a szabad gyermeki játék
- az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése
- Iskolai életmódra való felkészítés.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Küldetésnyilatkozat – jövőkép

Intézményünk dolgozói elkötelezett hívei a gyermekközpontú, élményt nyújtó, a gyermek egyéniségét hangsúlyozó óvodai nevelésnek.

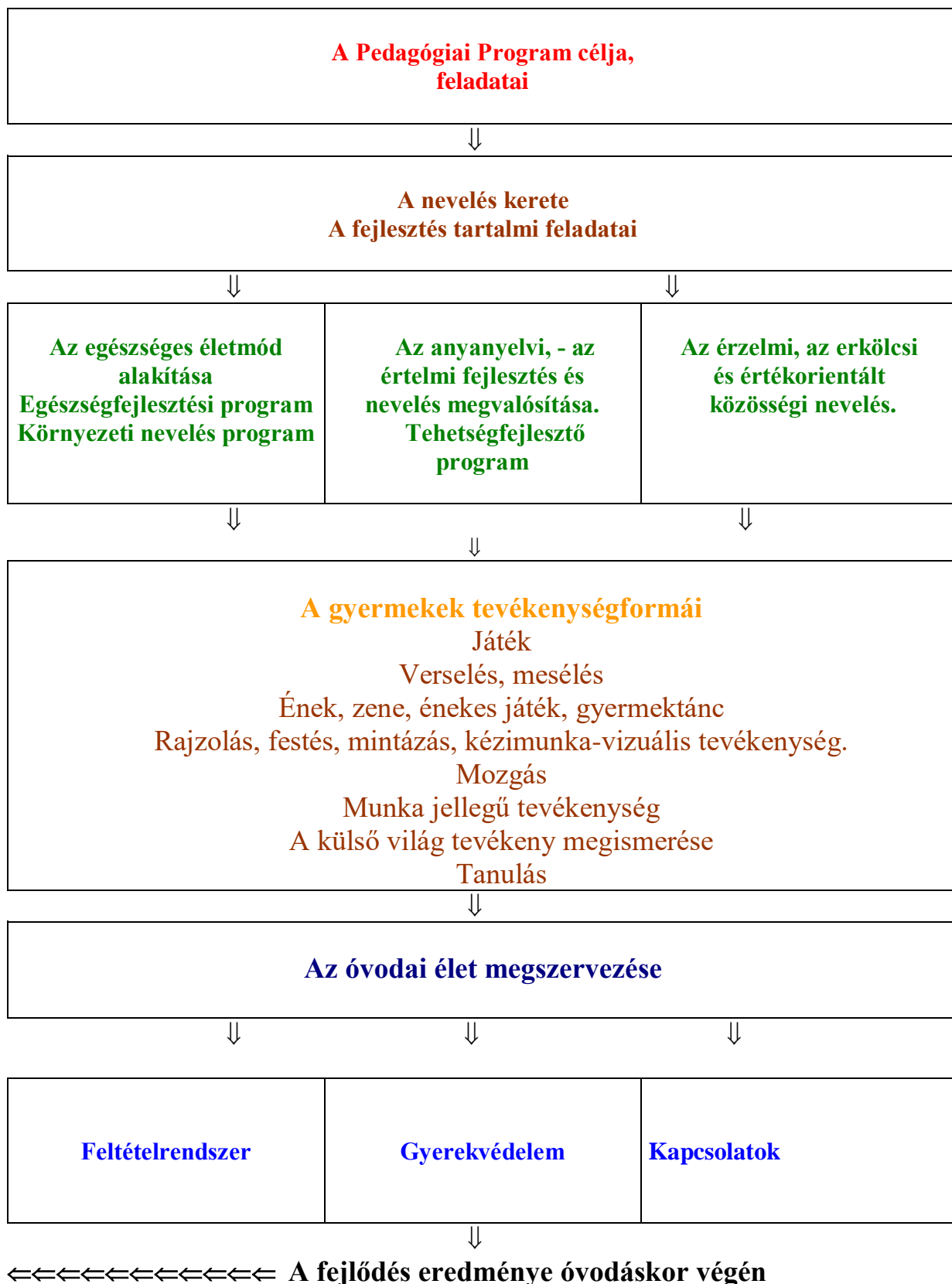
Az óvodás gyermekek, egészséges szép környezetben, érzelmi biztonságban nevelkednek, ahol a szabad játék kiemelt hangsúlyos szerepet kap.

A mindennapi mozgás, a hagyományok ápolásával kapcsolatos tevékenységek, a zene a mese –vers meghatározó a nevelési folyamatban.

Hangsúlyozzuk a tájhoz, az emberekhez, a közvetlen környezethez való pozitív viszony, a környezettudatos magatartás és az egészséges életvitel szokásainak kialakítását.

Az önbizalmat és az önmegvalósítást segítő tevékenységeket, a képességek fejlesztését, különösen a rugalmasság önállóság, együttműködés, konfliktuskezelés kommunikációs készség, problémamegoldó képesség, kreativitás, felelősségtudat.

A Duna-Gyöngye Óvoda Pedagógiai Programjának rendszere

V. Az óvodai nevelés feladatai

„Bizony, hogy játszunk vígat, nevetőst, ravasz kis törpét, s óriást, erőst.
Erdők tündérét, hegyek szellemét, életet játszunk, és játszunk mesét.
Lesz móka, tánc és ének is vidám, minden, amit csak gyermekszív kíván,
és mind azért van: játszik, zeng, zenél, kis gyermekem, hogy Te boldog
legyél.” /Várnai Zseni/

Óvodánk nevelési feladatai melyek biztosítják a gyermek fejlődését, közösségi életre felkészítését, sajátos nevelési igényű gyermekek és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását.

Általános nevelési feladatok:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program
- az érzelmi, az erkölcsi és az **értékkorientált** közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

Elvek, melyeket figyelembe vettünk programunk készítésekor:

- Óvodánkban kialakítandó és rögzítendő szokások, melyek a gyermek testi szükségleteit veszik figyelembe, egészséges táplálkozás – kulturált étkezés, testápolás, önállóság, pihenés, öltözködés, mozgás, szabad levegőn tartózkodás
- **a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás,**
- A gyermekek lelki egészségének óvása, érzelmi szükségletek, érzelmek kifejezése, készségek: alkalmazkodás- örömkészség, énkép, ön- és társismeret, elfogadás, konfliktuskezelés.
- Egészséges óvodai környezet kialakítása, épületben és udvaron balesetmentesen.
- Környezetvédő, természetvédő, óvó szokások
- A napirend alakítása
- Az óvodapedagógusok feladatai, minden munkatárstól elvárható, példamutató magatartás.

Célunk:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés. A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Feladataink:

- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- Mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés-testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése
- a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának – megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja. Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvodapedagógusi leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvodába kerülő gyerekek különféle szociokulturális háttérből, különböző családi szokásokkal, köztük táplálkozási szokásokkal érkeznek. Vannak, akik nem ismernek különféle ételeket, ízeket. A szülőknek adhatunk ötleteket, segíthetjük őket milyen minőségű, mennyiségű étel fontos a gyermek fizikai fejlődéséhez, milyen alapanyagok szükségesek a csont,- izomrendszerük erősödéséhez. A szülőkkel együttműködve, a gyermekekkel tevékenykedve, közösen sokat tehetünk gyermekeink egészséges táplálkozásával, fejlődésükért.

Az óvoda étkezését biztosító kft kapcsolattartójával időszakonként történik egyeztetés az étlap összeállításáról, melyhez az ANTSZ ajánlást vesszük figyelembe. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs
- gyümölcs, zöldség,
- hús, hal, tojás,
- tej és tejtermék,
- olaj, margarin, vaj, zsír.

Nincs azonban egyetlen olyan táplálék, ételféleség sem, amely a felsorolt alap élelmiszer-csoportokban található szükséges tápanyagot megfelelő mennyiségben tartalmazná. Az óvodai élelmezés jelenleg nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Célunk:

Az étkezési szokások megismertetése mellett, az egészséges ételek megismertetése.
Az egészséges táplálkozás szokásainak alakítása - a szülőkkel való együttműködéssel.

Változatos - ismeretlen - ízek, ételek megismertetésével a korszerűbb táplálkozás megismertetése.

A rágás fontosságának tudatosítása.

A rendszeres étkezés fontosságának megismertetése a gyermekekkel és szülőkkel.

Óvodapedagógus feladatai:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket. Intenzív rágásra ösztönöz. Folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára. A szülők felajánlásával gyümölcs- és zöldség-napokat szervez. Tanácsot ad, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki:
  - *Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.*
  - *Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólafélét, a kekszet, a ropit, a chipset.*
  - *Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.*
- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvodapedagógusok a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot, (lásd témahetek, egészségre nevelő hónap programja) játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének.
- A nevelési év során legalább 2-3 alkalommal kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.

Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből. Sütemény teljes kiőrlésű lisztből, barna cukor felhasználásával. Tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást is tartanak az óvodapedagógusok, a boltokban kapható mindenféle tejterméket vásárolnak a gyerekek és kóstolják végig az óvodában a kínálatot. Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Alapelvek:

A mozgás fontos szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlődésében. A gyermekek a mozgás, tevékenykedés során szereznek ismereteket környezetükről. Az óvodába kerülő gyermekek szívesen, örömmel mozognak. Saját testük és mozgásos képességeik megismerése segíti az „én-tudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését. A közös mozgás során fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. A versengések lehetőséget adnak a siker

és kudarc átélésére, kezelésére. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is.

Célunk:

A mozgás legyen és maradjon életük természetes velejárója.

Váljon igényükké a rendszeres mozgástevékenység, ezáltal fejlődjenek testi-lelki-szociális képességeik.

Megőrizni, ha szükséges felkelteni a mozgáskedvet: a rendszeres mozgással az egészséges életvitel alakítása

Megfelelő, mozgásra ösztönző környezet biztosítása

Mozgástapasztalatok bővítése - mozgáskészségek fejlesztése

Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése

Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése

Óvodapedagógus feladatai:

Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgási igényének folyamatos kielégítését.

Minden nap szervez mozgástevékenységet teremben vagy udvaron.

Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet.

Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja.

Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.

Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva.

A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi.

A mozgás anyaga a mozgás fejezetben van.

Személyi higiéné

Alapelvek:

A gyermekek a saját családjukban megismert különböző higiéniai szokásokkal érkeznek az óvodába. A helyes tisztálkodási szokások megalapozásában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkának. A gyermekek tisztálkodási teendőiben segítséget kap az óvodapedagógustól, valamint a dajkától, fokozatosan és folyamatosan szoktatjuk az önálló tisztálkodásra.

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodási igényük kialakítását szolgálja.

Ismerjék a tisztálkodás fontosságát, helyes végzését és az ehhez szükséges eszközöket.

Különböző módszerekkel a tisztálkodási eszközök megismertetése.

A tisztálkodás elemeinek helyes kivitelezésének bemutatása, gyakorlása.

A megfelelő higiéniai szokások kialakítása.

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.

A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. Igénybe veszi a dajka segítségét.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.

A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.

Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).

A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.

Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.

Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában két-három hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése.

Alapelvek:

Mindennapjaink egyik legfontosabb kérdése a környezetvédelem. A környezet további szennyeződésének megakadályozása, a szennyeződés fokozatos csökkentése az emberiség létérdeke. Környezettudatos magatartás megalapozása.

A gyermek környezetével való kapcsolata a felnőttek közvetítésével valósul meg. Óvodai nevelésünk során olyan feltételeket biztosítunk, melyek lehetővé teszik, hogy a gyermekek harmonikus kapcsolatba kerülhessenek környezetükkel. szokásrendünk és viselkedési formánk tükrözi az élőlények „tiszteletét” és az emberek munkája révén létrehozott értékek védelmét.

Olyan közös programokat szervezünk, amelyekbe a szülők is aktívan részt vesznek, hogy példát, követendő mintát nyújtsunk a gyerekeknek a környezetbarát, környezettudatos magatartás kialakításához.

(Részletes Tevékenységi terv a Környezeti nevelés programunkban)

Célunk:

Olyan értékrend, szokások kialakítása, amelyek elősegítik a környezettel való harmonikus kapcsolatot. A gyermekek ismerjék és szeressék meg természetes környezetüket.

Ismerjék fel a környezetvédelem fontosságát.

Óvják, ápolják környezetüket.

A gyermekek megismerési vágyának felkeltése.

Minden lehetőség megragadása arra, hogy a gyermekek a természetben legyenek; felfedezzék annak szépségét, értékeit, védjék a természetet.

A gyermekek tapasztalataira építve új ismeretek nyújtása, meglévők elmélyítése, rendszerezése (természet és környezetvédelmi alapismeretek).

A környezet megismerése során a kulturált, biztonságos életvitel szokásainak, a társadalmilag elfogadott viselkedési formák alakítása mintaadással.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét.

Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

Az udvaron ütéscsillapító felület legyen a hinták alatt. Árnyékot biztosíthat a kisház és a homokozó feletti tető. Az udvaron legyen füves és szilárd burkolat is. Ne legyenek balesetveszélyes eszközök anyagok a gyerekek környezetében.

Csoportszobák jól felszereltek legyenek ahol biztosított minden feltétel a pedagógiai program megvalósításához. Igényesen berendezettek családias légkört sugározzanak ahol, biztosítva van a gyerekeknek a nyugalom, a biztonság, a harmónia. Az óvoda helyiségei, tárgyi környezete legyen biztonságos, megfelelő munkakörülményeket biztosítson nem csak a gyermekek számára, hanem az óvodában dolgozó óvodapedagógusok, dajkák számára is.

Testi és lelki egészség megőrzése, fejlesztése.

Célunk:

A gyermekek egészséges fejlődésének elősegítése, a helyes napirend kialakítása.

A testi-lelki szükségletek biztosítása a napirend rendszeres tevékenységeivel, rugalmas időkeretek biztosításával.

Szokások kialakítása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozása

A pszicho higiénés nevelés (lelki egészségvédelem) a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kiművelése.

Az egészséges napirend gyakorlása, készséggé alakítása.

A hibás viselkedési módok kezelése (leszerelése).

A stressz hatások kompenzációja.

A gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértése és megoldása.

A társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása.

Megfelelő életritmus

A napirendi tevékenységekhez kapcsolódó szokások megismertetése, gyakorlása, rögzítése a gyermekek számára megfelelő rugalmas napirend kialakítása fontos feladatunk, segíti nyugodt fejlődésüket, eligazodásukat a környezetükben, tájékozódásukat. Fejleszti időérzéküket, rendszerességre neveli őket, növeli biztonságérzetüket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Szükségletek szerint, speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, az óvoda a gyermek orvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi. A Szakértői Bizottság évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

Az értelmi fejlesztés igénye

A kisgyermeknek egyre több ismeretet kell megszereznie és megszereznie szervezetének működéséről, az egészségvédelem alapkérdéseiről (pl. kórokozó, fertőzés, betegség, táplálkozás, aktív mozgás és pihenés, az érzékszervek higiénéje és védelme stb.).

Az óvoda az egészségfejlesztő ismereteknek csupán egy részét közvetíti. A gyermek már előzetesen jelentős mennyiségű egészségvédő ismeretet hoz magával a családjából, amit az óvoda vagy megerősít vagy gátol, leépít. Ezekhez az ismeretekhez kapcsolódnak azok az egészség-védő, egészségfejlesztő biológiai ismeretek, amelyeket a gyermek értelmi szintjéhez mérten az óvodában szerez meg, illetve rendszerez.

Az egészség-védelmi ismeretközlés lehetősége kiterjed az óvodai foglalkozások mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játékra, a "kísérletezésekre", megfigyelésekre, a sétákra, kirándulásokra.

A szocializáció elősegítése

Az egészségnevelésünk fő területe az óvodai közösségben megvalósuló szocializáció elősegítése és a szociális érzékenység fejlődése-fejlesztése.

Az óvoda a gyermek viselkedésének második legfőbb mintaadó közössége (nyilván az első: a család). Ebben a közösségben az óvodapedagógus és más felnőtt személyek magatartása elsajátítandó mintául szerepel, azaz modell-értékű. A gyermek-gyermek, valamint a felnőtt-gyermek kapcsolat érzelmi töltése, társkapcsolati igénye, biztonság-nyújtása biztosítja az együttérzést, az önzetlenséget, a segítséget, az önfegyelmet kialakulását. Az óvodai szocializáció közvetlenül kapcsolódik a családi szocializációhoz, az óvodának "csak" kiegészítő szerepe van a családi szocializáció mellett.

Számítani kell arra, hogy lesznek gyermekek, akik nehezebben szocializálódnak (illeszkednek a közösségbe, nehezebben tartják meg a közösség szabályait), lesznek lassabban fejlődők, alacsonyabb értelmi szinten állók, érzelmileg "sérültek" vagy érzékszervi-, mozgásos fogyatékosok, higiénésen elhanyagoltak, és mások, akiknek harmonikus életvezetéséhez az óvodapedagógusoknak sokkal több egészségpedagógiai ismeretre, érzelmes kapcsolatra, sajátos törődésre van szüksége.

A szegénység, a szociális kirekesztettség, az elhanyagoltság, a szeretethiány mély sebeket üt a gyermek lelkén. Az ilyen állapotú gyermek a nyílt és őszinte biztonságot nyújtó óvodapedagógushoz, a derűs és szeretetteljes dadushoz, vonzódik.

Ez a tény határozza meg az óvodapedagógus és a dajka szocio-higiénés (társas egészségvédő) karakterét, viselkedési normáját.

A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Feladataink:

Minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is. A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, képkivágások gyűjtésével, diafilm-vetítéssel stb. párhuzamosan.

Alapelv az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezése.

A szabad beszélgetések mellett a szabadidő kitöltésének (nevelési lehetőségének) egyik legjobb alkalmá: a mesélés. A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nemdohányzó magatartás szépségeit. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás „pozitív” élményei jelennek meg, amely nem félelemkeltéssel kísérli meg a dohányzástól "elrettenteni" a kisgyermeket.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett.

Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja.

Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik:

- egy gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra
- a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában,
- a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget.

Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat;
- Felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására.

- Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (igazgató), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvoda gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni.

Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.

A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képfelolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel - az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma meghatározása, ismertetése.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye és tartalma a **csoportnaplóban kerül dokumentálásra.**

Az óvoda **házirendjében** vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz az irodában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Kulturáltan étkezik
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Önállóan használja a vécét
- Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít
- Szükség szerint használja a zsebkendőt
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját összehajtogatja, helyére rakja
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne

2. Az érzelmi, az *erkölcsi és az érték orientált közösségi nevelés*

Célunk:

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül. **Mindezek érdekében fontosnak tartjuk mindazon módszerek alkalmazását, amelyek elősegítik az alkalmazkodást az óvodai élethez, biztosítják a gyermekek nyugalmát, biztonságérzetét.**

Feladataink:

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig, folyamatos befogadás.

Már a gyermek óvodába lépése előtt kapcsolatot teremtünk a családdal, ismerkedünk az óvodába kerülő gyermekkel. Baba-mama találkozókat, játékdélutánokat szervezünk. Ez olyan alaphangulatot ad, ami **kapcsolatteremtésre** ösztönöz. Így a szülő és gyermeke együtt ismerkedhet az óvodával, betekinthez az óvoda szokásrendjébe, belső életébe. Ezzel könnyebbé tesszük a gyermek számára az új környezet elfogadását.

Az első szülői értekezletek alkalmával, a szülő tájékoztatást kap az óvoda napi működéséről, betekinthez az óvoda Pedagógiai Programjába, nevelési törekvésibe.

Már a beszoktatás során törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások ériék. Lehetőséget adunk arra, hogy fokozatos időcsökkentéssel a szülők is részt vegyenek ebben a folyamatban. **Meleg, érzelmi támaszt nyújtó környezetet** alakítunk ki, ahol a gyermek ötletei, elképzelései is érvényesülnek. A gyermekek óvodába érkezésekor halk zenével segítjük a nyugalmat árasztó környezet megteremtését.

A **beszoktatás** ideje alatt a gyermekek elhozhatják otthonról a számukra kedves tárgyait, játékaikat. Gondosan ügyelünk arra, hogy **pozitív érzelmi hatások** ériék az érkező gyerekeket, már a látogatások alkalmával is. Törekszünk arra, hogy kialakuljon a gyermek **érzelmi kötődése** társaihoz, felnőttekhez egyaránt, amit fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével és szeretetteljes óvodapedagógusi magatartással kívánunk elérni. Az óvodapedagógusok, a csoportokba járó gyerekeket felkészíti az újonnan érkezők fogadására.

A csoportban dolgozó pedagógusok közösen készülnek az **újonnan érkező gyerekek** fogadására a környezeti feltételek biztosításával.

A gyermek - gyermek, a felnőtt - gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatleremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az óvodai alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi.

A gyermek pozitív érzelmi kapcsolatai csak úgy alakulnak, ha élményekben gazdag, derűs, vidám, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör veszi körül, amelyben a kapcsolatok pozitív alakulásával biztosított, hogy a gyerek jól érzi magát a csoportban. Így lehetősége nyílik saját személyiségének kibontakoztatására is. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége.

A nevelés alapja a **feltétel nélküli szeretet**, annak korlátaival együtt. A korlátokat úgy állítjuk, hogy a közösség meg tudjon felelni az elvárásoknak.

Az intézmény összes alkalmazottja mintául szolgál, mint kommunikációjával, mint viselkedésével. Ezért arra törekszik, hogy az egyéni sajátosságokhoz igazodva, igazságosan és egyben differenciáltan bánjon a gyermekekkel, megéreztetve mit, miért tart helyesnek vagy éppen utasít el.

Az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára vonzóvá, elérhetővé tesszük egyéni sajátosságaik figyelembevételével.

A szülőkkel a jó kapcsolat kialakítására törekszünk, hogy kellő **bizalom** alakuljon ki az együttneveléshez. Így megismerhetjük a gyerekek egyéni jellemzőit, melyek segítik az egyéni nevelésüket.

A gyermekek tevékenységéhez nagy **szabadságot** biztosítunk, a pontos határok megjelölésével. Elvárásainkat röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg, ugyanakkor lehetőséget adunk a javításhoz. Tiltalom helyett **választási lehetőséget** adunk a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak és a változásra képessé váljanak.

A személyes kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a **személyes percek**et, a **” csak rád figyelek”** érzését.

Szokás és normarendszer megalapozása

A gyermekeknek **szabad mozgást** biztosítunk a mosdóban, a folyosón, az udvaron, megfelelő biztonság mellett. Ezzel is fokozni kívánjuk az otthonosság érzését. Az 5-6-7 évesek meghatározott céllal kimehetnek önállóan is az udvarra. Kialakítjuk az együttjátszás, **egymáshoz való alkalmazkodás normáit**. Segítjük az együtt játszók közötti **együttműködést**. Ezek a helyzetek biztosítják, az **én tudat alakulását**, az én érvényesítő törekvéseket, és azt, hogy bepillantassanak a társas együttélés szokásaiba, és szabályit fokozatosan megismerjék. Elősegítik és gyakoroltatják a társak **elfogadását**, kulturált viselkedésformák megismerését és a társas viselkedés elfogadását. Az óvodai élet helyes szervezésével és nevelési helyzetek tudatos kihasználásával fejlődnek a gyermekben a **helyes erkölcsi tulajdonságok**. Mindezek pozitív érzelmi viszonyulást is biztosítanak az óvodapedagógus által közvetített normákhoz, **értékekhez**, szabályokhoz.

Én-tudat alakítása, önérvényesítő, önkifejező törekvések támogatása az együtt játszásban.

A különböző tevékenységek során, mint például a játéktevékenységek, a munka jellegű tevékenységek, versenyjátékok vagy különböző feladathelyzetek jó alapul szolgálnak a gyermek akaratának fejlesztéséhez, alakítva a **pozitív erkölcsi érzelmeket**. Mindezek mellett

erősítve a gyermek szabálytudatát is. Ezen törekvésekben fejlődik a gyermekek énképe, önismerete, önértékelése, önirányító képessége.

A **nehezen beilleszkedő** gyermekeket ölbéli játékokkal, mondókákkal, énekekkel nyugtatjuk meg. A délutáni pihenésnél különös gondot fordítunk a **személyes kapcsolatra** (cirógatás, betakarás, mesélés, éneklés, dúdolás).

Elengedhetetlennek tartjuk a gyermekkel a **testközeli kapcsolatteremtést** (ölbevétel, simogatás, megpuszítás).

A különleges bánásmódot igénylő gyermekeket elfogadó szeretettel, figyelemmel vesszük körül. Különböző kooperatív technikák segítségével próbáljuk elősegíteni a gyerekek beilleszkedő-és alkalmazkodó képességét. A változatos tevékenységek biztosításával próbáljuk a gyermekek mindennapjait megszervezni, melyek során fejlődik a gyermek öntudata, önbecsülése, önbizalma és társas kapcsolatainak alakulására is jó hatást gyakorol. Önértékelése mellett alakul a gyermek kitartása, szabálytudata, feladattudata és törekszik a pontosságra.

A csoport fejlettségi szintjéhez mérten a társas együttélés szabályival, szokásaival is megismerkednek a gyerekek. A gyermek pozitív kapcsolatai csak úgy alakulnak, ha jól érzi magát a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt- és gyermekközössége.

Az 5-6-7 éves gyermekek segítenek a kisebbeknek a mosdóban és az öltöztetésnél. A **családias légkör** megteremtése segíti a társas kapcsolat alakulását, **erősítve az erkölcsi tulajdonságok alakulását is, mint az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, figyelmesség, önzetlenség, őszinteség.**

Törekszünk az óvodások és az iskolások közti kapcsolatok bővítésére, fejlesztésére is. Közös élmények, rendezvények, sportnapok, játék délelőttök szervezésével igyekszünk az együttműködést segíteni. Mind ezen tevékenykedtető élet szükséges, ahol a közös élmények biztosítják a gyermekek együttműködését, amely formálja egymáshoz való viszonyukat.

A szülőföldhöz való kötődés és a hazaszeretet elősegítése.

A mindennapi életben, megismertetve a gyermekkel tágabb és szűkebb lakóhelyének környezetét. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek,** a hazaszeretet, a szülőföldhöz és **családhoz való kötődés** alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Beilleszkedésének segítségével, speciális nevelésében-gondozásában jelentősége van az óvoda együttműködő szerepének az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A gyermeki magatartás szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az intézmény összes alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, **sajátos törődést** igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógyopedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret **önkifejező** és önérvényesítő törekvéseinek;
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a **különbözőségek elfogadására**, tiszteletére.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás- és normarendszer megalapozását.
- A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való **kötődés** alapja.
- .A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, **sajátos törődést** igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével
- A felnőtt próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket.
- Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni. (Ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszafogva, hanem más irányba terelhetővé válik.)
- A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába. (A csoport szeretett bábja ehhez kiváló lehetőséget biztosít.)
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a **dolgok pozitív oldala**.
- A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri „határátlépésnél” vezessen be konzekvenciákat.
- Alakítsa ki a **közösségi élet szabályait**. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történekről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete erősödjön.
- A felnőtt **bátorítson** minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.
- Az **értékelést** fontos személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazza. Szöveges, átfogó értékelést az óvodapedagógus évente legalább kétszer végez a gyermekenként külön vezetett személyiséglapokon.
- Az óvodában alkalmazott **jutalmazás** verbális- és nonverbális kifejezéseket, kommunikációs eszközöket, érzelmek kifejezését, kiemelt-megtisztelő feladatadást foglal magába. Ez mindig konkrét, a gyermek és a közösség számára is érthető és motiváló hatású. Fontos, hogy **tárgyi jutalmazást, nem alkalmaz.**
- Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

- A felnőtt - gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság megnevezésével, az ok kiemelésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése, a kompromisszumkeresés. Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, kritizálás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás. (A személyes perceket biztosítsa az óvodapedagógus minden gyermeknek, hogy a kapcsolatfelvevő képességüket megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzésfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot.) A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észre veteti, és a sikertelenséget segít elviselni. Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra. A felnőtt örömeivel jelezze dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, gondokat.
- A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.
- Ezeket az elveket hozzuk nyilvánosságra. Értelmezzük az óvoda minden dolgozójával és a szülőkkel is. A programot adaptáló óvodák tegyék ki a csoportjuk folyosójára, mert ez sugallja az óvoda nevelési felfogását is.

Az óvodapedagógus elemezze, vizsgálja a gyermekek társas viselkedését, kapcsolatát. Használjon minél több elemzési eszközt a társas jellemzők kimutatásához.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez.
- Jól érzik magukat az intézményben társaikkal és a velük foglalkozó felnőttekkel.
- Ezt érzelmekben, szavakban és tettekben is kifejezésre juttatják.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása.
- Figyelmeztetik egymást az egyes szabályok megszegése esetén.
- Külön kérés nélkül is szívesen segítenek egymásnak, a kisebbeknek és képesek az együttérzésre.
- Elfogadják és tisztelik társaik különbözőségeit.
- A kialakult konfliktusos helyzeteket önállóan megoldják.
- Érdeklődnek társaik iránt, ha óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendéget szeretettel fogadják.
- Meghallgatják egymást és a felnőtteket az udvariassági normák figyelembevételével
- Képesek nyugodtan ülni, kitartóan dolgozni, a tevékenységeket türelmesen befejezni.
- Szívesen dolgoznak a közösségért, van önbizalmuk.
- Tisztelik, becsülik szülőföldjüket, annak értékeivel és természeti kincseivel együtt
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépéshez.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység

egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.

Megteremteni annak lehetőségét, hogy tevékenykedések, cselekvések során fejlődjenek értelmi képességeik.

A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítsunk a gyermeknek változatos tevékenységeket.

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Feladataink:

Tevékenységekben megvalósuló nevelés-fejlesztés

Az anyanyelvi nevelés **valamennyi tevékenységi forma** keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai **nevelőtevékenység egészében jelen van.**

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és **kommunikációs kedvének fenntartására**, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a **gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára** mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Beszédképesség fejlesztése a játékban.

A játék során kialakult társas kapcsolatok során alkalom nyílik a kommunikációra, a párbeszédre. Lehetőséget teremtünk az ilyen kapcsolatok kialakulására. Bekapcsolódva a játékba, mintát adunk a nyelvi formák alkalmazására, amelyek segítségével színesebbé válik a gyermekek tevékenysége, beszéde.

Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok teret adnak az artikuláció, **szókincs, kifejezőképesség** fejlesztéséhez (hangutánzó játékok, fonémahallást fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok stb.). A **nyelvi játékok** segítségével felismerjük és javítjuk az egyes beszédelemek fejletlenségét.

A szerepjáték és bábjáték nyújtja a legtöbb alkalmat a **beszéd gyakorlására**. A bábjáték kiválóan alkalmas a **hallgatag gyermek** megszólaltatására. Az **érzelmek kifejezésének** jó eszköze a hangszín és a hangerő. A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok is elősegítik.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek halandzságát. A hangok ismételtetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszédképességük fejlődését.

A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a **mese a mese, vers, bábozás** és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet.

A **népi mondókák** segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a mesékből, versekből sok **új fogalmat** ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket.

A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, **önálló versmondásra**.

El kell juttatnunk a gyerekeket arra a szintre, hogy értelmes, **kifejező beszédet** használni tudja; igényévé váljon a nyílt **érthető kommunikáció**. Fontos feladatunk az anyanyelvi örökség ápolása, hagyományozása, a beszélő kedv felébresztése, a beszédkedv fenntartása, a gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések és válaszok érvényesülése. A képolvasó képesség, fejlesztése, A nyelvi kifejezés fejlesztése, szépség iránti fogékonyság felébresztése, a nemzeti kultúrához való kötődés megalapozása, erkölcsök, esztétikai értékek közvetítése, az értelem gazdagítása.

Értelmi képességeket különösen a képzelet és a kreativitást elősegítő ösztönző környezet biztosítása

A gyermek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudja oldani, **tudjon eligazodni a világban**. A természeti és társadalmi környezetről tapasztalatok szerzése, az ismeretek rendszerezése tudásvágy felkeltése és kielégítése. Probléma megoldó és kreatív gondolkodás elősegítése.

A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása.

A megismerő tevékenységet segítő képességek (figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

A teljes nevelési folyamat a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és a sokoldalú tapasztalatszerzésre épül. A nevelési folyamat, a spontán és irányított tapasztalatszerzést, a kötött és kötetlen foglalkozások rendszerét jelenti. Az értelmi képességek kibontakozása, az **önálló, alkotó, aktív gondolkodás** alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben. A 3-7 éves korosztály potenciális érési és elsajátítási lehetőségei óriásiak.

A feladatok megoldása szerves egységben valósulnak meg. Nem különálló képességeket fejlesztünk, hanem az egész értelmi szférára, a teljes személyiségre hatunk. Az értelmi erők fejlődését mind magasabb szintű ismeretekkel, egyre nagyobb erőfeszítést igénylő új feladatok állításával segítjük elő.

Kiindulópontunk Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve

biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

az óvodába érkező gyermek értelmi szintje, észlelésének, megfigyelőképességének fejlettsége.

3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet erősítjük, az ehhez szükséges képességeket fejlesztjük (érzékelés, észlelés, figyelem emlékezet, képzelet) manipulációs játékok, gyakorló játékok, helyszíni megfigyelések alkalmával sokrétű tapasztalatszerzés biztosításával.

Iskoláskorig a gondolkodás, az ok-okozati összefüggések, a képzelet valóságnak megfelelő ellenőrzése, irányába tolódik el a fejlesztés. A fejlődésre döntő hatással van a nevelés-tanulás tartalma, az ismeretanyag jellege, formája és módszere. A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az érdeklődés fenntartása.

A tevékenységeket a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építjük. Ahhoz, hogy a probléma megoldására való kedv és képesség kialakuljon a gyermekben, tiszteletben kell tartanunk önállóságát.

Minél több lehetőséget kell biztosítanunk ismeret- és tapasztalatszerzésre, azok rendszerezésére, bővítésére és élethelyzetekben való gyakorlására. A fejlesztés során el kell jutnunk odáig, hogy tapasztalatait a gyermek alkalmazni tudja, ezt beszédével kísérvé, beszédfejlődése pedig új irányt adjon gondolkodásának.

Programunkban úgy szervezzük a tevékenységeket, hogy a gyermekek egy adott témakörben évről évre - egyéni fejlettségüknek megfelelően - egyre bővülő ismeretanyaggal ugyanazokat a dolgokat, eseményeket tapasztalják meg.

A megismerő (kognitív) képességek fejlesztése, érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, kreativitás, gondolkodás így egymással összefüggve, párhuzamosan fejlődik.

Alkotóképesség–fejlesztése.

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyermekkorban számos csodája van, ezek közül az egyik kétségkívül a gyermeki kreativitás, alkotóképesség. A gyermekek képesek önfeledten játszani, alkotni. Számukra az idő nem számít, nem frusztrálja őket. Óvodás korban a gyermekek sokat kérdeznek. Csodálatos értékük, hogy nyitottak miért? hogyan? milyen? és sok esetben meglepően kérdeznek. A gyermeki kérdések mögött a kíváncsiság, a világ megismerésének vágya húzódik. Különösen a képzelet, a gondolkodás, a cselekvéses tényezők előtérbe kerülése támogatja azt, hogy még jobban odafigyeljünk a gyermek kérdéseire. Óvodában még nem félnek a gyermekek hibázni és mindig újra.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.”

A kisgyermekkorban alkotóképesség megértéséhez az idő, a kérdések és a hibázások mellett érdemes megemlíteni azt az érzelmekkel teli, szeretetteljes légkört, amely számukra biztonságot nyújt, és életük szinte minden pillanatát meghatározza.

Az óvodánkban sokat játszunk, énekelünk, táncolunk, mozgunk, rajzolunk stb. és a mindennapi siker nem marad el. Nagy szükség van a gyermek fantáziájára, képzelőerejére, sőt magabiztosságára és bátorságára is egy-egy tevékenységnél.

Mivel állandó biztatás és a dicséret sem marad el, így meglepő dolgokat képesek produkálni. **A gyermeki alkotóképesség kibontakoztatása a pedagógus részéről figyelmet, odaadást, rögtönző képességet, módszertani jártasságot igényel.**

Fontos az egyéni bánásmód, a kötetlen alkotói időbeosztás, az oldott légkör. Ma már a lexikális tudáshoz könnyű hozzáférni, a **rugalmas gondolkodásmódot** viszont utólag nem igazán lehet pótolni.

Fejlesztjük a képzeletet, fantáziát sok valós élmény nyújtásával, valamint mesehallgatással és játék biztosításával.

A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz, mellyel a szabad önkifejezés (a kreativitás: érzékenység, eredetiség, átdolgozás, könnyedség, hajlékonyság, kidolgozás) lehetőségét teremti meg.

Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez, amelyekben:

- Beszédszerve ügyesedik, beszédkedve erősödik
- Hallása, beszédhallása fejlődik
- Auditív ritmusa és emlékezete bővül
- Fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak
- Állandó lehetőséget biztosít a kérdéseknek-válaszoknak

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.
- Probléma helyzetben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik.
- Képes időrendiséget felállítani.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni. Képről mondatokban beszél. Tud rövid történeteket, szövegeket visszamondani.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését.

VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei – Napirend

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A gyermek egészséges a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napirend** és a **hetirend** biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével, melyet a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósítunk meg.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A napirend kialakításának alapelvei a Duna-Gyöngye Óvodában

Intézményünkben a gyermekek igényeihez és a pedagógiai célkitűzéseinkhez megfelelően alakítjuk ki a **napirendet és a hetirendet**. A gyerekek **szabad játékához** több időt

kívánunk biztosítani. A feltételek teljeskörű biztosításával a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével hatékonyabban végezhető a munkánk.

A napirendnek igazodnia kell a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek.

A **folyamatosságot** kizárólag az étkezési idő szakítja meg. Az étkezéseknek meghatározott időpontban kell zajlania és rugalmasság jellemzi. Ügyelni kell a napirend kialakításánál a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A **gondozásra szánt időt** is alapul vesszük, mert a gondozás folyamatában is nevelünk. A gyermekekkel akkor is szoros kapcsolatban vagyunk és segítenünk kell önállóságuk fejlődését. A **dajkával való együttműködést** szorgalmazzuk és erősítjük.

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a **testi-lelki harmónia** megteremtésének. Ezért a családdal közösen alakítjuk ki a gyermekek napirendjét. Tervezésnél figyelembe vesszük a **gyermekek szükségleteire**, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet. Az egész nap során érvényesül a rugalmasság elve. Teljesítjük a gyermekeknek azt az alapvető igényét, hogy személyes kapcsolatot tudjanak felvenni óvodapedagógusukkal elegendő figyelmet fordítunk minden gyermekre. A délutáni alvás időtartama legalább 2 óra. A napirendben külön időpontot jelölünk meg a gyermekek rendszeres edzésére, mozgásos lehetőségeire. A napirend tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek.

Óvodánk két gyermekcsoporttal működik, a vegyes életkorú csoportok szervezését preferáljuk. A program hatékonyságát fokozza, hogy eltérő életkorú gyermekek alkotják a gyermekcsoportot. A kisebb gyermek tanul a nagyobbaktól, kezdetben még csak nézője, próbálgatja a változatos tevékenységeket (mint régen a családban, ellesték a mintát). A nagyobb gyerek segíti a kisebb szocializációs folyamatát.

Az egyes tevékenységformákat játékba ágyazottan szervezzük. A gondozási teendők időtartamát a gyerekek szükségleteihez, egyéni tempójához, igényeihez igazítjuk.

A heti egy frontálisan szervezett testnevelés foglalkozás helye a hetirendben van meghatározva.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező **dokumentumok**, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

Szervezeti és időkeretek

A csoportszervezés alapja a biológiai életkor, a nemek aránya.

A nehezen nevelhető vagy speciális fejlesztési igényű gyermek csoport béli elhelyezésénél alapvető szempont a pedagógusok arányos terhelése, hogy elegendő ideje legyen az egyéni fejlesztésre (legfeljebb 1-2 fő/csoport).

A csoportok létszáma (az alapító okirat alapján) maximum 25 fő, intézményi szinten 50 fő.

Óvodánkban 2 osztatlan csoport működik.

A gyerekek csoportba sorolásának szempontjai: életkori arányok megtartása, testvérek együttnevelésének biztosítása.

Az óvodapedagógus

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültségét emberi értékeiket.

Az **ideális óvodapedagógus** az alapvető **humanista értékek** hordozója, amelyhez megfelelő szakmai felkészültség társul, s ez mindennapi pedagógiai tevékenységében kifejeződik. Fontos a „belső” és a „külső” összhangja, az érzések, gondolatok és a viselkedés

„kongruenciája” (megfelelése). Ez biztosítja a nevelői magatartási megnyilvánulások **hitelességét**.

A nevelőtestület közös értékek fogadja el, a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, együttműködést, egymás véleménye iránti megértést, az emberi méltóság tiszteletben tartását. Az esztétikus óvodai környezet jelentőségét, a nevelői tevékenység rugalmasságát, a helyzethez és a gyerek egyéni jellemzőihez történő alkalmazkodást, felelősségtudatot, az önművelési – önfejlesztési igényt.

Ezeket túl meghatározó személyiségjegye kell, hogy legyen a **demokratikus nevelési stílus**, amely ösztönzi a gyerekek kezdeményezéseit, messzemenően figyelembe veszi szükségleteiket. Alapelvei az elismerés, a dicséret, az elfogadás. Körülötte a légkör oldott, bizalom teli, barátságos, melyre jellemző a csoport érzelmi kiegyensúlyozottsága, a közepes vagy alacsony zajszint, az elmélyült játék, figyelmes viselkedés. Az óvodapedagógus bánásmódja, az eltérő szükségletek, érzelmi állapotok és hangulatok iránti toleranciája a gyerekek egymás közötti kapcsolatában mintát jelent. Az, hogy az adott helyzetben mi tűnik a leginkább megfelelőnek, a tevékenység tartalma, a gyerekek életkora és sajátosságai, eddigi tapasztalatai és elképzelései alapján alakítja ki.

Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvodapedagógusok folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Ennek megvalósítását szolgálja az óvodapedagógusok továbbtanulási terve, és a továbbképzési tervek, melyek az évenként elkészítendő munkaterv részét képezik.

Célunk a program megvalósítását segítő az Pedagógusképző Főiskolák, a Magyar Óvodapedagógiai Egyesület, a Pedagógiai Szakmai és Szolgáltatók által meghirdetett szakmai programokon, előadásokon, továbbképzéseken, konferenciákon, országos szervezésű rendezvényeken való részvétel.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsá tétele, valamint az új kolléganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása.

A dajka

Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik, egyértelműen elkülönítjük mely esetben illetékes, mely esetekben segítő a szerepkörük.

Elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat.

Ismerjék meg nevelési elveinket, csoportjaik nevelési terveit, működjenek együtt az óvodapedagógusokkal. Aktívan vegyenek részt a csoport életében. Ismerjék meg a csoportjuk napirendjét és a csoporton kívüli feladataik végzésével a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak. Munkájukban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete. Kulturált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel együttműködünk.

A dajka kompetens szerepkört tölt be:

- az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során;
- a gyermekekről kapott információk felettese felé való továbbításában;
- az óvoda vagyon- és állapotvédelmében;
- a névre szóló, hitelesített munkaköri leírásában rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében;
- minden olyan esetben, amikor felettese – igazgató, óvodapedagógus

- munkaköréből adódó, egyéb feladatokkal bízzák meg;
- saját szak- és önképzésében;
  - megszerzett szakmai ismeret- és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében;
  - munkakapcsolatainak kiépítésében, ápolásában;
  - saját élményű tapasztalatainak átadásában;
  - saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében;
  - lelki egészségének védelmében.

A dajka segítő szerepkört tölt be

- az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében;
- az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során;
- az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán;
- az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében;
- a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában;
- a gyerekek tehetséggondozásában;
- a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során;

Napirend

Időtartam	Tartalom	Tevékenység
		<i>Játék a csoportszobában és a szabadban.</i>
6:00– 9:00-ig	<i>Játékos tanulás, csoportos,</i>	<ul style="list-style-type: none"> gyülekező (6-7,30-ig gyűjtőcsoportban) személyes percek szabad játék rajz, mintázás, festés, kézi munka ének - zenei készségek fejlesztése környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése részképességek fejlesztése,
9:00 – 9:30-ig		<ul style="list-style-type: none"> testápolási, gondozási teendők tízórai
9:30 – 10:30-ig	<i>mikrocsoportos és egyéni foglalkozási formák</i>	<ul style="list-style-type: none"> verselés, mesélés szabad játék élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések. mindennapos testnevelés énekes játékok az udvaron hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése.
10:30 – 11:30-ig		<ul style="list-style-type: none"> edzés: kocogás, futás játék, mozgás a szabadban
11:30 – 12:15-ig	<i>alkalmazásával</i>	<ul style="list-style-type: none"> testápolási, gondozási teendők, ebéd készülődés a pihenéshez
12:15 – 14:30-ig		<ul style="list-style-type: none"> mese, altatódal, pihenés, alvás
14:30– 17:00-ig		<ul style="list-style-type: none"> testápolási teendők, uzsonna szabad játék teremben vagy udvaron mozgásos percek találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan

VII. A nevelés tartalma

Néphagyományápolás, népszokások

Óvodánkban az évszakhoz kapcsolódó ünnepkörök és a jeles napok jelentik az óvodai élet vezérfonalát. Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulata, a hozzákötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, szokások, keretet adnak munkánknak. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek megvan a maga ideje. A várakozás a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmet, belső tartást ad, s ezáltal teljesebbé válik a gyermeki személyiség.

Programunk bő lehetőséget kínál. Nemcsak a népművészet és a szokásörző jeles napok elemeit öleli fel, hanem a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységeket is.

Feladatunk lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtése, megőrzése és továbbadása. Törekszünk arra, hogy a közösen átélt élmények összekovácsolják erősítsék a közösségi érzést, segítsék elő a mélyebb kötődést a szülőkhöz, társakhoz és a környezethez.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

- **Verselés, mesélés:** népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések, bábjátékok.
- **Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc zenehallgatás:** mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene.
- **Rajzolás, mintázás, festés, kézi munka:** tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács, pogácsasütés.
- **A külső világ tevékeny megismerése:** találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások, hagyományok, családi –tárgyi kultúra értékei
- **Mozgás:** ügyességi és sportjátékok.

Óvodánkban megtartott jeles napok, ünnepek, hagyományok, és azok tartalmi

Az ünnepek, megemlékezések szervezését a gyermekek személyiségfejlődésében fontosnak tekintjük, mert az érzelmi nevelés és szocializáció terén kiemelkedő hatást fejtenek ki. E jeles események szervesen illeszkednek a tervezett nevelési folyamatokba, melyeket a szülők közreműködésével, segítségével, részvételével készítünk elő, illetve bonyolítunk le. Ünnepeinket az aktuális előkészületek jellemzik, érzelmi, hangulati ráhangolódással, ajándék készítéssel, az óvoda dekorációjának elkészítésével.

Az őszi jeles napjai

Szüret

A kisebb gyermekek megfigyelik a betakarító munkálatokat, az őszi tevékenységeket. Megtapasztalják a természet változásait, hemperegnek az avarban. Gyűjtögetnek házi, erdei, mezei terméseket, leveleket. Szívesen hallgatnak népmeséket, verseket, népdalokat, mondókákat állatokról, növényekről. Megismerkednek egyszerű népi hangszerekkel, népzenevel. Segítséggel készítenek egyszerűbb népi játékeszközöket, termésekből, csuhé, makk, gesztenye, kukorica stb. felhasználásával.

A nagyobbak készítenek kalendáriumot, megfigyelik az időjárással kapcsolatos népi jóslásokat. Megismernek találós kérdéseket, közmondásokat. Maguk is szívesen mesélnek.

Szívesen segítenek az őszi befőzésben, savanyúság téli elrakásában. Egyéb idény jellegű munkákból is kiveszik a részüket, pl. udvartakarítás, gereblyezés, levélseprés. Hosszabb sétákat tesznek a Duna parton, a közeli réteken, erdőszélen, ahol folyamatos gyűjtőmunkát végeznek, az őszi kincseiből.

A gyerekek megismernek néhány őszi gyümölcsöt és lehetőség szerint bekapcsolódnak az alma, dió, szőlő szüretelésbe. Készítenek töklámpást, egyéb terménybábokat. Megismernek néhány őszi éneket, verset a gyümölcsökről.

A nagyobb gyerekek feldíszítik a csoportszobát, sütnek pogácsát. Hallgatnak népzene, táncolnak, népi játékokat játszanak.

A tél jeles napjai

Adventi időszakban a kisebbek megismerkednek a jelképekkel, a koszorúval. Megfigyelik a vízbe tett ágakat. Almát fényesítenek és segítenek a mézeskalácssütésnél. Készítenek egyszerű díszeket, ajándékokat. Tudnak néhány Mikulás és Karácsonyváro dalt, éneket.

Mikuláskor vendégül látjuk az óvodába még nem járó kisebb gyermekeket szüleikkel együtt. Ajándékkal, édességgel kedveskedünk nekik. A nagyobbak készítenek adventi koszorút és adventi naptárt. Hajtatnak cseresznye, barack, orgona ágakat. Feldíszítik az óvodát, festenek ablakra, készítenek fenyődíszeket, asztali díszeket, apró ajándékokat a kisebbeknek.

Karácsonykor díszítenek fenyőágot, megterítik az ünnepi asztalt, gyertyát gyűjtanak. Sütnek mézeskalácsot, amit önállóan díszítenek. Megismerkednek a betlehemes játékkal, pásztorjátékokkal. Szívesen eljátsszák a kisebbeknek és a szülőknek. Hallgatnak karácsonyi dalokat, meséket, szívesen táncolnak, játszanak együtt. Megfigyelik az időjárást, hogy igazak-e a népi jóslások? Játsszanak téli sportjátékokat a szabadban, megfigyelik a madarak életét, gondoskodnak róluk. Tudnak néhány Újévi jókívánságot.

Farsangkor a kisebb gyerekek egyszerű technikákkal díszítenek papíralarcot, jelmezbe öltöznek, táncolnak, utánozzák az óvodapedagógusuk táncos mozdulatait. A nagyobbak zsákbamacskához tárgyakat gyűjtenek, segítséggel jelmezeket, álarcokat készítenek. Tanulnak farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat, lakodalmas játékokat. Tudnak egy-két tréfás verset. Segítenek a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében. Részt vesznek a táncos-játékos mulatságban esetenként a szülőkkel együtt.

A tavasz jeles napjai

Húsvétkor hajtatnak ágakat, ültetnek palántát, veteményeznek. Locsolóverseket, mondókákat, tavaszi énekeket tanulnak, tojást berzselnek, hímes tojást készítenek karcolással, viasszal, batikolással. Megismerkednek eredeti népi motívumokkal. Az ablakokat a nagyobbak festéssel díszítik. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvodapedagógusokat. A lányok apró ajándékokkal, tojással kedveskednek a locsolóknak. A kisebbeknek is ajándékokat készítenek és elrejtik az udvaron. Hosszabb határkerülésre mennek. Komatálat készítenek, süteményt sütnek. Táncolnak, körjátékokat játszanak.

Megszervezzük a hagyományos **Népi gyermekjáték és gyermek néptánc fesztivált**, melyre 5-6- környékbeli óvoda gyermekeit hívjuk meg.

Március 15. Ünneplése változatosan, csoportonként más-más módon (fejlettségtől és időjárástól függően) zajlik: megemlékezés a csoportban (kisebb és nagyobb korú csoportok együttműködésével) versekkel, énekekkel. Zászló, kokárda készítés, katonás játékok játszása, zenehallgatás.

Május elsejét megelőző napokban a természet virágba borulását, a tavasz ébredését ünnepeljük. Ezen a napon a gyerekek feldíszítik az óvoda udvarán álló fákat, szalagokkal, léggömbökkel. Közösen körbejárjuk a fákat tavaszi dalokat énekelve. Papírforgókat, kicsi májusfákat készítenek a nagyobbak a kicsiknek ajándékba. Ha az idő engedi sárkányt eregetünk, ügyességi sportjátékokat játszunk. Ez a nap a vidámság, a kötetlenség napja.

Pünkösdkor tanulnak a gyerekek verseket, vásári kikiáltó rigmusokat, hallgatnak meséket, történeteket. Sütnek pécet, mézeskalácsot. Tanulnak a pünkösdi királyné és pünkösdi király választáshoz énekes játékokat, dalokat, egyszerű tánclépéseket. Részt vesznek tréfás vetélkedőkben, versengésekben.

Természetóvó jeles napok

Állatok napja	október 5.
Víz világnapja	március 20.
Föld napja	április 22.
Madarak-fák napja	május 10.

A környezetvédő, természetszerető ember személyiségének kialakítását már óvodáskorban kell megkezdenünk. Ebben az életkorban teremtjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, s ekkor alakítjuk ki azoknak a szokásoknak a körét, amelyek szilárd alapot adnak a további életkorokra.

A természet szeretetére, gondozására való nevelésünk áthatja az egész óvodai életet. Az önfelelt játék, rácsodálkozás mellett szinte észrevétlenül tanulják meg a gyerekek, hogyan óvják, védjék a természet tisztaságát, szépségét.

Fontos, hogy a gyermekeket olyan hatások ériék, amelyek környezetük felfedezésére, kutatására ösztönzik őket.

A tapasztalatszerzési lehetőségeket és a tartalmak bővebb kifejtését a „Környezeti nevelés programunk” tartalmazza.

A mindennapokhoz kapcsolódó gyermeki élet ünnepei

Születésnapok A gyermekek születésnapjának köszöntése fontos esemény óvodánk életében. A gyermek központba kerül, mindenki rá figyel, vele törődik, őt ünnepli. A közös vidám ünneplés az érzelmi szükségletek kielégítését szolgálja.

Anyák napja megünneplésére a gyerekek érzelmeteli aktivitással készülnek. Ajándékok készítésével, verstanulással az érzelmi kötődés mélyítését szorgalmazzuk. Meghívjuk az anyukákat, nagymamákat közös ünneplésre.

Gyermeknap a gyermekek legvidámabb legfelszabadultabb napja. Játékos sportversenyek, sok-sok meglepés, ajándékok, és gyermekeknek szóló műsorok teszik emlékezetessé.

Nyárbúcsúztató-ovinyitogató családi délután. Vidám együttlét a szülőkkel. Augusztusban közös játékokkal, várjuk az új gyerekeket és a nevelési évet.

VIII. Az óvodai élet tevékenységformái

Az alapvető célkitűzést és feladatrendszert a következő tevékenységrendszerben valósítjuk meg: játék, vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, a munka jellegű tevékenységek és a tanulás. Ebben a tevékenységrendszerben kiemelt szerepet szánunk a semmi mással nem helyettesíthető játéknak. A gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, aktivitását felhasználjuk a szervezett tevékenységek során.

1. A játék

A játszó gyermekek olyanok, mint a művészek. Hol hagyományosak, hol újítók, hol érthetők, hol érthetetlenek, aszerint, hogy az éppen jelentkező kifejezni valónak mi felel meg leginkább. Nem követnek valamely irányt, hanem úgy növekszenek, mint az élő fa: ágaikkal minden irányba, gyökereikkel lefelé, koronájukkal felfelé."

/Weöres Sándor/

Cél:

Az örömteli játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésének megvalósulása.

Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarati tulajdonságai, érzelmi viszonyulásaik, szokásaik, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága. E gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Biztosítja a nyugodt, szabad játék feltételeit. A légkör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos családias, elfogadó, felszabadult hangulatot teremt. A játéktémákat és azok tartalmát, a csoport összetételét és életkori arányait figyelembe véve alakítja ki a teremben az állandó és ideiglenes **játsszóhelyeket**. Lehetőséget teremt a játék folyamatában a változtatásokra. A mozgásos és a nyugalmasabb játékok számára egyaránt biztosítja a játék tartalmának megfelelő teret, és „kuckókat”, hogy a játszócsoportok igényeik szerint elkülönülhessenek.

A napirend keretein belül biztosítja a hosszantartó és **zavartalan játékidőt**. Ezáltal lehetőséget nyújt az elmélyült játék kialakulására, a játéktémák kijátszására, a tartalmas alkotások létrehozására. **Indokolatlanul nem szakítja félbe a játékidőt.**

A tartalmas és fejlesztő **játékeszközöket** a csoportok összetételéhez és igényeihez mérten (a költségvetésben tervezettek szerint) pótolja, bővíti, cseréli, karbantartja. A gyermekek igényeinek megfigyelése, valamint a fejlesztő feladatok tervezése alapján a csoportonkénti átgondolásával, választja ki a játékeszközöket. Az esztétikai és minőségi igény mellett a fejlesztő, motiváló hatást is figyelembe veszi.

Biztosítja a különböző játékformák feltételeit: gyakorló-, szimbólikus-szerep, konstruáló, kreatív tevékenységet. A programban - jelentős szerepe miatt - kiemelkedik a különösen esztétikus és meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye. Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek kincses ládája is.

A játékszereket és eszközöket úgy helyezi el, hogy könnyen áttekinthetőek és elérhetőek legyenek a gyermekek számára, és keltsék fel érdeklődésüket.

Jó **szokásrendszer** kialakításával, tapintatos, elfogadó nevelési stílusával megteremt a nyugodt, derűs, szeretetteljes, bizalmas hangulatot.

A játékedv fokozása, a játéktémák bővítése, a tartalom mélyítése érdekében sokoldalú élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket szervez, kihasználja az óvoda, a település, a közeli város, a környezet és a szülők kínálta lehetőségeket, sétákat, kirándulásokat.

A gyermekek óvodán kívüli, otthonról hozott **tapasztalatait és élményeit** is felhasználja a játék tartalmi gazdagítása érdekében.

Az együtt játszó gyermekek csoportjait figyelemmel kíséri, a baráti kapcsolatok alakulását segíti. A játék továbbfejlesztését technikai tanácsokkal, új eszközökkel színesíti. Szükség esetén (agresszió, szorongás) védelmet, biztonságot nyújt, segít feldolgozni az élményeket.

Csak akkor avatkozik be, ha pozitív fordulatot kell adni egy nem kívánatos viselkedési formának, vagy zavarják egymást, testi épségüket veszélyeztetik, ha a konfliktusokat a játszócsoport nem képes önállóan megoldani.

Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint.

A játék stimulálása érdekében problémát vet fel, választásra készítő megjegyzéseket tesz, eszközhasználatra ösztönöz, ötletet ad (nem konkrét) vagy serkenti kidolgozását. Szükség esetén segítséget és példát, mintát nyújt. Szabályjátékokat irányítja, irányíthatja.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képes szerepvállalásra.
- Játéka elmélyült kitarató.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, élvezzi a szabályjátékokat.
- Játékeszközökre vigyáz.
- Játékban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték.
- Ismert meséket szívesen báboznak, dramatizálnak.
- Képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben megjelenítik élményeit és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan végzi.
- Társas viselkedésében megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok, az együttjátzás, a társakkal való együttműködés igényévé válik. Képes elfogadni játszótársai elgondolásait.

2. Verselés, mesélés

*„A mese olyan lelki táplálék,
amely életre szóló nyomokat
hagy a gyermekben.”*

/Kádár Annamária/

Cél:

Irodalmi élmény nyújtásával a **bábozás, dramatizálás eszközeivel** a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése.

A mesélés pihentet, szórakoztat, az anyanyelv közegén át hat, emberi kapcsolatokra tanít, segít a világban eligazodni, az élmények feldolgozásával oldja a szorongást.

Az óvodapedagógus feladatai:

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érezze magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenítsen meg. A mese képi és konkrét formában **feltárja** gyermek előtt a külvilág és a belső világuk érzelmi viszonyait. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés, **bábozás, dramatizálás**, a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.

A kiválasztás szempontjai

Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét. Az anyag kiválasztásánál érvényesül a pedagógiai, pszichológiai tudatosság. Mindhárom korcsoport részére olyan verseket, meséket választunk, amelyek közvetítik a környezet megszerettetését, a néphagyományápolást, az évszakok szépségét. **Az életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséinek, és a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.**

3-4 évesek

A versanyagot a népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítjuk össze.

Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

4-5 évesek

Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsa szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepelnek vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei is a versanyagban.

A mesék már többfázisú szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus - realiztikus mesék. Helyt adunk a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséinek is.

5-6-7 évesek

A gyermekek versanyagát gazdagítjuk a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. A szigetközi és rábaközi gyűjtésekből is merítünk. Megismertetünk olyan közmondásokat, amelyeket a környezetükben gyakran hallanak. Tervezünk néhány lírai verset, amitől a gyerekek megérik a költői képek kifejező erejét.

Ez a kor a mesehallgatás igazi ideje. A mesetárban az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus - realiztikus meséken át beépítjük a klasszikus tündérmeséket, a tréfás- és a műmeséket. Meseregényeket olvasunk fel folytatásokban, napokon keresztül. **A bábozás, mesék eljátszása, dramatizálás mindennapos tevékenység.**

A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)

Az óvodába kerülő **3-4 éves gyermekek** első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt ölbeli játék, fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában.

Lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyerekekkel együtt sokszor ismétljük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. Arra törekszünk, hogy a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a dramatikus feldolgozásnak. Először óvodapedagógusi előadásban, majd a nagyobb gyerekekkel és a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerű meséket. Rövid improvizált jelenetek bemutatásával megismertetjük a bábokat. Párbeszéd formájában előadott rövid jeleneteket és a bábok számát fokozatosan növeljük.

A vers, mese, dramatikus játékhoz csak kellékeket használunk, ami elősegíti képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.

A nagyobb gyermekekkel egyre több alkalommal bábozunk, dramatizálunk a kisebbeknek, amely az óvodai ünnepek, rendezvények színpoltját is jelentik egyben.

A **4-5 éves gyermekekben** kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvodapedagógus meséit. A gyerekek arcán megjelenik a megfelelő áhítat, figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsza szövegű kiolvasók ismételtetése. Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg és élményhez kapcsolódva mutatjuk be. Törekszünk arra, hogy kerüljük az éneklő hanglejtést. Ügyelünk a szavak pontos, tiszta ejtésére, az értelemeszerű hangsúlyozásra.

Az **5-6-7 éves gyermekeknél** minden alkalmat felhasználunk az ismételtetésre, kiolvasók, rigmusok, mondókák mondogatására. Találós kérdésekkel, rímjátékokkal játszunk, mondogatjuk az előző években tanult verseket.

A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel megtudjuk erősíteni a mese, vagy egy - egy szereplő erkölcsi mondanivalóját.

A gyerekek segítségünkkel megjelenítik a meséket és az átélt élményeket, rögtönöznek bábjátékot. A többször hallott egyszerű meséket önállóan is el tudják dramatizálni, bábozni.

A délutáni pihenés alatt folytatásos meséket, történeteket olvasunk fel a gyerekeknek. Lehetőséget adunk a mese önálló befejezésére, új mesék kitalálására.

A mesehallgatás szervezése:

A mesehallgatásnak állandó helye van a csoportban. Mindig a mesesarokba megyünk és a mesepárnákon helyezkedünk el. Amikor minden gyermek megérkezett, csak akkor kezdjük el a mesét.

Minden gyermeknek leül a padra vagy kisszékre, vagy kényelmesen elhelyezkedhet a szőnyegen. A mese kezdetét furulyaszó jelzi a gyerekek számára. Ilyenkor félbehagyva az addigi játékot minden gyermek az óvodapedagógus köré gyűlik. Alkalmanként gyertyagyújtás is fokozhatja a meghittséget, a nyugodt légkörű mesehallgatást. Ugyanazt a mesét több alkalommal is elmeséljük, változatos előadásmódokban, hogy több oldalról is érzékelhessék a gyerekek a mese mondanivalóját. A dramatizálás, eljátszás a gyerekek igénye alapján történik. A mese végét énekkel, vagy ismét furulyaszóval jelezzük.

	mondóka	vers	mese
3-4 évesek anyaga	10 -12 mondóka	4 - 5 rövid vers	10 -14 új mese
4 - 5 évesek anyaga	4 - 5 új mondóka	5 - 6 rövid vers	10 - 14 új mese
5-6-7 évesek anyaga	4 - 5 új kiolvasó	10 - 15 új vers	15 - 20 új mese

A mesemondás, mesehallgatás, szimbólumai:

A tanult versekről, mesékről albumot készítünk közösen a gyermekekkel (a mese, vers egy-egy szimbólumát jelenítjük meg). A hallott élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad az ismétlésre, az élmények felelevenítésére.

- ⇒ mesesarokban mesepad
- ⇒ gyertyagyújtás (esetenként)
- ⇒ hívóképek
- ⇒ óvodapedagógus éneke, furulyaszó

A képességfejlesztés lehetőségei a vers és mesehallgatás alkalmain

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS

- ❖ érzelmi biztonságuk kialakítása,
- ❖ érzelmi életük gazdagítása,
- ❖ igazságérzet kialakítása.
- ❖ kapcsolatteremtő képesség.

ÉRTELMELMI

- ❖ belső képi világuk,
- ❖ fantázia,
- ❖ reprodukció készség
- ❖ mese megértése,
- ❖ időrendiség,
- ❖ testrészek ismerete,
- ❖ testséma fejlesztése,
- ❖ dominancia

VERBÁLIS

- ❖ mozgásos észlelés,
- ❖ tapintásos észlelés,
- ❖ hallás,
- ❖ hangészlelés,
- ❖ auditív emlékezet,
- ❖ beszédritmus,
- ❖ beszédkedv felébresztése,
- ❖ artikulációs tisztaság,
- ❖ beszédkészség,
- ❖ nyelvi kifejezőkészség,
- ❖ beszédkultúra,
- ❖ pantomimika
- ❖ nonverbális készségek

TESTI

- ❖ ritmusérzék,
- ❖ auditív ritmus egyensúlyérzék,
- ❖ finommotoros tevékenység: beszéd és mozgás összekapcsolása

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- Szívesen mondogat verseket, mondókákat, hallgat mesét.
- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál.
- Képről mondatokban beszél.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Tud meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

*„A zene nem magánosok kedvtelése, hanem lelki erőforrás, amelyet minden művelt nemzet igyekszik közkinccsé tenni.
Kapja meg belőle részét minden magyar gyermek.”
/Kodály Zoltán/*

Cél:

A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A zenei ízlés és a mozgáskultúra formálása. A zenei hallás, ritmusérzék és zenei emlékezet fejlesztése. A gyerekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés és a gyermektánc örömet nyújtanak a gyermekeknek.

Az óvodapedagógus feladata:

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak, a gyermek hovatartozásának és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.

A kiválasztás szempontjai

A zenei anyag kiválogatását a gyermek életkori sajátosságain kívül a fejlesztés célkitűzései a ritmikai, dallami és formai szempontok, valamint a szöveg tartalma és a hozzá kapcsolható mozgásformák határozzák meg.

Az óvodai zenei nevelés során megismertetjük a gyermekeket mondókákkal, énekes játékokkal, komponált gyermekdalokkal.

3-4 évesek

Ebben a korban főleg ölbéli játékokat ismertetünk meg, amelyeket a felnőttek játszanak a kisgyermek szórakoztatására. Ezek közül is elsősorban az arc-, kéz-, ujj és a lovagoltató játékok, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók azok, amelyek a szeretet-kapcsolat, a biztonságérzet kialakítását segítik.

A dalos játékok közül az álló helyzetben, játékos mozdulatokkal játszható, 4-5 hangból álló állathívogatókat, naphívogatókat, esővárókat, játékra hívogatókat ismertetjük meg a gyerekekkel.

4-5 évesek

A zenei ismereteket tovább bővítjük népi mondókákkal, ölbeli játékkal és énekes játékokkal. Megismertetjük őket a csigavonal, hullámvonal, szerepjátszó, szerepváltó, párcserélő és versengő váltó játékokkal. Az alkalmi dalokat úgy választjuk meg, hogy azokhoz játékos mozgás, cselekvés társuljon.

5-6-7 évesek

Az ének zenei anyagot kiolvasókkal, leánykérő, párválasztó, sorgyarapító, kifordulós, ludas és kapus játékokkal bővítjük. Nem hiányozhatnak ebben a korban a csúfolók, küzdő játékok sem.

A zenehallgatáshoz olyan anyagot gyűjtünk, amit magunk elő tudunk adni. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat, altatókat énekelünk. Válogatunk a rokon és más népek dalaiból is. Zenetárunkban fellelhető a komponált műzene, a klasszikus műzene és a magyar népzene is.

A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.

A **3-4 éves gyermekekkel** megismertetünk 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10- 15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok 2/4 üteműek, amelyekben negyed és nyolcad ritmusok vannak. Ebben a korban gyakran játszunk ölbeli játékokat. Játék közben megismertetjük az alapfogalmakat és bemutatjuk a halk, hangos beszéd, mondóka, ének közötti különbségeket.

Megfigyeltetjük a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Különböző mozdulatokkal érzékeltetjük az egyenletes lüktetést.

Érzékeltetjük a gyermekek nevét, jelét és énekelve hívogatjuk őket a közös játékba, tevékenységbe.

Felkeltjük a gyerekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, lehetőleg énekes zenei élményt biztosítunk. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez gyakran kapcsolunk zenehallgatási élményt. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekeknek legyen alkalmuk hangszeres zene hallgatására.

A **4-5 éves gyermekekkel** megismertetünk 4-5 új mondókát, 12-15 új gyermekdalt. A korábban tanult dalokat rendszeresen ismételtetjük. A körjátékok közül már nehezebbeket is válogatunk. A tiszta éneklés érdekében lehetőséget biztosítunk az önálló éneklésre és kisebb csoportokban a halk-hangos és magas-mély hangok közti különbségek gyakorlására.

Lelassított éneklés közben érzékeltetjük a dalok dallamvonalát. Gyakran játszunk énekes kérdés-felelet játékokat, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Ezzel is fejlesztjük a gyermekek improvizatív készségét.

Megérettetjük a dalok, mondókák egyenletes lüktetését, ritmusát, és a motívumok hangsúlyát. Arra törekszünk, hogy minél több ritmus-hangszer álljon a gyerekek rendelkezésére.

Az **5-6-7 éves gyerekekkel** megismertetünk 6-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot, 4-5 alkalomhoz illő műdalt.

Válogatunk a Szigetköz, Rábaköz, énekes népszokásaiból, népi mondókáiból, megismertetjük a gyerekekkel az alkalomhoz, hagyományokhoz illő kikiáltókat, csujogatókat. A tanult mondókáknak, daloknak szimbólumokat keresünk, azokat közösen elkészítjük és a zenesarokban jól látható helyre tesszük. Ezek a szimbólumok emlékeztetik a gyermekeket a tanult dalokra és lehetőséget biztosítunk a felidézésre, ismétlésre, gyakorlásra, az élmények felelevenítésére.

Olyan dalokat válogatunk, amelyekben már a szünet és a szinkópa is előfordul.

Egyre több lehetőséget biztosítunk az egyéni éneklésre, ahol a tiszta éneklést gyakorolhatják a gyerekek. A hallásfejlesztést elősegítő fogalompárokat összekapcsoljuk a tempóváltoztatással, vagy dallambújtatással. Gyakran játszunk zenei formaérzék fejlesztő játékokat, dallam és ritmusvisszhang játékokat. A készségfejlesztés zenei elemei a hangmagasság, a tempó, a dinamika érzékeltetése és a zenei hangsúlyok kiemelése.

A zörejek közül megfigyeltetjük a környezet hangjait (emberi, állati, természet), valamint a hangszerek hangjait és a környezet zörejeit.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek megismerhessenek és kipróbálhassanak eredeti népi hangszereket (pl. duda, dob, hegedű, citera, nádsíp stb.).

Megismertetünk a gyerekekkel olyan egyszerű táncos lépéseket, amelyeket a felnőtt minta utánzásával könnyedén követni tudnak. Felhasználjuk az eredeti népzenei anyagokat (gépi zene) a zenei nevelésünk során.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

A zenei nevelést kötött és kötetlen formában szervezzük. A zenei képességfejlesztést kötetlen jelleggel, mikro csoportos formában tartjuk, ahol a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve végezzük fejlesztő munkánkat.

Az énekes játékokat kötött formában (közvetve kötelező) tartjuk, lehetőség szerint az udvaron, vagy a csoportban. Ebben a formában csak énekes játékokat tervezünk, hogy semmi se szakítsa meg az önfeledt, örömteli játékot.

A zenehallgatást a különböző tevékenységekhez kapcsoljuk. A jeles napok közeledtével még gyakrabban hallgatunk zenét (gépi és élő zene) ezáltal az örömteli várakozás idejét is színesebbé tesszük. A nevelési év folyamán egy koncert látogatást tervezünk.

A képességfejlesztés lehetőségei a vers és mesehallgatás alkalmain

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS

- zenehallgatás – befogadás
- zenei ízlés
- népi hagyományok ápolása
- ismerkedés a klasszikus zenével
- a szép, - mint esztétikai élmény
- alkalmazkodó képesség
- együttműködő készség
- közösségi érzés

ÉRTELMELMI

- auditív memória
- belső hallás
- vizuális memória
- dallam felismerés hangszerről, énekhangról
- dallamvisszhang
- zenei érdeklődés
- téri tájékozódás – keresztcsatornák
- zenei kreativitás, zenei improvizáció
- pontos szövegkiejtés, tiszta éneklés és artikuláció

VERBÁLIS

- hangszín felismerés: zörejhangok, különböző hangú tárgyakkal halk hangos felismerés
- magas – mély hang érzékelése, megkülönböztetése, felismerése,

- ritmusérzék, egyenletes lüktetés
- környezet hangjainak megfigyelése

TESTI

- mozgáskultúra fejlesztés, mondóka, játékos mozgással,
- egyenletes lüktetés különböző mozgásformákkal,
- ritmustartás,
- ritmustapsolás,
- ritmushangszerek megismerése, mondóka ritmusa
- nagy mozgások fejlesztése: gyors – lassú mozgások, egyensúlyérzék és finommotorika

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermek örömmel játsszák az énekes játékokat.
- A gyermek gátlások nélkül egyedül is képes a szép tiszta éneklésre.
- Élvezi a zenehallgatást.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat.
- Érti az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Mozgása harmonikusabb, összerendezettebbé válik.
- Esztétikai fogékonysága érzélemvilága gazdagabbá válik.
- Zenei befogadóképessége megalapozódik.
- Tud dallamot, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Tud társaival térformákat alakítani.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, tudja mindkettőt a dalból kiemelni.
- Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kísélni.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, vizuális tevékenység

„Az ábrázolás nem a kéz munkája,
hanem az agy, a szív munkája.
Alapja a gazdag érzelmi világ.”
/Szappanos István/

Cél:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal**, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. **Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.**

Jókedvvel végzett tevékenység közben óvodásainkban a külső világot megismerő képesség, az ebben való tájékozódás, intellektuális látás, kreativitás, befogadó képesség kialakulása.

Képi-plasztikai kifejezőképességük, komponáló, és rendező képességük, színeképzetük, esztétikai érzékenységük és igényességük, finommotorikájuk fejlődése.

Az óvodapedagógus feladatai:

Megismerteti a különféle **anyagokat, eszközöket, technikai eljárásokat**, hogy ha ezekben gyakorlottá válnak, tudjanak a tartalomra figyelni (képzelet, fantázia, egyéni érzelmek, egyéni kifejezőmód).

Lehetőséget ad a gyermekeknek önálló új technikát is kitalálni, alkalmazni. Az örömmel, játékosan végzett vizuális tevékenységet úgy biztosítja, hogy a gyermekektől a cselekvést és nem az eredményt várja, értékeli. Ugyanakkor figyelembe veszi, hogy a rajzzal közöl valamit.

Biztosítja a megfelelő körülményeket: állandó hely, a gyermek által bármikor elérhető eszközök, anyagok, jó légkör. Tiszteletben tartja az egyéni fejlődésük útját, tempóját, sikerélményhez juttatja őket.

Eszközt, anyagot, témaválasztási lehetőséget kínál, mely a gyermek érzelmi beállítódására, kötődésére, környezetismereti témára épül a cselekvés öröme érdekében.

Szervezeti forma megválasztásával a rugalmasság, folyamatosság elvét alkalmazza.

Biztosítja az alkotás lehetőségét az egész nap folyamán. Nagyobb gyermekkel kiállítás - tárlatlátogatást szervez.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek, tartalmának és minőségének differenciált fejlesztése. Vizuális alkotókészség és kézügyesség fejlesztése.

Az óvodába kerülő **3-4 éves gyermekeknek** biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal, eszközökkel és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet és az értékelőképesség kialakulását. A gyerekek együttesen gyönyörködnek saját és társaik alkotásaiban. Megcsodálják a népművészeti tárgyakat, képeket.

Ebben az életkorban a tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeződnek. Ezek nem különülnek el egymástól.

A képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit megtervezzük, de mindig lehetőséget adunk az élmények szabad kifejezésére, a szabad témaválasztásra.

Ajánlott eszközök és technikák:

- ⇒ rajzolás színes ceruzával
- ⇒ festés
- ⇒ zsírkrétarajz
- ⇒ papírragasztás
- ⇒ karcolás agyagba, homokba
- ⇒ nyomatkészítés, mintázás /gyurma, sógyurma, agyag/

Segítjük a gyerekek képalakító képességét a szórt elrendezéstől, a képelemek, a részformák elemeinek egymáshoz rendelésével. Felfedeztetjük a különböző tárgyak formáit, alakzatait, megismertetjük a gyerekeket az anyagok alakíthatóságával (nyomkodás, ütögetés, gyurkálgatás, gömbölyítés, sodrás, mélyítés, tépegetés, stb.). Biztosítjuk a mindennapi mintázás, építés, rajzolgatás lehetőségét.

A **4-5 éves gyermekek** alkotó tevékenységét bővítjük a szükséges eszközökkel. A megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz illeszkedő technikai lehetőségekkel. Az emberábrázolás megjelenése, a tárgyak, cselekmények, a környezet, saját benyomások, elképzelések alapján történő megjelenítése erre az életkorra jellemző. Ösztönözzük a gyerekeket, hogy beszéljenek alkotásukról, mutassák meg társaiknak és szüleiknek is.

A plasztikai munkák során képesek a formák tagolására. Játékukat maguk által készített eszközökkel bővítik, apró kellékeket, valamint alkalmi ajándékokat készítenek.

A gyerekek szívesen segítenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.

Az óvoda folyosóján kiállított alkotásokat többször megnézik és beszélgetnek róla, kinyilvánítják véleményüket.

Ajánlott eszközök és technikák:

- ⇒ színes és grafit ceruzák
- ⇒ kréták
- ⇒ filcek és rostironok
- ⇒ ecsetek
- ⇒ spárga - fonalak - textilek
- ⇒ termések
- ⇒ bőrdarabok
- ⇒ papírdobozok, takarók, egyéb tárgyak építéshez

Az **5-6-7 éves gyermekek** alkotó együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő tárgykészítés bővülését. A megismert eszközökkel jól tudnak bánni, bátran alkalmazzák a különféle technikákat. Több alkalommal készítünk közös kompozíciókat.

Témáikban megjelennek saját átélt élményeik, mesékről, ünnepekről, családi eseményekről. Egyéniségük tükröződik az alkotásokban, eredeti egyéni módon jelenítik meg a színeket, formákat.

Térbeli plasztikai munkákat is készítenek közösen. Ezekben megjelenik a többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, állatok stb. A csoportszobában felállított "évszakfát" az évszak jellegzetességeinek megfelelően a gyerekek átváltoztatják, "felöltöztetik". Közösen elkészítik az évszakok szimbólumait: őszyó, télapó, tavasztündér.

A jeles napi készülődések során a gyerekek részt vesznek az ünnepekhez kapcsolódó jelképek közös elkészítésében: adventi koszorú, mézeskalács, pogácsa, farsangi maszk, tojásfa, májusfa stb.

A kézi munka sorában megjelennek a kézi szövés alapelemei: sodrások, fonások, szövések. Megismerkednek a varrás, a hímzés alapöltéseivel.

A játékeszköz készítéseknél technikáit a gyerekek utánzás alapján képesek elsajátítani. Így készítenek rongybabát, csutkababát, lovacskát, stb. Ötletadással segítjük az elképzelések megvalósítását játékok, bábok, kellékek készítésekor.

Ajánlatos természetes anyagok:

- ⇒ termések: kukorica, makk, gesztenye, csuhé, zöldségek
- ⇒ növények: nád, sás, gyékény, szalma, vessző
- ⇒ állati eredetűek: gyapjú, toll, méhviasz, bőr
- ⇒ textíliák, fonalak, spárgák, agyag, kavics

A népi kismesterségek, népviseletek, a környezet megfigyeltetésével gazdagítjuk a hagyományos élményanyagot. Gyűjtési alkalmakat szervezünk a természetes anyagok, termések, beszerzésére. Ebbe a munkába a szülőket, nagyszülőket is bevonjuk.

Egyéb javasolt és választható technikák:

- ⇒ Zsírkréta, kréta, ceruzarajz, olvasztott kréta, aszfaltkréta
- ⇒ Festés: vastag, vékony ecsettel, újjal, egyéb eszközökkel
- ⇒ Zsírkréta rajz után festés (vegyes technika)
- ⇒ Nyomatok agyagba, gyurmába (termések, tárgyak)
- ⇒ Nyomatok dúccal (krumpli, dugó, termés stb.)
- ⇒ Előhívó, satírozó játék (falevél, fonal, ragasztás papírból, textilből előzetesen)
- ⇒ Tépés, majd vágás (vegyesen is)
- ⇒ Papírbatkolás (gyertya használata)
- ⇒ Festés hullámpapírra

- ⇒ Hullámpapírok ragasztása
- ⇒ Varrás hullámpapírra Vastag fonallal — Hajtogatás, képi elrendezés ragasztással
- ⇒ Vágás, hajtogatás díszítése nyomattal, rajzzal, festéssel (karkötő, ház stb.)
- ⇒ Téri elrendezés utólagos ragasztással (elé, fölé, mögé, gyermekrajzokból is)
- ⇒ Fonalhúzás (festett fonal kihúzása)
- ⇒ Pókozás
- ⇒ „Csomagolás” (papírral, fonallal bevonás)
- ⇒ Testek felület díszítése (dobozok, hengerek, faépítők stb.)
- ⇒ Festés üvegre, textilre, gipszre, fára, kőre
- ⇒ Fonalragasztás síkon képi jelleggel
- ⇒ Papírcsík hajlítással térbeli formák alakítása
- ⇒ Kész képeken vágással (ajtó ablaknyitás)
- ⇒ Mintázás agyagból, gyurmából,
- ⇒ Mozaik
- ⇒ Montaige, kollázs
- ⇒ Viaszkarc
- ⇒ „Fénymásolás” (zsírkréta satírozás, ceruza)
- ⇒ Monotíпия
- ⇒ Papírmetszet
- ⇒ Fóliadomborítás, karcolás
- ⇒ Fűzések, szövések különböző eszközök felhasználásával (termékek termények növények)
- ⇒ Kézműves technikák gyakorlása (decupage)

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

Az alkotó - alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak így a gyermekeknek bármikor lehetőségük van a vizuális alkotásra. Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban egyénileg, párban, kis csoportokban megjelenő játékfajta. Már érkezéskor választhatják és gyakorolhatják az egész nap folyamán, mivel a csoportszobában kialakított ábrázoló sarok lehetőséget biztosít a zavartalan tevékenykedésre.

Egy héten többször tudatosan irányított mikro csoportos kötetlen formájú tevékenységet szervezünk. Ebben a formában maximum 8 gyermekkel foglalkozunk, így biztosítjuk az egyéni differenciált fejlesztést. Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy ilyen formában minden gyermek megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi- plasztikai elképzeléseit. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyak, szorongásaik, fantázia-és élményviláguk megmutatkozik. A hagyományápoló tevékenységformák időrendben kapcsolódnak az évszakokhoz, ünnepkörökhöz.

Képességfejlesztés lehetőségei a rajzolás, a mintázás, kézimunka tevékenységeiben

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS

- akarati tulajdonságok
- igényesség, szép iránti fogékonyság
- esztétikai érzelmek, frusztráció
- önismeret, önértékelés, önbizalom
- testséma, testrészek
- keresztcsatornák

- pozitív énkép, önellfogadás
- alkalmazkodási készség.

ÉRTELMI

- alaklátás, formaállandóság
- rajzi kifejezőképesség
- emlékezet, fantázia
- alkotóképesség
- észlelőképesség
- formák, arányok, méretek
- színek, színharmonikák, színárnyalatok
- Formaérzék, formaismeret, formaképzés
- színérzék, díszítő érzék
- irányérzék
- mozgásos észlelés rész – egész látás
- tapintás
- észlelés
- megfigyelőképesség
- vizuális memória
- ritmus
- összehasonlítás, szétválasztás, csoportosítás
- téri tájékozódás síkban, térbeli alakzatok felismerése, létrehozása

VERBÁLIS

- fogalomrendszer, szókincsbővítés
- időviszonyok
- tárgyi megnevezések
- testfogalom
- verbális fejlesztése
- rajzi kifejezőképesség komplex fejlesztése

TESTI

- egyensúlyérzék,
- finommotorika, kézügyesség
- helyes eszközfogás, ülés, testtartás
- nagymozgások
- szem – kéz, szem – láb koordinációja
- mozgás feletti kontroll,
- mozgás tudatos irányítása
- szemmozgatás, szemfixáció

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Tud gyönyörködni, rácsodálkozni a szépre.
- Fejlődik alkotóképessége, fantáziája csiszolódik.
- Tud beszélni az alkotásokról és megfogalmaz értékítéletet.
- Jókedvvel, szívesen alkot.
- Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol.
- Helyes ceruzafogás és eszközhasználat jellemzi.
- Ábrázolása változatos szín és forma használatot, tagoltságot mutat.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Részt vesz játék -, kellék -, ajándékkészítésben. Téralakításra építésre képes.
- Tud különféle technikákkal alkotni, anyagot, témát választani.
- Igény az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra.

5. Mozgás

"Ha nem repülhetsz, fuss!
Ha nem futhatsz, menj!
Ha nem mehatsz, csússz!
De bárhogy is legyen: mozogj!"
/ dr. Martin Luther King/

Cél:

Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmónia kialakulása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás) és pszichomotoros készségek és képességek fejlődése, a mozgás megkedvelése különös tekintettel a természetes mozgásokra, és koordinációra. A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az óvodapedagógus feladatai:

Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése.

Nagy- és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztés.

Laterális dominancia fejlesztése.

Mozgásos játékok, tevékenységek feladatok rendszeres alkalmazása

A spontán és szabad játék kereteit kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek

Vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó illetve azt kiegészítő szerepű mozgásokat gyakoroltat.

Probléma megoldást erősíti mozgással végzett feladatmegoldásokkal.

A mozgással kapcsolatos szókészletet fejleszti.

Fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitást előkészíti.

A sikeres feladatmegoldások eredményeként növeli az önértékelést és önbizalmat.

A tornával és mozgásos játékokkal fejleszti a gyermekek **természetes mozgását, valamint testi képességeiket** (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, koordináció). Pozitív irányba befolyásolja a mozgás által a gyermek teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítő képességét. A mozgásos tevékenységek során segíti a **térben való tájékozódást**, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodó képesség, valamint a személyiség akarat tényezőinek alakulását.

A mozgásos lehetőségeknek teret biztosít teremben és szabad levegőn egyaránt.

Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást szervez teremben, udvaron.

Zenés tornát, sétákat, kirándulásokat szervez.

Differenciált feladatadással lehetőséget teremt arra, hogy az adott gyakorlatokat a gyermekek saját képességeiknek megfelelően hajtsák végre, kellő aktivitást és terhelést biztosít. A foglalkozások körültekintő szervezésével és előkészítésével a **várakozási időt kerüli**.

Az életkorhoz az alábbi szempontok szerint a mozgásanyagot összeállítja.

Járás, mászás, futás, ugrás, dobás, elkapás, húzás, tolás, függeszkedés, forgás, gurulás, hordás, egyensúlyozás. Gimnasztika és talajtorna elemek. Sokszínű, változatos testnevelési játékok.

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.

A mozgás a gyermekek számára életszükséglet, jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. Az általános testi képességek fejlődése mellett jelentősen hat az értelmi és szociális képességek alakulására. Az óvodás gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgáster kialakítását, az eszközök kiválasztását, mindig a gyermekek életkorához, általános fejlettségéhez, a csoport összetételéhez a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg. Ügyelünk a mozgás megfelelő nehézségű összeállítására, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő gyakorlatot, de ugyanakkor arra is vigyázunk, hogy képességeiknek teljes bevetését is igényelje, mert így fogják kedvvel végezni, így növeli önbizalmukat.

Az óvodaudvar és az óvodánk környéke sok lehetőséget biztosít a spontán mozgások, mozgásformák gyakorlására, miáltal a gyermekek természetes mozgásigénye kielégül.

A mozgásos népi játékok tere is igazán a kinti tér: szembekötődik, célba dobók, ugróiskola, kötélhúzás, várvédő játékok stb. A gyerekek különböző terepeken gyakorolják a természetes és egyéb mozgásokat: fogó, árokfogó, mászások, gurulások, bújócskák, futások, járások, labdajátékok. Kihasználjuk a fák, bokrok, füves területek, lejtők, árkok adta lehetőségeket, szintkülönbségeket.

A **3-4 éves gyermekek** irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt. A csoportszobában, a szabadban egyaránt a kúszásra, mászásra, bújásra, egyensúlyozásra minden kínálkozó alkalmat felhasználunk, a mozgásteret és eszközöket ehhez alakítjuk.

Az irányított mozgásos tevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat, az egymáshoz való alkalmazkodást. Gyakoroltatjuk az egyforma lépésekkel való járást, futást és a menetirány betartását.

Ezután jelennek meg a síkban elhelyezett akadályok, vonalak alakzatok, kéziszerkezetek, alacsonyabb – magasabb, keskenyebb - szélesebb tárgyak. Járás futás közben gyakorolják a gyerekek a ki- és belépést, fel- és lelépést.

A mozgásos játékok teret adnak a támaszgyakorlatok gyakorlására is. Így a csúszások, mászások, kúszások fő részét képezik a törzs izomzatot erősítő gyakorlatoknak.

Megismertetjük őket egyszerű ugrásokkal, ugrásgyakorlatokat előkészítő mozgásformákkal: szökdelések, fel és lelépések támaszugrások talajon.

A talajtorna elemei is megjelennek a játékokban, elsősorban a test hossz tengelye körüli gurulás. Megismertetjük őket többféle kéziszerrel, de főleg a labda tulajdonságaival. A labdával végzett gyakorlatok mindig játékot jelentenek. Labdagurítás, feldobás - elkapás, hajítás távolba, hajítás célba. Arra törekszünk, hogy a gyerekekkel minél több egyensúlyérzék fejlesztő játékot megismertessünk. Tartásjavító játékos gyakorlatokat is alkalmazunk a gerincdeformitás megelőzése érdekében.

A játéktanyag nagyrészt futójátékok és egyszerű fogójátékok begyakorlásából áll, amíg megszokják a mozgásteret, egymás kikerülését és a társakkal való együttmozgást.

Ebben az életkorban még fontos a lemásolás lehetősége, a mintakövetés. Ezért a gyakorlatokat, játékokat egyidőben mondjuk és mutatjuk, így egyszerre látják és hallják a mozgást.

A **4-5 éves gyermekek** többségének mozgása egyre koordináltabbá, járásuk futásuk egyre biztosabbá válik. A nagymozgásokat tovább fejlesztjük, még nagyobb hangsúlyt fektetünk az egyensúlyérzék fejlesztésére, a szem- kéz- láb összehangolt működését segítő játékokra.

Az irányított játékokban megismerik a gyerekek a különböző futásgyakorlatokat: akadályon való átfutás, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordással stb. Járás, futás közben különböző nehézségű gyakorlatokat alkalmazunk: járás oldalazó lépéssel, járás hátrafelé, járás párokban.

Mivel a gyerekek az irányváltásokat már képesek korrigálni, a menetirányban történő járások, futások közben gyakoroltatjuk a testfordulatokat.

Szervezünk ugrásgyakorlatokat egy lábon, páros lábon, szökdelésből, fel- és leugrás két lábra, helyből távolugrás. Ügyelünk arra, hogy az ugrásokat ruganyosan végezzék.

A támaszgyakorlatokat nehezítjük emelt akadályokkal, rézsútos és függőleges szerekkkel.

A dobásgyakorlatok során próbálgatják a célba dobást, egykezes felsődobást, távolba hajítást.

Labdagyakorlatokat gyakran beiktatunk. A feldobás és elkapás, a labdavezetés, labdagurítás alkotják a labdajátékok nagy részét.

A talajtorna anyagát új elemekkel bővítjük. Megismertetjük a gyerekekkel a gurulóátfordulás és a kézállás előgyakorlatait, a "csikórugdalozást".

Az oldaliság megkülönböztetésénél már használjuk a jobb - bal, jobbra - balra, kifejezéseket.

Testtartásjavító és lábboltozat erősítő speciális járás és gimnasztikai gyakorlatokat is beiktatunk.

Az **5-6-7 éves gyermekek** mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Megismernek sokféle mozgáselemet, amit játékos formában szívesen gyakorolnak, ismételnének.

Hangsúlyozottan jelenik meg ebben az életkorban az észlelés, az alaklás, formaállandóság, mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjátékok gyakorlati alkalmazása. Ezért gyakrabban tervezünk kisebb testrészekkel való mozgásokat. A szabad mozgás, szabad játék lehetőségeit kihasználva megadunk minden segítséget fejlődésükhöz, megmutatjuk az apró technikai fogásokat.

A támaszgyakorlatokat játékos módon gyakorolják, pók, rákjáras, talicskázás stb.

A játékok nagy részét a fogó- futó- és ügyességi játékok alkotják, melyek kiegészülnek a sor- és váltóversenyekkel. A szabályok bonyolultabbak lesznek, nagyobb odafigyelést igényelnek. A futógyakorlatok kiegészülnek a tempó váltásos futással, a gyors- lassú- belegyorsuló futás mellett megjelenik a versenyfutás. Végeznek sorozat ugrásokat, különböző akadályokon át. Szökdelnek páros és egy lábon haladással, néhány lépés nekifutással gyakorolják a magas és távolugrást. A labdagyakorlatok labdavezetéssel, egykezes alsó- és felső célzott irányú dobásokkal bővülnek. A talajtorna elemeit változatos körülmények között emelt szereken is gyakorolják, s kiegészülnek a kézállás előkészítő gyakorlatokkal, valamint a gurulóátfordulás előre - hátra elemekkel. Megjelennek a párban is végezhető tornagyakorlatok, testnevelési játékok.

Szervezeti formák a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítésére.

A gyermekek **szabad mozgáslehetőségét** a délelőtti, délutáni udvari játék, séta során biztosítjuk. A csoportszobában is elegendő hely áll a gyermekek rendelkezésére, hogy a mindennapi mozgásigényüket kielégítsék. Az irányított mozgásos tevékenységet (kötelező foglalkozás) mindhárom korcsoport részére heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel.

Hetente egyszer **Zenés mozgásos percekkel** gyakorolják a ritmusra történő mozgást. A gyakorlatokat utánzásra épülő mozgáselemekből építjük fel, a testnevelés foglalkozásokon már kipróbált gyakorlatok, mozgásformák beiktatásával.(gimnasztikai elemekből, pl. kartartások, testhelyzetek kar-, törzs-, térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatokból.)A kisebbektől még nem követeljük meg az egyöntetű ritmikus mozgást.

A mindennapi kocogást, futást, mindennapi testnevelést, az óvoda udvarán, illetve az óvodán kívül az erre kijelölt biztonságos helyen végeztetjük. A szervezett edzések ideje napi

10-15 perc. Az udvaron kezdeményezett mozgásos játékokba minden gyermek érdeklődésétől függően kapcsolódhat be és a futás mennyiségéről szabadon dönthet. Az a fontos, hogy igazi felfrissülést, felüdülést nyújtson a gyermekeknek. A szervezett és spontán mozgásformákat **nyáron vizes edzésekkel**, napfürdőzéssel egészítjük ki. Télen kihasználjuk a hó, a jég adta mozgáslehetőségeket. Hógolyózunk, szánkózunk, csúszkálunk.

A képességfejlesztés lehetőségei a mozgásos tevékenységek alkalmain

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS

- aktivitás, érzelmi motiváltság erősítése
- kitartás
- szabálytudat, nehézségek leküzdése
- közösségi magatartás, kudarc elismerése
- önbizalom, önértékelés
- testfogalom, testséma, testrészek és funkcióik megismerése
- oldaliság, a törzs függőleges zónájának kialakítása
- önmaga felismerése (tükör)

ÉRTELMI

- térérzékelés, téri irányok és viszonyok
- alak, forma, szín, méret megismerése
- keresztcsatornák, vizuális, tapintásos, hallásos
- vizuális időrendiség és ritmus
- vizuális diszharmónia

VERBÁLS

- tárgyak testrészek megnevezése
- téri irányok viszonyok megnevezése
- méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése
- mozgással és a testsémával kapcsolatos szavak gyakorlása

TESTI

- erő, ügyesség
- összerendezett mozgás
- egyensúlyérzék
- finom motorika
- állóképesség
- mozgásigény
- nagymozgások
- szem – kéz koordináció

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szeret mozogni, kitartó.
- Tud ütemtartással járni.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Versenyjátékokban betartja a szabályokat.
- Tud helyben labdát pattogtatni.
- Kezdeményez mozgásos játékokat.
- Sportmozgások alapelemeit ismeri.

6. A külső világ tevékeny megismerése

„A természet hatalmas, az ember parányi.
Ezért aztán az ember léte attól függ,
Milyen kapcsolatot tud teremteni
A természettel”
/Dr. Szent-Györgyi Albert/

Cél:

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a **közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.**

Minél több érzékszervi és mozgásos tapasztalat szerzése az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, valamint annak formái, mennyiségi viszonyairól. Életkoruknak megfelelő szinten olyan szokásrendszer elsajátítása, amelyek meghatározóak a környező világgal való harmonikus kapcsolatteremtéshez. A természeti, emberi, tárgyi környezettel, családdal való ismerkedés során olyan tapasztalatok szerzése, amelyek matematikai tartalmúak: mennyiségi, alaki, nagyság- és térbeli viszonyok. Ismereteit tevékenységekben alkalmazza.

A 3-6-7 éves korú gyermekeknek érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében

Az óvodába lépő gyermekeket esztétikus, melegséget sugárzó környezet várja. Lehetőség szerint halk, kellemes muzsikával fogadjuk a hozzánk érkező óvodásokat, ezzel is elősegítve a beilleszkedést, az óvoda elfogadását.

Az óvodapedagógus feladatai

Elősegíti az emberi és tárgyi környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, a természet védelmét, a környezettudatos magatartás megalapozását.

A környezettel való ismerkedés közben fejleszti a gyermekek beszédmegértő, és nyelvi kifejezőkészségét, értelmi képességeit.

A környezet megismerése közben tapasztalatokat nyújt a tér- és síkbeli formákkal, mennyiségi összefüggésekkel, relációkkal kapcsolatban.

Elegendő alkalmat, időt, helyet biztosít a biztonságos életvitel szokásainak kialakításához.

Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A tervezés során figyelembe veszi a helyi adottságokat, lehetőségeket, évszak változásait, ünnepeket.

Hangsúlyt fektet a környezettudatos magatartás megalapozására.

Alkalmi és folyamatos tevékeny tapasztalatszerzéseket, megfigyeléseket, komplex érzékszervi ismeretgyűjtéseket, munka jellegű tevékenységeket, szimulációs játékokat szervez az alábbi témakörökről:

- Évszakok, természet változásai, időjárás, öltözködés, színek.
- Hét napjai, napszakok.
- Növények, állatok, ezekhez kapcsolódó emberi tevékenységek.
- Test.

- Közlekedés.
- Lakóhelyünk.
- Család.
- Foglalkozások,
- Fizikai jelenségek.
- A tárgyak, személyek összehasonlítása tulajdonság szerint. Halmazalkotás, ítéletek, nyitott mondatok, relációk, mérhető tulajdonságok, rendezés, sorozatok.
- Számfogalom előkészítése: összemérés (mennyiségek, halmazok), természetes szám képzeteinek kialakítása (tőszám, sorszám). Műveletek: bontás, hozzátevés, elvétel, ugyanannyivá tétel.
- Tapasztalatok a geometria köréből, építés.
- Alkotások szabadon és másolással, tevékenység tükörrel,
- Tájékozódás térben és síkban.

A **3-4 éves kisebb gyermekekkel** először a közvetlen környezetüket, az óvoda épületét, helyiségeit és az óvodában dolgozó embereket ismertetjük meg. Megfigyeljük az udvaron lévő fákat, virágokat. A közös séták során megfigyeljük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit az időjárás változását, annak hatásait az öltözködésre.

Gazdagítjuk élősarkunkat az élményszerzés során összegyűjtött termésekkel, levelekkel, bogyókkal, kavicsokkal, tollakkal stb. Ezeket később hasznosítjuk, salátákat, vitamintalakat készítünk belőlük, vagy más tevékenységek eszközeként felhasználjuk. (pl. bábokat, játékokat barkácsolunk stb.)

Ellátogatunk olyan családokhoz, ahol sokfajta állatot tartanak. Megfigyeljük életmódjukat, táplálkozásukat, verset mesét mondunk róluk. Ellátogatunk a helyi TE-BU kft-be ismerkedünk az állatokkal és kicsinyeikkel.

Családi fényképeket nézegetünk, melyek alkalmat adnak a közös beszélgetésekre, élmények felidőzésére, a családdal kapcsolatos történések elmondására.

Az **5-6-7 éves nagyobb gyermekek** már ismerkednek a tágabb környezetükkel is. Duna parti sétáink során megfigyeljük az évszakok szépségét, a színek árnyalatait, az erdő, a rétek szépségét, évszakonkénti különbözőségeit. Figyelemmel kísérjük a folyó változásait, a víz tisztaságát vizsgálgatjuk, talaj és vízmintákat veszünk. Megláttatjuk a környezet esetleges szennyeződéseit. Felhívjuk a figyelmet különböző játékos módszerekkel a környezetvédelem fontosságára, a föld - víz - levegő védelemre.

Megtapasztaljuk az időjárás változásainak hatását az öltözködésünkre.

Kihelyezzük a madáretetőket, madáritatókat, madárodúkat, megfigyeljük a madarak szokásait, viselkedését, életét. Megfigyeljük a kerti munkákat. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy udvarunkon a virágágyásokat a gyerekek gyomlálhassák, virágokat ültethessenek. Közösen tisztítjuk, takarítjuk, gereblyézzük udvarunkat a gyerekekkel.

Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, befőttes, savanyúságot készítünk. A gyermekekkel sok-sok képet, évszakra jellemző tárgyat gyűjtünk, melyekből időszaki kiállítást, évszaktablókat készítünk.

Egyszerű kísérleteket, megfigyeléseket végzünk növényekkel, ültetünk, ágakat hajtatunk, csíráztatunk. Megfigyeljük, hogy melyek a fejlődéshez szükséges feltételek.

Közösen emlékezünk meg az Állatok, a Víz, a Föld és a Madarak fák napjáról. Ezekre egész héten készülünk, lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek természetes környezetben séták, túrák, kirándulások során közvetlenül szerezhessék tapasztalataikat.

Sportprogramokat, akadályversenyeket, versenyjátékokat, rajzversenyeket szervezünk a szülőkkel, iskolásokkal közösen.

Megismertetjük őket a felnőttek munkájával, szakmaival. Ellátogatunk a helyben lévő üzletekbe, postára, orvosi rendelőbe.

Tervezünk városi buszos kirándulásokat Győrbe, ahol megnézzük a vasútállomást, Tűzoltóságot, múzeumokat, kiállításokat látogatunk.

Partnerkapcsolatot tartunk fenn a közeli óvodákkal. Látogatjuk egymást, érdekes programokat szervezünk a gyerekeknek. Így óvodásaink megismerkedhetnek más gyermekekkel, másik település óvodájával. Tapasztalatokat szerezhetnek az ottani szokásokról, barátságok szövődhetnek.

Közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük, közlekedési játszóterünkön gyakoroljuk a szabályokat. Ismereteiket rendszerezzük.

Beszélgünk a környezetben található, felfedezhető dolgok, formák nagyságbeli és mennyiségbeli jellemzőiről.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy állatokról természetfilmeket nézhessenek a gyerekek érdeklődésük szerint többször is, de főleg a téli időszakban.

Tavasszal vagy ősszel ellátogatunk a győri Vadasparkba.

Képességfejlesztés lehetőségei a külső világ tevékeny megismerése során.

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS

- természethez való pozitív érzelmi viszony szülőföld
- emberek, a táj szeretetre nevelés
- tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme
- feladattudat, szabálytudat, kitartás, türelem
- ítélőképesség, kapcsolatteremtő képesség
- közösségi érzés, szociabilitás
- másokkal való kapcsolat igénye
- testséma önmaga felismerése
- Intellektuális érzelmek
- együttműködési készség
- feladattartás, önálló feladatmegoldás

ÉRTELMI

- érzékelés, íz érzék, térérzékelés, idő érzékelés, érzékszervi működés
- figyelem – koncentrált, - szándékos
- formaalakítás
- hallási érzékelés
- szem fixációs működése
- tapintásos érzékelés
- téri helyzetek, cselekvések
- színek, irányok, formák, tulajdonságok, méretek felismerése
- fogalomalkotás, számfogalom, számolási készség
- problémamegoldó gondolkodás
- szándékos figyelem
- problémakezelés

VERBÁLS

- Beszédkultúra, kérdéskultúra, kifejezőkészség, magabiztos tudatos kreatív önkifejezés.
- Választékos nyelvi eszközökben gazdag, kultúrált stílus különböző kommunikációs helyzetekben.

- Beszédbátorság erősítése, beszédtechnika fejlesztése, szövegértés, kialakítása szövegalkotási kedv felkeltése
- Kommunikációs igény motiválása.
- Szókincsbővítés, tiszta artikuláció fejlesztése, verbális fejlesztés, testrészek neve.

TESTI

- egyensúlyérzék
- finom motorika
- nagymozgások, szem – kéz, szem – láb koordináció
- manipulációs készség, gyors reagálás

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Megkülönbözteti az évszakokat és a napszakokat.
- Ismeri a színeket, azok árnyalatait.
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja lakcímét, testvérei és szülei nevét, születési helyét, idejét.
- Ismeri, betartja környezete közlekedésének legfontosabb szabályait, ismeri a közelben lévő közintézményeket.
- A tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Tud 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni. Meg tudja állapítani több, kevesebb, ugyanannyi.
- Képes két kiterjedést vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, nagyobbat, többet, kevesebbet létrehozni.
- Helyesen használja a tő és sorszámneveket.
- Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.

7. A munka jellegű tevékenységek

„Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk,
mire megy ki a játék. Arra, hogy e világban
otthonosan mozgó, eleven eszű
és tevékeny ember válják belőle.”
(Varga Domokos)

Cél:

A munkavégzéshez szükséges beállítódások, célszerű munkafogások, készségek, képességek, tulajdonságok kialakulása, cselekvő tapasztalással a gyermeki személyiség, attitűdök fejlesztése, saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére nevelés. A gyermek munka jellegű tevékenysége önként - azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenységek legyenek. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze legyen.

A saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem **rendszeres, folyamatos** tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége.

A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt - testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása - a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan elvégezni. **Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá.**

Az óvodapedagógus feladatai

Nyugodt légkört biztosít, hogy kitartással végezhessek el a tevékenységeket. Állandó megerősítéssel a **munkához való pozitív viszonyt alakít ki**, mely során meg- tanulják tisztelni a munkát végző embert. Megéretteti a gyermekekkel, hogy a munka felelősségteljes feladat, melynek eredménye van.

Megismerteti a külső világ tevékeny megismerése által kínált tevékenységek, kísérletek során alkalmazott eszközök balesetmentes használatát (szűrők, reszelő, kések, tölcsekre stb.). A kísérletek során alkalmazott elektromos eszközök bemutatását, használatát dajkai segítséggel kellő körültekintéssel szervezi meg. Ügyel arra, hogy ne jelentsen terhet, feleljen meg az egyéni fejlettségi szintnek. Igényt alakít ki a gyermekekben a rend és a rendezett körülmények megtartására. Arra neveli a gyermekeket, hogy változó körülmények között is képesek legyenek alkalmazni ismert munkafogásokat. Fejleszti az akarati tulajdonságaikat: önállóságukat, kitartásukat, önzetlenségüket, felelősségtudatukat.

Méretben és minőségben olyan **eszközöket biztosít**, amelyek megfelelnek az óvodás gyermekek igényeinek.

A gyermeket a **saját személyükkel kapcsolatos** teendőikkel ismerteti meg: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, majd a társakért végzett tevékenységek önként vállaltát vezeti be.

A **naposi munkát** (5-6-7 éves korban) figyelemmel kíséri. A napos feladatait (déli terítés), melyet középső csoportban önkéntesen vállalhatnak, nagykönl naposi tábla alapján, megismerteti.

A gyermeket **alkalomszerű munkákkal** bízza meg fejlettségétől függően: eszközök előkészítése, elrakása, teremrendezés, eszközkészítés, javítás, növénygondozás, seprés, gereblyezés, lombgyűjtés, locsolás, hólapátolás.

A **3-4 éves gyerekek** figyelemmel kísérik a kis virágos kertünk és a csoportszoba növényeinek gondozását. Részt vesznek az udvar takarításában, falevelek, ágak, összegyűjtésében. A csoportszoba időnkénti átrendezésénél segédkeznek, összeszedik a játékokat, apró feladatokat elvállalnak és elvégzik azt (pl. kenyér kínálása, seprű, behozatala stb.).

A **4-5 éves gyermekeknél** már az év elején felelősöket választunk, figyelembe véve az önkéntességet. (pl.: mosdófelelős, mesesarok felelős, naposi munka stb.) A naposi munkát azok a gyermekek végzik, akik már készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait.

A mindennapi étellel kapcsolatos alkalomszerű, ismétlődő munkákat a gyerekek együtt végzik. Mint pl. udvar és terem rendezés, játékjavítás-, tisztítás-, készítés, ünnepi készülődés, ajándékkészítés, házimunka jellegű tevékenységek, étkezések utáni seprés, asztalok letisztítása, sütés-főzés, nagytakarítás, szobanövények gondozása.

Az **5-6-7 éves gyermekek** közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, melyet már teljesen önállóan végeznek. A naposok egymás között megbeszélnek és eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen esztétikusan megterítnek, étkezés után összeszedik a poharakat.

Az alkalomszerű munkákban önkéntes alapon, tevékenyen vesznek részt. Szívesen segítenek a befőzésben, savanyúságok elrakásában, sütés-főzésben, saláták elkészítésében stb.

Szívesen segítenek a kisebbek gondozásában, mint az öltöztetés, fésülés, ruhájuk rendbetétele, ágyazás stb. Tavasszal és ősszel az udvar takarításában részt vesznek. A leveleket összegereblyézik, járdát leseprik. Az udvari játékeszközöket, KRESZ játékhoz a kerékpárokat, jelzőtáblákat önállóan készítik elő és a játék befejezésével a helyére teszik.

A szobanövények gondozásában nagyobb önállóságot biztosítunk, ültetnek virágokat, magokat, azokat gondozzák. Terméseket, bogyókat gyűjtenek.

A virágos kert, magaságyás rendszeres ápolásában aktívan részt vesznek: gyomlálás, öntözés.

Téli időszakban a madarak etetéséről és itatásáról folyamatosan gondoskodnak. Költési időszakban madárodúk rendszeres ellenőrzésében, költési időszak végén az udúk kitakarításában is részt vesznek.

Ünnepekre szívesen készítenek apró ajándékokat a kisebbeknek és a felnőtteknek, valamint egymásnak is.

A tevékenységek jellemzői óvodás kor végére:

- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- Munkatevékenységében kitartó.
- Szívesen vállal munka jellegű megbízásokat.
- A munkavégzésnél használt eszközöket elrakja.
- Az étkezőasztalt esztétikusan teríti meg.
- Étkezés után a saját edényeit elrakja.
- Részt vesz teremrendezésben, ágyazásban.

8. Tanulás

*„A tanulás ne lecke legyen a gyermeknek,
hanem szívdobogtató élmény! „
(József Attila)*

Cél

A gyermek közvetlen környezetéből származó tapasztalataira, kíváncsiságára, utánzási hajlamára, élményeire, érzelmi beállítódására épített tartalmak megismerése, a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók differenciált fejlődése, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Elsődleges cél a gyermeki képességek fejlesztése, támogató környezet megteremtésével, és a gyermeki előzetes tapasztalatok figyelembevételével.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, tapasztalatok bővítése, rendezése kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai

Érzelem gazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon alapuló csoportlégkör kialakítása, az érési folyamatok optimális megtámogatása.

Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, problémamegoldás, felfedezés örömeivel.

A közvetlen tapasztalatra, mozgásra, élményre épülő képességek, részképességek fejlesztése, mely magába foglalja a szenzoros, motoros, szociális és verbális tanulást egyaránt.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tervezett tanulási tevékenység jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Tartalma az évszakok változásait követi, a megfigyelhető természeti és társadalmi jelenségeket, eseményeket, az ünnepek sajátosságait, az óvodai élet hagyományait, aktualitásokat.

Tartalmazhat projektelemeket, illetve téma-heteket. Ezek alkalmazásával komplex ismereteket nyújt, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít.

Elsősorban differenciáló, egyéni vagy mikro csoportos, illetve kooperatív technikákat alkalmaz.

A tanulás alapvető feltételének megteremtése, a **szokásrendszer kialakítása**, a tevékenységek állandó helyének meghatározása, a jól megválasztott időkeret, és az elegendő számú, méretű, minőségű, sok érzékszervet foglalkoztató eszköz biztosítása.

A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően az óvodapedagógus megválasztja, differenciáltan alkalmazza.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- gyakorlati problémamegoldás.
  - képességeket fejlesztő játékok, természetesen minden körülmények között figyelembe kell venni játékválasztásnál a gyerekcsoport életkorát, létszámát, képességét:
    - azonosuláson, utánzáson alapuló élményjátékok
    - ismerkedési és szeretet játékok a társas kapcsolatok erősítésére
    - fantáziát fejlesztő játékok
    - egyszerűbb, együttműködést kialakító játékok
    - egyszerűbb koncentrációs játékok
    - kommunikációt és metakommunikációt fejlesztő játékok
    - kreativitást, kifejezőkészséget fejlesztő játékok
    - koncentrációt, emlékezetet fejlesztő játékok
    - ön- és társismeretet fejlesztő játékok
    - empátiát fejlesztő játékok
    - szerepjátékok, mesejátékok másképpen

A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

E program szélesan értelmezi a tanulást. A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általuk fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. **Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvoda gyermek értelmi képessége:**

érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása a játékon keresztül fejlődik. A gyermekek örömmel és teljesen önként, spontán tanulnak. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszokra épülő ismeretszerzését is magában foglalja.

Az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a főszereplő, aki tetteivel a legerősebb hatást gyakorolja a gyermekekre. Később felerősödik a társak hatása is.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend mellett a hetirend biztosítja a feltételeket.

Hetirendünkben a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagolódnak, úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek.

Tanulásnak tekintjük mindazoknak a jártasságoknak, készségeknek, képességeknek a kialakítását, melyek az érzelmi és akarati tulajdonságok fejlődését és a viselkedés alakulását is elősegítik.

Az ismeretek bővítésének keretét, formáját alapvetően a kötetlen érdeklődésre alapozott, mikro csoportos és egyéni foglalkozások, valamint a frontálisan kezdeményezett tevékenységek adják.

A szervezett tanulás maximális időkeretei korcsoportonként

	Verselés - Mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
3-4 évesek	naponta 5-10'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'
4-5 évesek	10-15'	15-20'	15-20'
5-6-7-évesek	15-20'	30-35'	30-35'
	Mozgás	Zenés mozgásos percek	A külső világ tevékeny megismerése
3-4 évesek	heti 1x 10-15'	heti 1x 6'	heti 1x 10-15'
4-5 évesek	15-20'	8'	15-20'
5-6-7 évesek	30-35'	10'	30-35'

A szervezett tanulás formái

Kötelező	Mozgás-mozgásos játékok (3-7 éveseknek)
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (4-7 éveseknek)

Közvetve kötelező	Verselés – mesélés
	A külső világ tevékeny megismerése
	Zenés mozgásos percek
Kötetlen	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka (egyéni és mikrocsoportos foglalkozás)
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (egyéni és mikrocsoportos foglalkozás)
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (3 éveseknek)
	A külső világ tevékeny megismerése (tapasztalatok rendszerezése egyéni és mikrocsoportos foglalkozás)

Hetirend

	Frontális	Mikrocsoportos - Egyéni
Hétfő	<ul style="list-style-type: none"> • verselés - mesélés • mozgás-mozgásos játékok 	<ul style="list-style-type: none"> • rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Kedd	<ul style="list-style-type: none"> • verselés - mesélés • külső világ tevékeny megismerése • mindennapos testedzés 	<ul style="list-style-type: none"> • rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Szerda	<ul style="list-style-type: none"> • verselés - mesélés • zenés mozgásos percek 	<ul style="list-style-type: none"> • külső világ tevékeny megismerése • rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Csütörtök	<ul style="list-style-type: none"> • verselés - mesélés • ének, zene, énekes játék, gyermektánc • mindennapos testedzés 	<ul style="list-style-type: none"> • ének, zene, énekes játék, gyermektánc • rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
Péntek	<ul style="list-style-type: none"> • verselés - mesélés • külső világ tevékeny megismerése • mindennapos testedzés 	<ul style="list-style-type: none"> • rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért törekszünk arra, hogy mindegyik gyermek, mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerüljük a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emeljük ki.

Alkalmazzuk a differenciált, árnyalt értékelést. Alkalmazzuk a jutalmazás sokféle módszerét: simogatást, megerősítő pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést egyénileg, a csoport előtt és a szülőknek egyaránt.

Kerüljük a tárgyi jutalmak osztogatását. A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. A tanulási szokásokat úgy alakítjuk, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Törekszünk arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is tudja, hogy melyek a hiányosságai

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Az egyszerű feladatokat megérti.
- Ha a helyzet megkívánja, kivárja amíg rákerül a sor.
- Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladatai végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidezésére.

IX. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Általános jellemzők

Óvodánkba a gyermekek általában rendezett családi környezetből jönnek. Ápoltak, tiszták, gondozottak.

Veszélyeztetett családok jelenleg nincsenek óvodai környezetünkben. A munkanélküliség a családok kis százalékát érinti, de a szülők mindent megtesznek azért, hogy dolgozhassanak. A szülők iskolázottsága eltérő. Vannak érettségizettek, szak és betanított munkások egyaránt.

Gyermekvédelmi programunk célja, feladata

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Évenként feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik. Minden nevelési év elején felméréseket tartunk az óvodás gyermekek családi helyzetének megismerése érdekében.

Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása.

Alapelveink

Az egyéni bánásmód, a tapintatos személyes kapcsolattartás.

A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció, a segítségnyújtás. Ez a feladat minden óvodapedagógus feladatkörébe beletartozik.

Óvodánkban gyermekvédelmi felelős koordinálja a gyermekvédelmi munkát. Munkáját segíti a védőnő a gyermekorvos, valamint a gyermekvédelmi törvény és községünk Önkormányzati

Képviselőtestülete által megalkotott rendelet, amely a gyermekvédelmi ellátásokról, a gyermekvédelem helyi rendszeréről szól.

Kiemelt célok:

- ❖ megkülönböztetés tilalma
- ❖ egyenlő bánásmód elve
- ❖ az emberi méltóság tiszteletben tartása
- ❖ a szolidaritás erősítése
- ❖ méltányosság, rugalmasság
- ❖ egyenlő bánásmód érvényesítése
- ❖ a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének elősegítése, a szociális helyzetükből adódó hátrányaik mérséklése
- ❖ minden óvodás gyermek számára az egyenlő hozzáférés biztosítása a minőségi oktatáshoz
- ❖ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének előmozdítása az oktatási-nevelési folyamatokban a hátrányok kompenzálását segítő fejlesztések, szolgáltatások bevezetésével, a kudarcmentes, sikeres iskolakezdés megalapozásával

Az óvodapedagógus feladatai:

Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek **óvodába kerülését, járását.**

Biztosítja a gyermekeket megillető **jogok érvényesülését** az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.

A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.

A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.

A felzárkóztatást és tehetséggondozást megvalósítja.

Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegíti folyamatosan ellenőrzi.

Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolja.

A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén az igazgatónak jelzi a hiányzást.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.

A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését elősegíti.

Jó és folyamatos kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermeke testi-lelki állapotát:

- ❖ fejlődési
- ❖ beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,
- ❖ sajátos törődést igényel (dyslexia, fogyatékos)
- ❖ egészségügyi gondokat tapasztal,
- ❖ nemzetiséghez tartozik,
- ❖ hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- ❖ szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- ❖ szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- ❖ nevelési hiányosságok
- ❖ italozó szülők

- ❖ rossz lakásviszonyok
- ❖ anyagi okok/anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés/
- ❖ különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

Az igazgató feladatai:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, **védi őket** a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A nevelési év elején **megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot**.

Munkájáról évente **beszámol** a nevelőtestületi értekezleten. **Kapcsolatot tart** konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.

Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Elősegíti a csoportvezető óvodapedagógusok felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvodapedagógusaival.

Megbeszéléseket tart az óvodapedagógusoknak.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

A felmérések ajánlott szempontjai

- óvodások száma összesen
- veszélyeztetettek száma
- hátrányos helyzetű gyermekek száma
- három vagy több gyermekes családban élők száma
- fogyatékos gyermekek száma
- csonka családban nevelkedők száma
- szülők iskolázottsága
- családi nevelés milyensége

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családjá tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.
- Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.
- Bizalommal fordulnak felénk a szülők.
- Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- Segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

A gyermekvédelmi tevékenység, nyilvántartása a csoportnaplóban:

- Veszélyeztetett gyermekek száma
- Hátrányos helyzetű gyermekek száma:

- Fogyatékos gyermekek száma:
- Etnikai kisebbség száma:
- Migráns gyermekek száma.

X. A sajátos nevelés igényű gyermekek nevelése, rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek

Habilitáció az az eljárás (képességfejlesztés, eszközzel való ellátás), amelynek célja az elveszett képességek pótlása.

Rehabilitáció olyan szervezett segítség, amelyre egészségükben, testi és/vagy szellemi épségükben tartósan vagy véglegesen károsodott gyermekek rászorulnak, a közösségbe történő visszailleszkedésük érdekében.

Óvodánk, az Alapító okirata szerint ellát:

„Az enyhe fokban értelmi fogyatékos, a beszéd fogyatékos valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével vagy a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése, valamint a testi, érzékszervi, súlyos-, középsúlyos értelmi fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos sajátos nevelési igényű tanulók különleges formában történő gondozása, továbbá logopédiai ellátás.”

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás elvei

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye. Az óvodai nevelő munka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitáció általános célja:

A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása.

A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése.

Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása.

A rehabilitáció fő területei:

- az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinezteziás- fejlesztése
- a motoros készségek fejlesztése
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával
- a szociális készségek fejlesztése
- a kognitív készségek fejlesztése
- az önellátás készségeinek fejlesztése

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógust-logopédust foglalkoztatunk.
- A rehabilitációs tevékenységet csapat-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A csapat munkában a gyógypedagógus – logopédus a gyermeket nevelő óvodapedagógusok és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő tevékenységek jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint. A csapat döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, rehabilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük –így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása-fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás

Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek Az SNI nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.

Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.

A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-2 fő erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékoság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve az igazgató dönt.

Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

XI. Intézményünk kapcsolatrendszer

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, tovább fejlesztésének lehetőségei

Cél:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A szülő tud legtöbbit a gyerekeről, ezért erre alapozva a szakmai tudásunkat és tapasztalatainkat felhasználva segítjük a fejlődést. A harmonikus fejlesztés elengedhetetlen feltétele a korrekt, partneri együttműködés. Ennek a formáját körültekintően szervezzük meg. A szülőkkal megismertetjük az óvoda tartalmi munkáját. Figyelünk az információk átadására, áramoltatására, a szemlélet formálására, az egyéni fejlődés közvetítésére.

Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Óvodánkban arra törekszünk, hogy a szülők megelégedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük neveljük, fejlesszük a gyermekeket. Az óvodai és a családi nevelés összehangolására törekszünk. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, s a jó nevelőtársi viszony kialakítását elengedhetetlen feltételnek tartjuk..

Minden lehetőséget megragadunk, hogy megismerjük a családok életét, szokásrendszerét, az alkalmazott nevelési eljárásokat. Nevelőmunkánk során szükségesnek tartjuk a családi nevelés megerősítést. Az összhangban történő neveléshez ez elengedhetetlen.

A gyermekek fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkal. Hirdetjük a nyitott óvodát, ennek értelmében természetesen lehetőséget biztosítunk a szülőknek, hogy betekintést nyerhessenek gyermekeik óvodai életébe.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

Ha nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevel óvodánk akkor kapcsolatot tart az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.

A családdal való szoros együttműködés alapelvei:

- a kölcsönös bizalom
- probléma felismerés - problémaérzékenység - pedagógiai tapintat
- példamutatás
- hiteles tájékoztatás - előre mutató segítség

A kapcsolattartás formái, tartalma:

- Az első ismerkedési lehetőség olyan óvodai rendezvényeken, melyek nyitottak az addig még nem óvodás gyermekek előtt is(pl. gyermeknap, Mikulás)
- Az első személyes kapcsolatfelvétel a gyermek beiratásakor.
- Családlátogatás még az óvodába kerülés előtt.
- Baba - mama találkozók még az óvodába kerülés előtt.
- Anyás beszoktatás a szülők egyéni döntése alapján.
- Szülői értekezletek
- Nyílt napok
- Közös ünnepek
- Kirándulások
- Egyéb kulturális rendezvények, kiállítások, színházlátogatások.
- Sportnapok
- Szülői Munkaközösségi találkozók.
- Munka és játékdélutánok
- A szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások, hangversenyek, kirándulások mind azt szolgálják, hogy a közös nevelési eredményeket, vagy hiányosságokat érzékeljük
- Igény és elégedettségi vizsgálatok. Évenként felmérjük a szülők igényeit, elégedettségét. Az eredményeket nyilvánosságra hozzuk. A problémásabb területeket kiválasztjuk, a megoldását felvállaljuk, intézkedési tervet készítünk.
- Megszervezzük a szülők érdekegyeztető, érdekvényesítő fórumait (Szülői Munkaközösség hatékony működése).

Az óvoda és az iskola

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket úgy neveljük, és fejlesztjük, hogy együttműködők, jó kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére.

Az átmenet megkönnyítése érdekében a folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő- és megtartó kapcsolatra törekszünk. Az egymás munkája iránti kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez.

Az együttműködés alapelve:

Az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt. A jó kapcsolat alapjának a tiszteletet és megbecsülést tartjuk.

A kapcsolattartás formái, tartalma:

- Karácsonyi ünnepély
- Sportnap -Gyermeknap
- Nagycsoportosok óralátogatáson vesznek részt 2-3 alkalommal, ismerkednek a tanítókkal és az iskolai környezettel
- Közös kirándulások
- Szülői értekezleteken való részvétel. A leendő első osztályos nevelő tájékoztatja az iskolába készülő gyermekek szüleit pedagógiai elképzeléseiről, az iskolába lépés teendőiről.
- Szakmai tanácskozások, megbeszélések az iskolai nevelőkkel olyan pedagógiai, pszichológiai, módszertani kérdésekben, amelyek segíthetik az óvoda- iskola átmenet zökkenő mentesebb megvalósítását.

- Tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről,
- Értekezletek, Továbbképzések,
- Egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel,

Óvoda és a fenntartó

Az együttműködés alapelve:

Kapcsolatunk a fenntartóval részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását a segítő szándék, együttműködés jellemzi. A kölcsönös tájékoztatás, bizalom és egymás munkájának megbecsülése a legfontosabb alapelvek.

A kapcsolattartás formái, tartalma:

- kölcsönösen tájékoztatjuk egymást az aktuális eseményekről
- megbeszéléseken, testületi üléseken az igazgató részt vesz
- az óvoda igazgatója írásos beszámolókat készít az óvoda működéséről
- az óvodapedagógusok részt vesznek a közösségi munkákban
- az óvodai rendezvényeket a hivatal dolgozói is látogatják
- óvodai értekezleten esetenként a fenntartó képviselője is részt vesz
- az óvodai igazgató napi munkakapcsolatban áll a hivatal dolgozóival

Óvoda és a közművelődési intézmények

Az együttműködés alapelve:

Törekszünk a folyamatos kapcsolattartásra. A már meglévő kapcsolatainkat ápoljuk. A környékünkön működő közművelődési intézmények kínálatából úgy válogatunk, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását, s kizárjuk azokat a kezdeményezéseket, amelyek pedagógiai elveinkkel, az óvoda értékközvetítő szerepével, tartalmával nem egyeztethető össze.

A kapcsolattartás formái, tartalma:

- mozi - színház - bábszínház látogatás évi 4- 5 alkalommal
- múzeumi látogatás évi 1-2 alkalommal
- időszakos és állandó kiállítások megtekintése évi 1-2 alkalommal
- a helyi Községi Könyvtár látogatása rendszeresen /nagycsoportosokkal
- koncert látogatás évi több alkalommal

Óvoda és az egészségügyi szakszolgálat

Az együttműködés alapelve:

Korrekt tájékoztatás, segítségnyújtás. A gyermekek egészségi állapotáról pontos képet kapunk a rendszeres vizsgálatok elvégzése után. A védőnő és a gyermekorvos a fenntartóval kötött szerződés, megállapodás alapján végzi munkáját.

A kapcsolattartás formái:

- éves rendszeres szűrővizsgálatok
- iskolaérettségi orvosi vizsgálatok

- tisztasági vizsgálatok
- a védőnő előadásai, bemutató foglalkozásai a gyerekeknek
- szülői értekezleten tájékoztató előadások tartása
- alkalmanként esetmegbeszélések
- orvosi rendelő meglátogatása
- ismerkedés az orvossal, védőnővel, nővérrel

Óvoda és a szakmai szervezetek

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a szakmai szervezetek által felkínált képzéseket, tanfolyamokat, programokat és érdeklődésünknek megfelelően, illetve a programunk megkívánta fejlesztési lehetőségeinek megfelelően részt veszünk azokon. Szakmai tevékenységünket, tudásunkat fejleszteni szeretnénk, ezért a megújulás érdekében igénybe vesszük segítségüket.

A térségünkben működő óvodákkal való napi kapcsolataink pozitív kisugárzással lehetnek mindennapi nevelőmunkánkra.

Szükség szerint igénybe vesszük a Nevelési Tanácsadó valamint a Tanulási képességeket vizsgáló Szakértői Bizottság szakembereinek segítségét, hogy a beiskolázáskor esetenként felmerülő problémák megoldásában működjenek közre.

Törekszünk arra, hogy logopédiai és gyógypedagógiai ellátásban részesüljenek az arra rászoruló (SNI) gyermekek. Minden nevelési év elején kezdeményezzük az általános szűrővizsgálatok elvégzését és a rászoruló gyermekeket a megfelelő szakemberhez irányítjuk.

Rendszeres kapcsolatot ápolunk a Gyermejköltségi szolgálattal, szükség szerint a gyermek- és ifjúságvédelmi intézményekkel, a nemzeti, etnikai kisebbségi önkormányzattal és szervezetekkel.

Egyéb partnerkapcsolataink

A kapcsolattartás alapelve:

Törekszünk arra, hogy óvodás gyermekeink megismerkedjenek térségünkben, de másik településeken élő gyermekekkel. Kitekintést nyerjenek távolabbi környezetükre. Szövődjenek barátságok gyermekek és felnőttek között egyaránt. Megismerjék a helyi civil szervezeteket azok munkáját.

A kapcsolattartás formái:

- Kölcsönös tapasztalatszerző látogatások
- Megbeszélések, konzultációk
- Közös programok szervezése
- Népi gyermekjáték és gyermek néptánc fesztivál
- Mesemondó nap
- Népdaléneklési nap
- Térségi sportvetélkedők
- Nyugdíjas nap
- Egyéb rendezvények

XII. Óvodánk ellenőrzési értékelési rendszere

1./Az óvoda - szervezeti felépítése

Az óvoda alapközösségei: gyermekközösség
  nevelőtestület
  pedagógiai munkát segítő alkalmazottak
  szülők

Igazgató

Az intézmény vezetője felelős:

- ❖ az intézmény szakszerű és törvényes működéséért,
- ❖ a takarékos gazdálkodásért
- ❖ gyakorolja a munkáltatói jogokat, és dönt az intézmény működésével kapcsolatos minden olyan ügyben, amelyet jogszabály vagy Közalkalmazotti Szabályzat nem utal más hatáskörébe.
- ❖ Az alkalmazottak foglalkoztatására, élet és munkakörülményeire vonatkozó kérdések tekintetében jogkörét jogszabályban előírt egyeztetési kötelezettség betartásával gyakorolja.
- ❖ pedagógiai munkáért
- ❖ az ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszer működéséért,
- ❖ a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért,
- ❖ a nevelő és oktató munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséért,
- ❖ a gyermekek egészségügyi vizsgálatának megszervezéséért.
- ❖ Az igazgató rendkívüli szünetet rendelhet el rendkívüli események miatt a fenntartó egyetértésével.
- ❖ Az óvoda igazgatója képviseli az intézményt. Jogkörét esetenként az intézmény más alkalmazottjára átruházhatja.

Feladatkörébe tartozik különösen:

- ❖ a nevelőtestület vezetése
- ❖ a nevelő-oktató munka irányítása és ellenőrzése
- ❖ a nevelőtestület jogkörébe tartozó döntések előkészítése, végrehajtásuk szakszerű megszervezése és ellenőrzése.
- ❖ A rendelkezésre álló költségvetés alapján a nevelési-oktatási intézmény működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása
- ❖ a szülői szervezetekkel való együttműködés
- ❖ a gyermekvédelmi munka irányítása
- ❖ gyermekbalesetek megelőzése
- ❖ Az igazgatói megbízást Dunaszentpál község Képviselőtestülete adja.

Nevelőtestület

A nevelőtestület a nevelési-oktatási intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben az intézmény legfontosabb tanácskozó szerve.

Tagjai az intézmény pedagógus munkakört betöltő alkalmazottjai. Döntési és véleményezési jogkörrel rendelkezik a Nkn.tv 70. § (1) szerint.

2./A pedagógiai munka alapdokumentumai

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Duna-Gyöngye Óvoda Pedagógiai Programja

Munkaterv

Az igazgató éves pedagógiai, működési terve

- helyzetkép
- aktuális tervezési feladatok
  - szakmai programok
  - rendezvények
  - kapcsolattartás
- tanügyigazgatási feladatok
- kiemelt nevelési területek feladatai
- ellenőrző-értékelő tevékenység ütemezése

Időkeret: 1 év

Csoportnapló

A gyermekcsoport nevelési - fejlesztési terve, tevékenységi programja

A csoportnapló felépítése:

- A gyermekcsoport összetétele, adatai
- A nevelés-fejlesztés értékelése elemzése:

Időkeret: fél év

- Eseményterv - programterv
- Tevékenységi terv – értelmi nevelés fejlesztés – játék-munka-tanulás

Időkeret: 1 hónap

- Hetirend
- Napirend
- Családlátogatások feljegyzései, családdal való kapcsolattartás dokumentálása
- A pedagógiai szakszolgálattal való együttműködés dokumentálása
- Kapcsolattartás más intézményekkel, szervekkel
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése
- Nyilvántartás a hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről
- Külső ellenőrzések és igazgató ellenőrzéseinek rögzítése

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai

Fejlődési Napló

Ez a tényfeltáró, helyzetelemző dokumentum 3 – 7 éves korig kiterjed a nevelési és tanulási folyamatokra. Tartalmazza a gyermekről készített megfigyeléseket, a gyermek képességszintjeit és a fejlesztési elképzeléseket.

Fejlődési dokumentum megnyitása és folyamatos vezetése óvodáskor végéig.

Növekedés dokumentálása (tavaszi-őszi mérések regisztrálása)

Színismeret, személyes adatok ismerete.

Dyslexia szűrés, kéz dominancia vizsgálat.

Gyermektükör

Anamnézis felvétele (óvodába bekerüléskor)

Egyéni munkák összegyűjtése (feladat és munkalapok, családrajzok, ábrázolások stb.)

Felvételi és mulasztási napló

Pontos adatkezelés - naprakész nyilvántartás

3./Egyéb, a nevelő-oktató munkát segítő, az intézmény működését meghatározó dokumentumok - szabályzatok

- Alapító okirat
- Házi rend
- Felvételi előjegyzési napló
- Felvételi mulasztási napló
- Óvodai törzskönyv
- Étkezési nyilvántartás
- Iktatókönyv
- Helyi Nevelési Program
- Minőségirányítási program
- Szervezeti- és Működési Szabályzat
- Esélyegyenlőségi helyzetelemzés és Intézkedési terv
- Tűzvédelmi Szabályzat, Tűzvédelmi Oktatási Napló
- Munkavédelmi Szabályzat, Munkavédelmi Oktatási Napló
- Éves beszámolók
- Leltár
- Az igazgató éves pedagógiai és nevelési terve, értékelése
- Az óvoda éves munkaterve
- Csoportnapló
- Statisztikai adatok
- Napi- és heti rendek
- Eseményterv
- Nevelési terv (fejlesztés célja, feladata, tartalma)
- A tanulás /tevékenységek tervezése (éves- és ütemtervek)
- Szülői értekezletek és fogadóórák jegyzőkönyvei
- Az igazgató látogatásainak feljegyzései
- Egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai:
- Tájékoztató vizsgálat a nagycsoportosok képesség-és készség-szintjéről.
- Gyermekvédelmi munkaterv
- Továbbképzési és beiskolázási terv (rövid- és hosszú távú)
- Jegyzék a nevelési oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről
- Költségvetés
- Beíratási napló
- Óvodai szakvélemény iskolai beíratáshoz

4./A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés – értékelés alapelve:

A nevelőmunka óvodára vonatkozó ellenőrzési, értékelési, mérési és minőségbiztosítási rendszerének meghatározása a nevelési célok elérését, a pedagógiai munka eredményességének hatékonyságának folyamatos biztosítását szolgálja.

Célja és feladata:

- A belső ellenőrzés legfontosabb feladata az óvodában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának mérése. A pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése, az eredmények és hiányosságok feltárása.
- Az ellenőrzési tervet az igazgató a nevelőtestület javaslatai alapján készíti el.
- A belső ellenőrzést az óvoda igazgatója, a nevelési területek mérésénél az óvodapedagógusok is végzik. Az ellenőrzés alapvető követelménye, hogy folyamatos, tervszerű, tényszerű és objektív legyen. Az ellenőrzési tervet az óvoda munkatervében kell rögzíteni, mert így az egész testület megismeri annak célját, módszerét, időpontját és koncepcióját. Az igazgató ellenőrző tevékenységének folyamatában jelen van az elemzésre épülő értékelés.
- Az óvoda nevelési programjában és az éves munkatervben megfogalmazott célkitűzések elérése érdekében, jelentős szerepe van az ellenőrzés mellett az önellenőrzésnek is.
- A nevelőtestület egésze bevonható az ellenőrzésen belül a mérés tevékenységébe. Ez növeli az óvodapedagógusok személyes felelősségét, az önellenőrzés igényét, valamint egymás munkájának a megismerését. Az ellenőrzési értékelési feladatokban a mindenkori BECS tagjai aktívan közreműködnek a BECS alapszabályzata szerint.

Az igazgatói ellenőrzés

Komplex tevékenység, kiterjed:

- a nevelőmunkára (gyermekek, pedagógusok),
- az óvoda egész működésére,
- a szervezeti kultúrára.
- dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételrendszerének elemzése
- a nevelőmunka színvonala a nevelés folyamatában
- a nevelőtestület felkészültsége, érdeklődése, szakmai hozzáállás
- az óvodapedagógusok kapcsolattartása
- a pedagógiai gyakorlat ellenőrzése
- gyermekvédelmi feladatok ellátása
- tervezést olyan céllal, hogy mennyire szolgálja a pedagógiai program céljait és feladatát
- a csoportban folyó óvodapedagógiai munkát, pedagógiai tevékenység

Az ellenőrzési tervet a Munkaterv tartalmazza:

- ütemezését
- fő feladatokat
- kijelölt területeket
- felelősöket
- határidőket
- az alkalmazott módszereket
- ellenőrzés-mérés - értékelésben részt vevők körét

Az ellenőrzési tervet az óvodában nyilvánosságra kell hozni. Az ellenőrzési tervben nem szereplő, rendkívüli ellenőrzésről az igazgató dönt.

Az igazgató minden óvodapedagógus munkáját legalább egy alkalommal értékeli a nevelési év során. Az ellenőrzés tapasztalatait az érintett óvodapedagógussal ismertetni kell, aki arra írásban észrevételt tehet. A nevelési évváró értekezletén értékelni kell a pedagógiai munka belső ellenőrzésének eredményeit, illetőleg az ellenőrzés általánosítható tapasztalatait, megállapítva az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

Az óvodapedagógus pedagógiai munkájának ellenőrzésének elvei és módja:

Elsődleges szempont a szakmai önállóság tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése. A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési - fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. Segítik a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését, ugyanakkor rugalmas alkalmazását és a gyerekekhez való igazodást biztosítják.

A gyermekcsoport nevelési - tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. A terv nem megmásíthatatlan, hanem az élethelyzetek, a gyermekek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.

- szakmai önállóság tiszteletben tartása
- módszertani szabadság biztosítása
- pozitív megerősítés
- az elfogadott elvek számonkérése
- pedagógiai munka tervezése, elemzése
- folyamatos írásbeli munka minősége
- teljesítménycélok kitűzése

5./A gyermekcsoport és az egyes gyermekek fejlettségének mérése, értékelése

A mérés rendszere

Az óvodai nevelés folyamatában a mérés olyan módszer, mellyel információkat szerzünk a nevelés eredményeiről, a gyermekek személyiségének fejlődéséről és a gyermekek részképességeinek adott állapotáról. Minden gyermekről külön-külön fejlődési dokumentációt vezetünk. A méréseket az óvodapedagógusok évente 2 alkalommal végzik.

A mérés célja :

- a gyermekek fejlődéséhez szükséges kiindulási pont meghatározása
- a fejlesztés további feladatainak, területeinek kijelölése
- a fejlődés nyomon követése.

A nevelőtestület a mérés során az alábbi elveket tartja szem előtt:

- minden gyermeket önmagához képest fejlesztünk
- a mérés alapja nem az életkor, hanem az egyes gyermek adottságai
- a mérés előfeltétele a gyermek megismerése
- a méréseket folyamatosan és rendszeresen végezzük a gyerekek leterhelése nélkül
- a mérést úgy végezzük, hogy ne zavarja a nevelési folyamatot, ezért körültekintően választjuk meg az időpontot, a helyet és e szerint biztosítjuk a megfelelő légkört

A mérés formái:

- A bemeneti állapot, az adottságok felmérése az óvodába lépéskor, helyzetfeltárás, az egyéni fejlesztés kiindulópontja.
- A folyamatos nyomon követés
- óvodapedagógusok közötti konzultáció
- a gyermekekről megfigyelések gyűjtése, elemzése
- gyermek munkák elemzése
- siker kritériumok számbavétele

A mérés-értékelés területei, tartalma	Mérés módszerei
<p>Egészséges életmód:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Testápolás ▪ Önkiszolgálás ▪ Étkezés ▪ Öltözködés ▪ Környezet rendben tartása 	Megfigyelés
<p>Játék</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A gyermek élmény anyaga ▪ A játéktevékenység fejlettsége ▪ Együttműködés a játékban ▪ Szabálytudat ▪ Alkalmazkodóképesség ▪ Szerepvállalás ▪ Kezdeményezőkézség 	Beszélgetés Megfigyelés
<p>Szocializáció</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Beilleszkedés a csoport életébe ▪ Önállóság (bátorság, magabiztosság, énkép) ▪ Szokás és szabályrendszer ismerete, betartása ▪ Kapcsolatteremtés a felnőttekkel ▪ Feladatvállalás (érzelmi viszony, kitartás, fegyelem) 	Beszélgetés Megfigyelés
<p>Kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Beszédhallás, beszédértés ▪ Szókincs ▪ Összefüggő beszéd- és kifejezőképesség ▪ Beszédstílus (tempó, hangerő, hangszín, hangsúly) 	Beszélgetés Megfigyelés
<p>Kognitív képességek</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alaklátás és formaállandóság ▪ Színismeret ▪ Rész-egész viszony 	Cselekedtetés Megfigyelés

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Téri tájékozódás ▪ Formaábrázolás ▪ Emberrajz és mozgásérzékelés ▪ Figyelem ▪ Képzelet ▪ Verbális memória, vizuális memória ▪ Gondolkodás ▪ Feladatértés ▪ Feladattartás ▪ Munkatempó 	Feladatlap
<p>Motoros képesség</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nagymozgások fejlettsége ▪ Finommotorika fejlettsége ▪ Kezesség ▪ Testséma ▪ Szem-kéz-láb koordinációja ▪ Mozgásbiztonság (testhatárok érzékelése) ▪ Egyensúlyérzék 	Cselekedtetés Megfigyelés

6./Pedagógiai program értékelése

A program siker kritériumát „A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén” címmel kiemelt programelem tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, mérhető, elemezhető, értékelhető az óvoda nevelési céljának megfelelő munka és a gyermekek fejlettségi szintje.

A programban meghatározott fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet, és nem is kell teljesíteni. Minden esetben az óvoda határozza meg - a gyermekek képességének, szocio-kulturális körülményeinek ismeretében-, hogy milyen teljesítményt fogad el sikeres fejlesztő munkának.

A program ellenőrzésében és értékelésében az igazgató irányításával az óvodapedagógusok is részt vesznek. Az igazgatónak napi információi vannak a megvalósulás minden mozzanatáról. Ezért az igazgató az óvoda dokumentumelemzését, a nevelőmunka feltételeinek vizsgálatát, a nevelő - fejlesztőmunka értékelését a közvetlen beszélgetések, és a többi óvodapedagógus önellenőrző, önelemző értékelései, a közös szakmai beszélgetések, a szülők és az iskola és a fenntartó visszajelzései alapján végzi.

A program bevezetése előtt elemezzük:

- a gyermekek ismeret és képességszintjét, szokás-szabályrendszerét
- a szülők igényeit, elvárásait
- az óvoda tevékenységrendszerét
- a nevelőtestület érdeklődését, felkészültségét
- tárgyi, személyi feltételek meglétét

Az értékelésben részt vevők köre

- a nevelőtestület tagjai
- külső szaktanácsadó

- a fenntartó
- a szülők közössége

A bevezetést követően 3 évenként a nevelési folyamat vizsgálata a kimenet oldaláról.

Mennyire sikeres az óvodánk nevelő – fejlesztő munkája (értékelés a sikerkritériumok figyelembevételével). A három nevelési év végén az iskolába lépő gyermekek vizsgálatával megítélhető a nevelés eredményessége.

Az értékelésben résztvevők köre

- a nevelőtestület tagjai
- külső szaktanácsadó

Az ellenőrzés, értékelés, elemzés során alkalmazható módszerek

- dokumentumelemzés
- közvetlen megfigyelés
- foglalkozások – tevékenységek megtekintése
- beszélgetés
- értekezletek- műhelymunka
- interjú
- ankétok

Mellékletek

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Megismerte

2024.09.18.

Dátum

Sáfrán - Czákó Gabriella
Sáfrán - Czákó Gabriella
Szülői Közösség

2. Elkészítésében segítséget nyújtott

2024.09.18.

Dátum

Bodor-Kasza Ágnes
Bodor-Kasza Ágnes
Nevelőtestület részéről

3. Elkészítette

2024.09.18.

Dátum

Cseresznye Erika
Cseresznye Erika
igazgató

DSZ/40-8/2024

.....számú jegyzőkönyv .....számú határozatával elfogadta, jóváhagyta
Dunaszentpál Község Képviselőtestülete nevében

Szabó Lajos
Szabó Lajos
alpolgármester

4. Érvényességi nyilatkozat

2024. szeptember 1-től visszavonásig.

5. Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

6. Módosítás előírásai

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- Írásbeli előterjesztés neveltestületnek, óvoda igazgatójának.

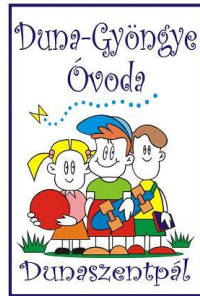
7. Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető az igazgatói irodában és minden csoportszobában, az óvoda honlapján www.dunagyongyeovi.hu

Mellékletek

- Egészségnevelési Program-Témahetek ajánlás
- Környezettudatos magatartás programja
  - Állatok tématerv
  - Madarak fák napja tématerv
  - A víz tématerv
  - Földünk védelme-tématerv
- Boldogság Óvoda Program

Egészségnevelési program Témahetek

2024.

Készítette:

A Duna-Gyöngye Óvoda
Cseresznye Erika igazgató

Mozgás

A mozgás legyen és maradjon életük természetes velejárója.
Váljon igényükké a rendszeres mozgástevékenység, ezáltal fejlődjenek testi-lelki-szociális képességeik.
Megőrizni, ha szükséges felkelteni a mozgáskedvet: a rendszeres mozgással az egészséges életvitel alakítása
Megfelelő, mozgásra ösztönző környezet biztosítása
Mozgástapasztatok bővítése - mozgáskészségek fejlesztése
Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése

Várható eredmények

- ❖ Testi képességek fejlődése: észlelés, természetes nagymozgások, mozgáskoordináció, egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció, finommotorika fejlődése
- ❖ Értelmi képességek fejlődése: testséma fejlődése; testrészek ismerete - megnevezése, tárgyhoz viszonyított testhelyzetek, személyi zóna alakulása - oldaliság, testfogalom alakulása, vizuális észlelés - időrendiség, memória, alaklátás, formaállandóság, térpercepció - téri irányok
- ❖ Verbális fejlődés: testrészek, ruhaneműk, eszközök, cselekvések megnevezése, térbeli viszonyok: irányok, helyzetek , idő, oldaliság, formák, színek, méretek, megnevezése
- ❖ Szociális képességek fejlődése: együttműködés, tolerancia, önismeret, másság elfogadása, viselkedésminták tanulása

MOZGÁS - ajánlott tevékenységei

Tevékenység	Eszközök	Humán erőforrás	Időtartam
Szabad játék	Változatos mozgásfejlesztő eszközök sokasága a csoportszobában és az udvaron(egyensúlyérzék fejlesztő játékok: billenőrács, lépegető, libikóka ,hinta)	gyermekek, óvodapedagógusok	Egész tanév, folyamatos
Mindennapos mozgás, mozgásos játékok	Pl. kenguru labdák, gumilovak, labdák, trambulín)	gyermekek, óvodapedagógusok	Napi rendszerességgel; napi 10-15 perc
Szervezett mozgás	Az óvoda tornaszobájában Mozgásfejlesztő eszközök, sportszerek, kéziszerek	gyermekek, óvodapedagógusok	Hetente 1x 30-40 perc rendszeresen
Gondozás, önkiszolgálás	Ruházat, evőeszközök, mindennapi használati eszközök	gyermekek, óvodapedagógusok, dajkák	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során
Környezeti nevelés, ismeretszerző séták, kirándulások a nagyobbaknak.	Kényelmes, réteges öltözet, hátizsák,	gyermekek, óvodapedagógusok, dajkák	az egész tanév során, illetve

			ősszel és tavasszal
<p>Szülőkkel közös mozgásos programok gyalogtúra közös futás játékos családi sportversenyek közös mozgás zenére tavaszi kirándulás gyermeknap közös mozgás, játékos családi versenyek</p>	<p>Az óvoda udvara és közvetlen környezete</p> <p>tornához alkalmazható zenei felvétel</p> <p>sportszerek</p> <p>(pl. padok, labdák, body rollok, füles labdák, stb.)</p>	<p>gyermekek, szülők, óvodapedagógusok, dajkák</p>	<p>Szeptember</p> <p>Október első hétvége</p> <p>November 3. hete</p> <p>Május</p> <p>Május utolsó hete, június eleje</p>

Testünk

Önismeret - testséma fejlesztése

Ismerjék meg testrészeiket, azok megnevezését, funkcióját.

Ismerjék meg az érzékszerveket, az érzékelés fontosságát, érzékszervek funkcióját.

Ismerjék meg az orvos gyógyító munkáját.

Tevékenységek szervezésével, biztosításával a testrészek, érzékszervek megismertetése

Érzékelőjátékokkal az érzékszervek funkcióinak megismertetése, érzékelés fejlesztése

Előzetes élmények alapján az orvos gyógyító munkájának megismertetése

Várható eredmények:

- ❖ Testi képességek fejlődése: fejlődik nagymozgásuk és finommozgásuk, mozgáskoordinációjuk
- ❖ Értelmi képességek fejlődése: testséma fejlődése; testrészek ismerete, önmaga felismerése és azonosítása, testfogalom, a testrészek funkcióinak ismerete, mozgó tárgy követése szemmel, érzékszervi funkciók fejlődése, téri irányok érzékelése fejlődik
- ❖ Verbális fejlődés: testrészek, mozgások, funkciók, orvosi eszközök, (játékok) nevének ismerete, ízek, illatok, tárgyak tulajdonságainak pontos megnevezése (pl. édes, sós, puha, meleg, stb.)
- ❖ Szociális képességek fejlődése: együttműködés, tolerancia, önismeret, másság elfogadása

TESTÜNK - ajánlott tevékenységei

Tevékenység	Eszközök	Humán erőforrás	Időtartam
<p>Testrészek:</p> <p>szimulációs játékok</p>	Tükör	gyermekek, óvodapedagógusok	1-1-foglalkozás

*Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.*

<p style="text-align: center;">tükör játékok önmaga felismerése társ „tükrözése”</p> <p style="text-align: center;">mozgással kísért versek mondókák megismerése mondogatása, mutatása</p> <p style="text-align: center;">„Keresd meg!” játék</p>			<p>egész évben folyamatos: lehetőségek, alkalmak felhasználása</p>
<p style="text-align: center;">Testfogalom</p> <p style="text-align: center;">hiányzó testrész pótlása ember forma összeállítása arc kirakása emberábrázolás</p>	<p>Papírok, olló, ragasztó, stb. Puzzle játékok Kéz, ujjak, festék</p>	<p style="text-align: center;">gyermekek, óvodapedagógusok</p>	<p>1-1-foglalkozás</p> <p>egész évben folyamatos: lehetőségek, alkalmak felhasználása</p>
<p style="text-align: center;">Érzékszervek - Érzékelő játékok Látást fejlesztő játékok Mozgó világ</p> <p style="text-align: center;">Vakjáték Ízlelést fejlesztő játékok „Mit kóstoltál?”</p> <p style="text-align: center;">Szaglásfejlesztő játékok Minek az illatát érzed?” Illatozó dobozok</p> <p style="text-align: center;">Hallásfejlesztő játékok zörej és természet hangjainak felismerése</p> <p style="text-align: center;">Egymás hangjának felismerése Hangirány jelző játék</p> <p style="text-align: center;">Állatok hangjainak felismerése Tapintást fejlesztő játékok Érzékelő zacskó „Mi van a takaró alatt? Párkereső</p> <p style="text-align: center;">Hő érzékelése</p>	<p>Ételek, italok Tárgyak különböző anyagokból</p> <p>Környezet hangjai cd sorozat</p> <p>„Koszorú, koszorú..” „Ki van a takaró alatt? ”</p> <p>Hangszerek</p> <p>Különböző formájú termékek, tárgyak</p> <p>Tűz, rezsó, különböző hőmérsékletű víz, étel, ital, stb.</p>	<p style="text-align: center;">gyermekek, óvodapedagógusok</p>	<p>1-1-foglalkozás egész évben folyamatos:</p> <p>lehetőségek, alkalmak felhasználása</p> <p>1-1-foglalkozás</p>
<p style="text-align: center;">Testünk és az érzékszervek épségének óvása</p> <p style="text-align: center;">egészség-betegség, az orvos gyógyító munkája</p> <p style="text-align: center;">orvosos játék gyógyszertár</p> <p style="text-align: center;">Gyógyszertár látogatása</p>	<p>Képek, könyvek</p> <p>Orvosi táska, köpeny, receptek, bélyegző</p> <p>Gyógyszeres dobozok</p>	<p style="text-align: center;">gyermekek, óvodapedagógusok</p>	<p>Alkalmanként a gyermekek igényének megfelelően</p>

A helyes tisztálkodás - testápolás

Ismerjék a tisztálkodás fontosságát, helyes végzését és az ehhez szükséges eszközöket.

Különböző módszerekkel a tisztálkodási eszközök megismertetése

A tisztálkodás elemeinek helyes kivitelezésének bemutatása, gyakorlása

A megfelelő higiéniai szokások kialakítása

Várható eredmények:

- ❖ Testi képességek fejlődése: finommotorika, szem-kéz koordináció fejlődése
- ❖ Értelmi képességek fejlődése: testséma fejlődése, testrészek ismerete - tevékenységek a testrészek megérintésével, megnevezésével, test koordinációja, testfogalom alakulása, a szem fixációs működésének erősítése (tükör), vizuális memória fejlődése, tapintásos észlelés fejlődése (pl. babafürdetés), térpercepció: téri irányok, a tér mozgásos észlelése, auditív észlelés fejlődése (tisztálkodás hangjai) keresztcsatornák fejlesztése
- ❖ Verbális fejlődés: tisztálkodási eszközök, mozgások, cselekvések, téri irányok megnevezése, névmások használata
- ❖ Szociális képességek fejlődése: szokásukká (igényükké) válik a kézmosás, testápolás és fogmosás

Tisztálkodás - ajánlott tevékenységei

Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
Babafürdetés	Baba, fürdőkád, törülköző	Gyermekek, óvodapedagógusok	1-1-foglalkozás
„Mese a tisztaságról” - mesefilm megtekintése	Video kazetta	Gyermekek, óvodapedagógusok	1-1-foglalkozás
Kézmosás helyes végzése megbeszélése, gyakorlása	Folyékony szappan, törülköző	Gyermekek, óvodapedagógusok	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során
„Zuhanyozás” – játék (pantomim)	Nagyméretű tükör	Gyermekek, óvodapedagógusok	Alkalmanként néhány perc
A helyes fogápolás megtekintése, megismerése, gyakorlása	Fogkefe, fogsor Nagyméretű tükör	Fogorvosi asszisztens, gyermekek, óvodapedagógusok, védőnő	1-1-foglalkozáson bemutatott fogápolási módszerek
„Bevásárlás” játék tisztálkodási eszközök összegyűjtése kosárba - adott idő alatt - versengve	Kosarak, tisztálkodás eszközei	Gyermekek, óvodapedagógusok	Alkalmanként

A helyes táplálkozás

Az étkezési szokások megismertetése mellett, az egészséges ételek megismertetése.

Az egészséges táplálkozás szokásainak alakítása - a szülővel való együttműködéssel

Változatos - ismeretlen - ízek , ételek megismertetésével a korszerűbb táplálkozás megismertetése

A rágás fontosságának tudatosítása

A rendszeres étkezés fontosságának megismertetése a gyermekekkel és szülővel.(Szükség szerint elősegíteni, biztosítani a gyermekek számára)

Várható eredmények:

- ❖ Testi képességek fejlődése: fejlődik finommozgásuk, mozgáskoordinációjuk (salátakészítés, vágás, keverés, képek vágása, válogatása)
- ❖ Értelmi képességek fejlődése: megismerik az egészséges és egészségtelen ételeket, ok-okozati összefüggéseket ismernek fel. Fejlődik érzékelésük, képessé válnak ételek ízének felismerésére, ízének megváltoztatására, összetételének felismerésére, megnevezésére
- ❖ Verbális fejlődés: ételek összetevőinek, ízének megnevezése, kifejezőkészség, mondatalkotás fejlődése
- ❖ Szociális képességek fejlődése: együttműködés, önismeret fejlődése

Táplálkozás - ajánlott tevékenységei

Tevékenység	Eszközök	Humán erőforrás	Időtartam
Vitamin saláta készítése	Gyümölcsök, zöldségek, ízesítők Konyhai eszközök az elkészítéshez	Gyermekek, óvodapedagógusok	Rendszeresen, évszaknak megfelelően
Zöldség-gyümölcs napok	Gyümölcsök, aszalógép	Gyermekek, óvodapedagógusok	Folyamatosan egész évben
„Egészséges - egészségtelen” ételek és italok Képek gyűjtése, válogatása, tablókészítés kooperatív tevékenykedtetéssel	Karton, képek, olló, ragasztó Nyalókás Gergő története (mese)	Gyermekek, óvodapedagógusok	15-20 perc
Szülők tájékoztatása az egészséges táplálkozásról Faliújságon, szórólapon, személyesen pl. Szülői értekezleten	Cikkek, ételreceptek	óvodapedagógusok, védőnő	Alkalmanként

Megfelelő életritmus

A gyermekek egészséges fejlődésének elősegítése, a helyes napirend kialakításának segítése a szülők bevonásával.

A testi-lelki szükségletek biztosítása a napirend rendszeres tevékenységeivel; rugalmas időkeretek biztosításával. szokások kialakítása.

Várható eredmények:

- ❖ Testi képességek fejlődése: szem-kéz koordináció, finommotorika (pl. ki-be fordítás, harisnya felhúzása, terítés), téri tájékozódás fejlődése
- ❖ Értelmi képességek fejlődése: fejlődik testsémájuk, bővülnek ismereteik, számfogalmuk, emlékezetük - automatizálódnak a napi tevékenységek a maguk egymásutániségében
- ❖ Verbális fejlődés: képesek a különböző ruhadarabok, öltözködéssel kapcsolatos irányok, teríték, eszközök helyének, ételek pontos megnevezésére
- ❖ Szociális képességek fejlődése: Tudnak fejlettségüknek megfelelően önállóan öltözni, vetkőzni, az önkiszolgálás teendőit végezni. Szívesen végeznek társaikért, társaikkal együttműködve munka jellegű tevékenységeket. A napirend és hetirend állandó tevékenységei fokozzák érzelmi biztonságukat. Szeretnek a szabadban tartózkodni, sétálni.

ÉLETRITMUS- ajánlott tevékenységei

Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
Gondozás: tapasztalatszerzéssel, verssel, mesével a réteges öltözködés fontosságának felismertetése, gyakorlása	ruhaneműk	Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során
Étkezés: önkiszolgálás - terítés egyéni megbízások: naposi teendők, kínálások saját készítésű gyümölcs és zöldségsaláták, befőttek, gyógyteák fogyasztása	Étkezés eszközei, kés, vágódeszka	Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során Heti rendszerességgel, illetve alkalmanként
Egészségvédelem, edzés évszaktól függetlenül edzés a szabadban - játékkal, mozgással, sétával (víz, nap, levegő hatása) nap levegőzés:1,5-2óra	Megfelelő öltözet, játékeszközök	Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka	Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során
Pihenés	Fektetők, ágynemű	Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka	naponta

Dohányzás

A szabad beszélgetések kezdeményezése

Megfigyelések végzése.

Gyűjtőmunka.

Szülők bevonása a programba.

Ismerjék meg a dohányzás káros hatásait.

Várható eredmények:

- ❖ El tudják mondani a véleményüket
- ❖ Tapasztalatokat gyűjtenek
- ❖ Tudják hogy mit jelent: dohányzásra kijelölt hely
- ❖ Ismerik a tiltó táblák jelentését
- ❖ Tudják hogy a nem-dohányzókat törvény védi, mi a törvény
- ❖ Tudják miért kell az embereket a dohányzástól megvédeni, az óvodában miért nem dohányoznak.
- ❖ Lesz elképzelésük arról: milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni, segíteni akarok másoknak alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

A dohányzás ártalmairól -ajánlott tevékenységek

Tevékenység	Eszközök	Humánerőforrás	Időtartam
Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (leburnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás	Képek Fotók	Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka	Alkalmankénti tevékenykedés beszélgetés

*Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.*

<p style="text-align: center;">Megfigyelések</p> <p>az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, utazás tömegközlekedési járművön, ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.</p>		<p style="text-align: center;">Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka</p>	<p style="text-align: center;">Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során</p> <p style="text-align: center;">Alkalmankénti beszélgető körök</p>
<p style="text-align: center;">Élmények elmondása</p> <p>a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkémények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.</p>		<p style="text-align: center;">Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka</p>	<p style="text-align: center;">Mindennapos tevékenykedés az egész tanév során</p> <p style="text-align: center;">Alkalmankénti beszélgető körök</p>
<p style="text-align: center;">Gyermeki vélemények arról, hogy</p> <p>kik dohányoznak, miért dohányoznak, hol dohányoznak: dohányzó felnőttek, dohányzó gyerekek, otthoni dohányzás, miért nem szabad a közlekedési eszközökön (vonat, autóbusz, villamos) dohányozni; vélemény arról, hogy sikerül-e a leszokás.</p>	<p style="text-align: center;">Képek fotók</p>	<p style="text-align: center;">Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka</p>	<p style="text-align: center;">1-1-foglalkozás</p>
<p style="text-align: center;">Ismeretek összefoglalása a dohányzás ártalmairól:</p> <p>károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját;</p> <p>másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjú teremben tartózkodni,</p> <p>hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).</p>	<p style="text-align: center;">Cd Videó Fotók Színezők puzzle</p>	<p style="text-align: center;">Gyermekek, óvodapedagógusok. dajka</p>	<p style="text-align: center;">1-1-foglalkozás</p>

Egészség hónap Programterve

Célunk:

A 3-7 éves gyermek helyes táplálkozási szokásainak kialakítása. Az óvodás gyermek étrendje fokozatosan a felnőttekéhez válik hasonlóvá, de fűszerezésében visszafogottabb, ételeit az öt alapvető élelmiszercsoport mindegyikét felhasználva kell összeválogatni. Az óvodás gyermek gyakran, azonos időben ötször étkezik, egyszerre kis mennyiségű ételt fogyaszt. Fontos, hogy a gyermekek az öt alapvető élelmiszercsoport mindegyikét naponta fogyassza.

A táplálkozási szokások gyermekkorban alakulnak ki. Ilyenkor tanulja meg a gyermek a helyes ételválasztást, alakul ki az ételek preferenciája, formálódik az ízlés, rögzülnek a táplálkozási minták, kialakul a helyes étkezési mód, az étkezés biztonságos, higiénés, kulturált szintje, az egész életre szóló táplálkozási magatartás.

Az egészség hétében, a csoportban alapvetően érvényesül, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban, hiszen az egészséges táplálkozás mellett, a mindennapos mozgás fontosságának megismertetését már célszerű óvodás korban elkezdni, hogy a későbbiekben már szokássá alakuljon ki.

Óvodánkban az egészség hét keretében, különös gondot fordítunk a mindennapos gyümölcs, illetve zöldségfogyasztásra. Ennek érdekében szervezzük az egészség hét programjait, melyen minden gyermek a kiscsoporttól a nagycsoportig részt vesz. A hét folyamán különböző gyógyteákat ismertetünk meg a gyermekekkel, melyet minden esetben mézzel ízesítünk. (csipkebogyó, bodza, hársfa, csalán, fodormenta, kamilla)

1 hét - Sport, mozgás, egészséges folyadékpótlás

Mozgás-mozgásos játékok-Mindennapos testnevelés

- kötélhúzás
- futóverseny
- zsákba futás
- hullahoppozás
- labdajátékok

Folyadékpótlás az egészség jegyében

- szénsavmentes ásványvíz
- citromból készült limonádé
- frissen facsart gyümölcslé fogyasztása
- gyógyteák kóstoltatása
- gyümölcsteák kóstolása

2.hét - Tej-tejterméknapok

- Sajt kockák (füstölt, kemény, félkemény) kóstoltatása ,
- Joghurt,
- kefir,
- körözött,
- túrókrém kóstoltatása

3.hét Gabona-magvas napok

- sokmagvas kenyérfalatok készítése
- tökmagos kenyér
- sárgarépás kenyér
- graham kenyér
- tönkölybúza kenyér
- barnakenyér fogyasztása paradicsommal, uborkával, paprikával, újhagymával, retekkel.
- különféle magvak kóstolása, mogyoró, pisztácia, napraforgó stb.

4.hét - Gyümölcs-zöldségnapok

A gyermekek számára ismeretlen gyümölcsök kóstoltatása

- maracuja,
- lime,
- licsi,
- mangó,

*Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.*

- datolya,
- füge,
- ananász,
- gyümölcssaláta készítése a gyermekekkel közösen,
- zöldségbabok készítése a gyermekekkel közösen

Nyers zöldségek kóstolgatása, ízének megismerése, majd játékos ízfelismerés,

- szárított, aszalt gyümölcsök
- sárgarépa,
- uborka,
- zellerkocka,
- karalábé,
- madársaláta,
- káposztacsík,
- olívbogyó,
- sóskalevél,
- petrezselyemzöld

A gyermekek számára ismeretlen zöldségek, illetve abból készült krémek fogyasztása (padlizsánkrém, paprikakrém)

Védőnő előadása a fogápolásról, a helyes öltözködésről.

Jobb Veled a Világ
BOLDOSGÁGÓRA
program

Boldog Óvoda Program

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játécai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekünk így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőtté válás vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”

Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Jobb Veled a Világ Boldogságóra program fővédnöke,
a Boldogságóra könyvek társszerzője,
klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta,
a Személyiség- és Klinikai Pszichológiai Tanszék professor emeritusa

Boldog Óvoda

Boldog Óvoda Program

A Boldog Óvoda és Iskola programjának fókuszában az áll, hogy hogyan lehet a negatív gondolkodásmódon változtatni és a tanulásban egy optimista hozzáállást kialakítani a gyermekek körében. Ma már az ELTE PPK által tudományosan is igazolt programot fejlesztettünk ki, mely a pozitív pszichológia módszereire épül, ami mind a diákok, mind a tanárok jól-létével foglalkozik, és ahol lehetőség van a szülőket is bevonni a programba. Nem a tudás terhére dolgoztuk ki a programot, hanem annak kiegészítéseként, ahol az a cél, hogy a hagyományos tudásátadást és az életben szükséges kompetenciák fejlesztését összhangba hozzuk az óvodai oktató nevelő munkában.

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Óvoda” és „Örökös Boldog Óvoda” cím elnyerésére.

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.”

A Boldogságórák csökkentik a gyerekek szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek. A pályázat egyik feltétele, hogy az óvodapedagógus az óvoda legalább egy csoportjában igazoltan tartson legalább havi egy Boldogságórát, és a program fenntartását a következő nevelési évben is vállalja.

A sikeres pályázat másik feltétele a Boldogságprogram/ Boldog Óvoda program megjelenítése az óvoda pedagógiai programjában. Boldogságprogram és a Pedagógiai Program óvodánk pedagógiai végcéljai, morális és funkcionális alapelveink, nevelési céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal: „a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodai, alsós, felsős és közép szintjén tanulók csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit.

Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.”

Céljaink, melyek összhangban állnak a Boldog Óvoda program céljaival:

- Tolerancia, egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás.
- Az önismereten alapuló öntudat, amely egyben a másik ember tisztelete is.
- A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása, a szeretet.
- A problémamegoldás képességének a kifejlesztése, mert tanulni csak az élethelyzetből adódó problémák megoldásával lehet. E nélkül nem tud kifejlődni a jellem, a személyiség.
- Az egymás iránti segítőkészség, tisztelet, együttérzés élményével gazdagodás a

- A vitakultúra elemeinek (bírálat, önbírálat, ok-okozati összefüggések, a mások véleményére való odafigyelés, a nyelvi megformálás) folyamatos alkalmazása.
- Minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása.
- A saját lehetőségek értékes erőforrásként való megélése.
- Az alapvető erkölcsi értékek megismerése, felismerése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A környezet egészére, önmagunkra irányuló helyes, pozitív irányú cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.
- Az identitásélmény (önismeret és autonóm világkép) kialakítása, illetve a mind jobb önismeret következtében az önépítés iránti igény felkeltése, fejlesztése. Kitartás, céltudatosság és elkötelezettség a célok megvalósításában.

Alapelveink:

- fontosnak tartjuk az értelmi nevelésen túl a gyermekek lelki nevelését.
- az általunk nevelt csemeték olyan technikákat tanuljanak, ami segítséget ad számukra a mindennapi életben.
- egy fantasztikus gyermekközösséget szeretnénk kialakítani.
- szeretnénk, hogy megfelelő megküzdési stratégiák álljanak az általunk nevelt gyermekek rendelkezésére problémás helyzetekben.
- hiszünk abban, hogy minden gyermeknek jár a boldogság.
- ha problémás gyerekeket nevelünk úgy gondoljuk, valamilyen technikával jó lenne kiegészíteni módszertani palettánkat.
- ha nem problémás gyerekeket nevelünk, akkor is többet szeretnénk nekik nyújtani, ha már nem a mi óvó szárnyaink alatt lesznek, akkor is könnyebb legyen nekik a felnőtté válás folyamata.
- hiszünk abban, hogy a pozitív megerősítés kihat a gyermek önismeretének egészséges fejlődésére, teljesítményére és eredményeire, kapcsolataira.
- bízunk abban, hogy miközben boldogságra tanítunk, mi is egyre boldogabbá válunk

A Boldog Óvoda célja:

A pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodai, szintjén a gyerekek csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.

Az eredmény:

Optimista, magabiztos és kitartó óvodások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokot, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

(Szerzők: Bagdi Bella, prof. dr. Bagdy Emőke, Tabajdi Éva)

A program fő elemei:

- Elméleti háttér
- Foglalkozás vázlat
- Mesék – történetek minden témához
- Szabadon választható feladatok
- Relaxációs program
- Személyiségfejlesztő gyerekdalok

Feladatok

Minimum havi egy óra és egy feladat elvégzése a gyerekekkel, de érdemes ettől több órát szánni a témákra, hogy beépüljön a gyerekek szokásrendszerébe a havi boldogságfokozó technika. Egy témánál érdemes megmaradni egy hónapig, hogy elegendő ideje legyen a gyerekeknek saját tapasztalatok gyűjtésére. Legoptimálisabb az lenne, ha 4 héten át hetente egyszer lenne idő egy adott témával foglalkozni.

- ✓ A feladatok játékos, vidám, kreatív formát öltenek, melyek a havi boldogságfokozó témát bontják ki, és gyakorlatban fejlesztik az optimista gondolkodást, tapasztalati tanulás útján.
- ✓ A feladatokat különböző nehézségi szinten lehet kidolgozni, mely fokozatot a pedagógus választhatja ki a csoport fejlettségi szintjéhez igazítva.

- ✓ A hónap további részében, tetszőleges időszakokban szabadon ösztönözhetők kreatív feladatokra, dalok megtanulására, vidám szabadidős tevékenységek végzésére a csoport az adott témában.

Senki sem boldog és vidám a nap minden egyes percében. Az optimista lelkiület azonban sokat segíthet a gyerekeknek, hogy sikeresebbek, egészségesebbek és boldogabbak legyenek.

Dr. Robyn Silverman 4 tippjére támaszkodva segíthetsz a gyerekeknek meglátni az élet napos oldalát.

1. Bizonyosodj meg róla, hogy nincs valóban nagy probléma

A gyerekek számára minden egyes kihívás, amivel találkoznak óriásnak tűnik, szülőként és pedagógusként azonban nem bagatellizálhatod el, miközben persze nem is kell mindenbe belefolynod. Nagyon fontos ugyanakkor, hogy mindig bizonyosodj meg arról, hogy mekkora a probléma valójában. A közösségi zaklatásokkal, bántalmazásokkal, baráti kapcsolatokkal vagy egészséggel kapcsolatos problémákkal foglalkoznod kell. Valóban szüksége lehet a segítségedre. Ha azonosítottátok a problémát, dolgozzatok együtt a pozitív megoldáson.

2. Beszéljétek pozitív dolgokról

A gyerekek másolással tanulnak, ezért fontos, hogy a pozitív életszemlélet, az optimizmus a mindennapjaitok része legyen. Mindennap beszéljétek át a nap pozitív történéseit és beszélgetsetek is róla. Fontos, hogy ne csak a gyereket kérdezd meg, te is meséld el a napodat.

Persze egy nap során nem mindig csak pozitív élmények érnek bennünket, engedd, hogy ezeket is megossza veled. Beszélgetsetek az adott helyzet pozitív oldaláról, keressétek meg, hogyan lehetne mégis boldog élménnyé alakítani. Ha ezt a gyakorlatot minden nap folytatjátok, idővel természetessé válik, és az élete minden nehézségéről első kézből értesülhatsz.

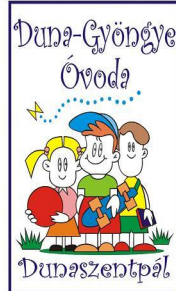
3. Dicsérd az optimizmusát

A tapasztalat azt mutatja, ha elismerjük a gyerekek pozitív viselkedését, azt a kicsik magukévá teszik. A dicséret és elismerés befolyásolhatja a gyerekek pozitív érzelmeit, és tudatosítja a gyerekekben, hogy figyelünk rá.

4. Segíts neki pozitív lépéseket tenni a céljai felé

Találd meg a gyermeked életében azokat a dolgokat, amelyek kiemelten fontosak számára. Ha ezeken a területeken (sport, hobbi stb.) sikerélményeket tapasztal, ha tőled is elismerést kap és jól érzi magát, az hatalmas önbizalomlöketet adhat számára. Figyelj oda, hogy minden elért sikert ünnepeljétek is meg.

Környezettudatos magatartás programja

2024

M o t t ó :

„Csak ha megértjük a világot, akkor tudunk aggódni érte.
Ha már aggódunk, akkor segíteni is fogunk rajta.
Ha segítünk is, azzal mindent megtettünk a megmentéséért.”

Készítette:

A Duna-Gyöngye Óvoda nevelőtestülete
Cseresznye Erika igazgató irányításával

Az óvoda bemutatása

Intézményünk helyzete, fekvése egyedi értékeket kínál. Jelen van a gazdag és állandóan változó természet. Karnyújtásnyira vannak Győr város kulturális értékei / múzeumok, színház, szobrok, épületek / és az élő természet is /Duna, Mosoni- Duna, Rába folyók /.Kedvező helyzetben vagyunk, mert óvodánk a nagy forgalom zajától, a főútvonaltól távol, ideális környezetben található. Napsütötte és árnyékos részekkel, füves játszóhelyekkel, rétekkel, folyóparttal, virágoskerttel, valamint aszfaltozott felületekkel a tapasztalatszerzések és változatos mozgáslehetőségek színtere.

Belső – külső környezetünk adottságaink, alacsony zajszint, tiszta levegő rendezett környezet, természetes világítás, jól szigetelt nagy ablakok és szembarát világítótestek, szelektív hulladékgyűjtés, környezetbarát technikák alkalmazása mind arra sarkalltak bennünket, hogy Pedagógiai Programunkban is hangsúlyos helyet foglaljon el a környezet megismertetése, megszerettetése és a környezet védelme, a környezettudatos magatartás kialakítása.

Az elmúlt években folyamatosan alakítottuk környezetünket, fejlesztettük eszközrendszerünket, építettük kapcsolatainkat. Mindennapjaink tervezésénél és megvalósításánál alapvető célunk, hogy a szülőkkel együttműködve ideális - „ahová szeretünk járni, ahol jó lenni” - életteret alakítsunk ki.

Óvodánk koncepciója

Célunk olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt. **Programunk alap gondolata a gyermekek jogainak és igényeinek szem előtt tartása.** Olyan korszerű nevelési gyakorlat kialakítása, mely biztosítja a boldog gyermekkort, az életkori sajátosságoknak megfelelő képességek és a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését, támogatja innovatív törekvéseiket.

Arra törekszünk, hogy óvodánk tükrözze külső megjelenésében a harmóniát, az egységet és az esztétikumot.

Léggöre sugározza a szeretetteljes bánásmódot és az otthon érzetét.

Biztosítsa az óvodás korú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

A környezettudatos magatartás kialakítása óvodás korban

Az életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. A környezetben visszafordíthatatlan, legtöbb esetben kedvezőtlen változások indultak el – klímaváltozás, élőhelyek eltűnése, fajok kihalása. Közösség és egyén, szoros kötődésben élnek. Az egyéni értékek, beállítódások, normák módosítása és az ehhez szükséges aktivitások a közösség támogatása nélkül nem képzelhetők el.

A környezeti nevelésünket meghatározó dokumentumok között legfontosabb a NAT, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Nemzeti Környezetvédelmi Program.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van.

Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységiesen érzékelhető.

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet. Benne van a spontán játékokban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.

Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A témakörön belül az egyes témák a gyerekek életkorának előrehaladtával lineárisan bővülnek és koncentrikusan mélyülnek.

A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk. Szemléltetésben, a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé.

Érvényesítjük a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában.

Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszer biztosítunk.

Érzelmek, kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk: szeretet, kötődés, élménybefogadás keltése.

A pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítását tartjuk fontosnak, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe. (az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva).

Cél

- ❖ A környezet megismertetése és védelme érdekében környezetbarát szemlélet és környezettudatos magatartás kialakítása.
- ❖ Elegendő időt biztosítunk az életszerű, érzelmi megközelítésű, természetes élethelyzeteket teremtő szabad játékokra.
- ❖ Lehetővé tesszük a gyermekek önálló, differenciált egyéni fejlődését.
- ❖ Cselekedtetés, tevékenység közben történik a tanulás.
- ❖ A komplex foglalkozásokkal a környező világ összetett folyamatainak megértésére és a környezettudatos magatartás kialakítására törekszünk.
- ❖ A társas kapcsolatok alakulását, a toleranciát az életben szükséges együttműködési képesség kialakítása érdekében fejlesztjük.
- ❖ Törekszünk a családdal való együttműködésre. Támaszkodunk, a családban kialakult kulturális és világnézeti hagyományokra, figyelembe vesszük a családi nevelés elsőbbségét.
- ❖ Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magában foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megővésére való nevelést.
- ❖ A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, emberi, és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban.
- ❖ Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A célokat megvalósító feladatok

- ❖ A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.
- ❖ A komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között.
- ❖ A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- ❖ A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása.
- ❖ A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése
- ❖ A pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe. (az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva).
- ❖ A differenciálás pedagógiai koncepciójának érvényesítése a nevelés folyamatában.
- ❖ Zöld Óvoda cím elnyerése és megtartása

Értékek

- ❖ a létezés csodájának elismerése, az élet szeretete, tisztelete a külső, belső világ összekapcsolása
- ❖ az élet tisztelete
- ❖ a hagyomány őrzése – átmentése a jövőbe
- ❖ a természet törvényeivel harmonizáló magatartás alkalmazása
- ❖ törekvés a mértékletes, önkorlátozó fogyasztásra
- ❖ a modernizáció és a gazdasági-technikai fejlődés során a természet erőforrásainak önző kihasználása helyett annak kímélete

Mindezek tükrében; a környezettudatos magatartás kialakításának létjogosultsága van az óvoda intézményrendszerében. A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában. Részünkről az elkötelezettségnek, és a gyakorlati megvalósításnak van kiemelkedő szerepe.

Az alkalmazás területei

Alkalmazási területe hangsúlyosan a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységformában jelenik meg.

Komplex megvalósulása, összehangolása az óvoda tevékenységformáival, az óvodai nevelés minden területén irodalmi - anyanyelvi, zenei, vizuális, mozgás megtörténik, különös tekintettel a „Külső világ tevékeny megismerésére”

Szerves kapcsolatban van a Pedagógiai Programunkkal – és az Egészségnevelési Programunkkal. A megvalósítás egyéni,– mikrocsoportos, – és alkalmanként frontális formában zajlik.

A fenntarthatóság:

A jelen szükségleteit a nélkül kielégíteni, hogy a jövő szükségleteit ne csorbítsuk. Az ember egy rendszer része, biológiai lény, de egyben társadalmi lény is. Az évszázadok során ez a harmónia megszűnt. Már csupán társadalmi lényként él, nem rendszerszemlélettel gondolkodik, felborította az egyensúlyt. Egy új nemzedéknek kell felnőnie, amely szakít a rombolással, de ehhez a régi nemzedéknek kell támogatnia a tapasztalataival. Fontos a:

- ❖ gondolkodásmód,
- ❖ az életmód,
- ❖ a szokásrendszer helyes alakítása,
- ❖ a természet szeretetére nevelés,
- ❖ az elődeink általi társadalmi értékek megóvására törekvés.

A komplexitás és újszerűség:

A környezettel való ismerkedés közben alakul a gyerekek:

- ❖ Társas magatartása
- ❖ Alkalmazkodó képessége
- ❖ Fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége
- ❖ Érzékeli környezetében a szépet, a tisztaságot, ezáltal fejlődik esztétikai érzéke környezet higiéniéje.
- ❖ Pozitív érzelmi viszony alakul ki a lakóhely, a szülőföld iránt.
- ❖ Környezetéből szerzett ismereteit felhasználja a játékban.
- ❖ A környezeti témakörök jó részében szerepe van a gyermeki munkának. Az érzékelt valóságot az ábrázolás eszközeivel fejezik ki a gyermekek.
- ❖ Hangulatkeltő, hangulatszínező lehet a témába vágó, valóságismeretre nevelő mese, vers.
- ❖ A dalok, dalosjátékok a hangulat elemeinek megéreztetésével és a népszokások megismertetésével kapcsolódnak a környezeti témakörökhöz.
- ❖ A testünk témakör feldolgozása kötődik a testnevelés foglalkozásokhoz.
- ❖ A tárgyak, jelenségek mennyiségi viszonyain túl a matematikai tartalmakkal való kapcsolat leglényegesebb vonása, hogy mindkét terület a gyermek logikus gondolkodását fejleszti.
- ❖ A kisgyermek első tapasztalatait közvetlen környezetéből meríti. Ezért a családi nevelésnek alapozó, a személyiség alakulásában elsődleges szerepe van.
- ❖ Lényeges a cselekvés, a szemlélet és a szóbeli közlés egysége, az óvodapedagógusok és a szülők személyes példaadása, amellyel viselkedési mintát nyújtana a gyerekeknek. Fontos feltétele: az ösztönző pedagógusi stílus.

Újszerűségét az alkalmazásban résztvevő pedagógusok szemléletmódja, személyisége, és az alkalmazott módszerek változatos kombinációja, komplexitása adja.

- ❖ interaktív játékok
- ❖ szenzitív játékok
- ❖ természet közeli foglalkozások
- ❖ külső partnerek körének kiterjesztése

Mindazt az értéket és szépséget, amit évmilliókon át a természet ránk hagyott, feladatunk megőrizni, védeni. Eközben kötelességünk fejlődni, az életünket jobbra tenni, a gazdálkodásunkat, a környezetünk védelmét és a másokért érzett felelősségünket egyszerre megvalósítani. Ez a fenntartható fejlődés.

Az óvodai környezeti nevelés, alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában. A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen társadalmi-, természeti környezetéből származnak. Magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek kialakítása ebben az életkorban kívánatos.

A környezeti nevelés nem korlátozódik a csoportszobán belüli foglalkozásokra, hiszen áthatja az óvodai élet egészét. Ha ezt a folyamatot az óvodapedagógus körültekintően tervezi meg, akkor a gyermekeknek lehetőségük van sokféle újabb felfedezésre, ösztönző tapasztalatszerzésre, közben fejlődik megfigyelő- gondolkodási, a beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük, formálódik társas kapcsolatuk.

A természet szépségének megláttatása pedig alapozza a természet iránti vonzódásukat, így azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, azokat védő emberekké válnak.

Ahol van idő, türelem, ahol a gyermek egész napját átszőheti a játék, ahol a puszta létével nem zavar, ahol a gyerekeknek helye van a közösségben, ott a gyermek egészségesen fejlődik, ott a gyermek "a rám is szükség van érzésével" ébred.

A környezettudatos magatartás megvalósításának folyamata

Tervek-Ajánlások

Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.

Téma/Időszak	Játék	Verselés, Mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, vizuális tevékenység
<p style="text-align: center;">Állatok világnapja /Október/</p>	<p>A mindennapi játékok során irányított játékban is megjeleníthetjük a témát.</p> <p>Különböző állatos játékokat kezdeményezhetünk a gyerekeknek.</p> <p>Témában az óvodapedagógus saját készítésű játékokat, eszközöket is bevihet a csoportba, melyek a témafeldolgozásban segíthetnek. pl: (dominók, képek, bábok...)</p> <p>Fontos, hogy egy spontán játékban a gyerekek minél több eszközt használhassanak, hogy játékra való éhségük kielégüljön.</p> <p>Egy óvodás első és legfontosabb tevékenysége a játék, ezért próbáljunk minden tevékenységünket köré építeni.</p> <p>A témahét során előtérbe helyezzük a csoportban lévő játékok közül az állatos témájú játékokat.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Versék, mondókák:</u></p> <p>Sulyok Gizella: Torkos Miska Cica-Mica felmászott... Megfejttem én a kecskémet... Sarkadi Sándor: Méhek Enyedi György: Mi lesz ebédre? Gara Péter: Egy béka a tóparton Csanádi Imre: Kis kutya, nagy kutya Weöres Sándor: Éren-nádon Weöres Sándor: Békák Weöres Sándor: Paripám csodaszép pejko Nemes Nagy Ágnes: Szorgalom Móricz Zsigmond: A török és a tehének Szabó Lőrinc: Hangverseny Napos mohán... Csák Györgyi: Cserebere Szép Ernő: Csigá Gazdag Erzsébet: Tarka Cica Weöres Sándor: A kutya-tár</p> <p style="text-align: center;"><u>Mesék:</u></p> <p>A kolbász, a béka, és az egér A róka keresztelőbe megy Kacor király Az őzike Rókáné Mézes Mázos kalácsa Rókáné szállást keres A róka, a medve és a szegény ember A sündisznó A róka és a farkas lakodalomban Móra Ferenc: A csókai csóka Csukás István: Sün Balázs</p>	<p style="text-align: center;"><u>Énekek:</u></p> <p>Cin, cin egérke... Hosszú az erdő... Hegedül a kiséger... Kicsi őz, fuss ide... Árkot ugrott a szűnyog... Erdő szélén házikó... Kágyula, kágyula...</p> <p style="text-align: center;"><u>Körjátékok:</u></p> <p>Csiga-biga told ki... Jön a róka... Hopp mókuska, mókuska... Sánta róka Sötétes az erdő... Zörög az erdő... Ha én cica volnék...</p> <p>A vizuális tevékenységek alatt is énekelünk Zenei aláfestés ihletet adhat a gyerekeknek, vizuális tevékenység alatt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Agyagból, gyurmából, zöldségből, gyümölcsből termékekből hajtogatással Hullámpapírból, kartonból készítünk állatokat - Fakanálból (befestjük és vágunk rá fület stb.) - Csipeszállatkák - Állatos krumplidúccal nyomhagyás - Spontán rajzok készítése - Állatoknak lakhelyet is készítünk - Terepasztalt is készíthetünk gyurmából és az állatokat arra helyezzük - Állatokat kivarrása papíron /varrás és befűzés csomózás technikájával ismerkednek/ - Az elkészített képeket, rajzokat be is keretezhetik a gyerekek - Állatok készítése tojástartóból - Állatok készítése üres PET palackokból - Spatula állatkák - CD testű állatkák - Papírguriga állatkák - Állatok hajtogatása papírból - Állatos színezők - Állatok festése megfigyelés alapján - Állatok ábrázolása emlékezetből - Fantáziaképek készítése

Téma/Idzak	Mozgás	A külső világ tevékeny megismerése	Munka jellegű tevékenységek	Tanulás
<p>Állatok világnapja</p> <p>/Október/</p>	<p><u>Fogócskák</u></p> <p>Mókusok, mókusok ki a házból...</p> <p>Fészekfogó</p> <p>Erdei vadászat</p> <p>Baglyocska</p> <p>Róka és a tyúkok</p> <p>Sánta róka</p>	<p>Kirándulások, Például egy vadsparkba, állatkerthbe</p> <p>Az erdőbe megfigyeljük az ott lévő állatokat, melyik állatok, amelyik akár a településen is megjelennek</p> <p>Megfigyeljük az időjárást az erdőben</p> <p>Séták a településünkön</p> <p>Látogatás a helyi gazdaságokba, hol-milyen állatokkal találkozhatunk?</p> <p>Állathangok megfigyelése</p> <p>Törekszünk arra, hogy a vizuális tevékenységek során is sokat beszéljünk az éppen aktuális téma környezeti tartalmairól ez által is ismeretekhez juttatva a gyermekeket.</p> <p>Látogatás a közeli magán állatfarmokra.</p>	<p>Kiállítás készítés az elkészült alkotásokból a szülőknek</p> <p>A kirándulások szervezésére nagy hangsúlyt kell fektetni, akár a szülőket is bevonhatjuk ebbe.</p> <p>A séták során az élményhez juttatás a cél, nem pedig a meneteltetés.</p> <p>A csoportnak akár lehet egy saját kis állata, mondjuk egy hörcsög, vagy teknős, aminek felelőst is választhatunk minden nap. Így egy kicsit alakul a gyerekek felelősség tudata is.</p> <p>Megkérhetjük a gyerekeket különböző állatos képek gyűjtésére, amikről aztán közösen beszélgethetünk is akár a délelőtti folyamán.</p>	<p>Kártyák segítségével: Sorba rendezés, az állatokat nagyság szerint. Hasonlóság felfedezése illetve párosítás</p> <p>Barkochba játék a nyitott mondatokat igazzá vagy hamissá teszi</p> <p>Megszemélyesített történet eljátszása összeadás, kivonás előkészítést szolgálja</p> <p>Összehasonlítások kisebb nagyobb</p> <p>Állatos társasjátékoknál összehasonlítás, ítéletalkotás. Labirintus játékok a sík vagy térbeli tájékozódást fejlesztik</p> <p>Az állatfigurák készítésénél a formákkal ismerkedik.</p> <p>Mozgásos játékok: számosság, térbeli tájékozódás képességének kialakulását segítik.</p> <p>Akár a táplálékláncot is sorba rendezhetjük a nagyoknál, kitalálhatják, hogy mit rontottam el.</p> <p>Formai érdekesség: állatok lábnyomai. Ezeket sárban, porban is megfigyelhetjük és agyagba, gyurmába bele nyomtatolva, akár az oviban utánozhatjuk</p> <p>Séták során megállapításokat tehetünk, melyik állatból van több, vagy éppen kevesebb.</p>
	<p>Mozgás friss levegőn</p> <p>Erdei állatok járásának utánzása</p> <p>Mindennapos testnevelés során az udvaron vagyunk, és utánzó járások gyakorlása, futás, illetve az állatos futójátékok játszása</p> <p>Erdei akadálypálya építése és azon különböző feladatok teljesítése akár a csoportszobában, akár az udvaron</p> <p>Séták a szabadban</p> <p>Hetente egyszer nagytestnevelés tartunk</p>			

Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.

Téma/Időszak	Játék	Verselés, Mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, vizuális tevékenység
<p style="text-align: center;">Madarak - és fák napja</p> <p style="text-align: center;">/ Május/</p>	<p>A mindennapi játékok során irányított játékokban is megjeleníthetjük a témát.</p> <p>Különböző madaras játékokat kezdeményezhetünk a gyerekeknek.</p> <p>Témában az óvodapedagógus saját készítésű játékokat, eszközöket is bevihet a csoportba, melyek a témafeldolgozásban segíthetnek. pl: (dominók, képek, bábok...)</p> <p>Fontos, hogy egy spontán játékban a gyerekek minél több eszközt használhassanak, hogy játékokra való éhségük kielégüljön.</p> <p>Egy óvodás első és legfontosabb tevékenysége a játék, ezért próbáljunk minden tevékenységünket köré építeni. A témahét során előtérbe helyezzük a csoportban lévő játékok közül az madaras témájú játékokat.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Versek:</u></p> <p>Móricz Zsigmond: A veréb Vidor Miklós: Cinkefütty Nemes Nagy Ágnes: Madarak Weöres Sándor: Kismadarak Donási Magda: Fecskemadár Gazdag Erzsé: Pici csibe alszik Weöres Sándor: Nádi csibe Dénes György: Kiscsibe Weöres Sándor: Eresz alól... Gazdag Erzsé: Biztatás Szabó Lőrinc: Hangverseny Szabó Lőrinc: Nyitnikék Kercsó Attila: Madárvendéglő Majtényi Erik: Kiscsibék B. Mecseki Hédi: Cinkedal Nemes nagy Ágnes: Mit beszél a tengelice? Tamkó Sirató Károly: A kis kakas Sarkady Sándor: Megjött a gólya Szilágyi Domonkos: A pipe meg a liba Birkás Erzsébet: Gólyamadár Zelk Zoltán: Fölkeltek a madarak Szepesi Attila: Csalogány Tordon Ákos: Libataliga Törő István: Volt egyszer egy kismadár Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske Kassák Lajos: Japán kakasom</p>	<p style="text-align: center;"><u>Énekek:</u></p> <p>Takáts Gyula: Rigó rúgta dió A gúnárom elveszett... Hogy a csibe... Siess libám! Sötétes az erdő Kis kacska fürdik... Egyszer egy erdőben... Zengjenek az erdők... Erdő mellett nem jó lakni... Hosszú az erdő... Kövön ül... Ágom-vágom fát... Gólya. Gólya... Gólya, Gólya kerüld meg a házunkat... Gólya viszi a fiát... Hosszú lábú gólya bácsi... Eresz alól...</p> <p style="text-align: center;"><u>Körjátékok:</u></p> <p>Héja, héja lakatos... Hogy a csibe... Hajlik a meggyfa... Hatan vannak a mi ludaink... Zörög az erdő...</p>	<p>Fák terméseinek felhasználása különböző tárgyak játékszerek készítéséhez</p> <p>Különböző kézlenyomatok készítése, mind a fákkal és madarakkal kapcsolatosan</p> <p>Papírhengerből fák készítése, különböző technikákkal (Festés, ragasztás, színezés)</p> <p>Különböző madaras, fás képek körül vágása, fantázia kép készítéséhez</p> <p>Madárfészkek készítése más-más anyag felhasználásával</p> <p>Spontán rajzok készítése a témával kapcsolatban</p> <p>Madárszárny- és csőr készítése játékeszközként Terepasztal a csoportban, ami készülhet gyurmából, agyagból különböző anyagok felhasználásával</p>

		<p style="text-align: center;"><u>Mesék:</u></p> <p>Horváth István: Cinege s a csemete Horgas Béla: Madaras néni meséje Az ökörszem és a medve A kismadár kertje A kóró és a kismadár A kakaska és a jércike A hinta meg a körtefa Az égig érő paszuly A bűdösbanka fészke A fiatal pár és a kotlós A kiskakas gyémánt félkrajcárja</p>	<p style="text-align: center;"><u>Zenehallgatás:</u></p> <p>De szeretnék páva lenni... Erdő, erdő, erdő... Az árgyélus kismadár... Ó ha cinke volnék... Ág, ág kicsi ág... Édesanyám rózsafája... Gryllus Vilmos: Hallgatag erdő Madárka, madárka... A vizuális tevékenységek alatt is énekelünk Zenei aláfestés ihletet adhat a gyerekeknek, vizuális tevékenység alatt</p>	<p>Fás kép készítése más-más levelének felhasználásával</p> <p>Csomagoló papírra egy közös fát készítünk, amire különböző formájú színes papírokból a gyerekek kismadarakat ragaszthatnak</p> <p>Megfigyelés alapján kép készítése különböző technikák alkalmazásával</p> <p>Képek kiragasztása galacsinokból</p> <p>Madarak hajtogatása</p>
--	--	--	---	--

Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.

Téma/Időszak	Mozgás	A külső világ tevékeny megismerése	Munka jellegű tevékenységek	Tanulás
Madarak - és fák napja / Május/	<p><u>Fogócskák:</u></p> <p>Baglyos játék</p> <p>Fészekfoglaló</p> <p>Tojásgyűjtögető</p> <p>Fészekfogó</p> <p>Fecskék a dróton</p> <p>Gólyás játék</p> <p>„Elveszett kisgyerek a sűrű erdőben” című játék</p> <p>Mindennapi testnevelésben is próbáljuk belevinni az adott téma elemeit játékos formában</p> <p>Mozgás a séták és kirándulások során</p> <p>Madarak, fák mozgásának utánzása mozgások során</p> <p>Hetente egyszer nagytestnevelést tarunk</p>	<p>Beszélgetések a madarokról, azok jellemzőiről, külső ismertetőjegyeikről</p> <p>Beszélgetések a fa fajtákról, ki, milyen fát ismer?</p> <p>Van-e otthon az udvarukban fa?</p> <p>Miért fontos, hogy sok fa vegyen körül minket a környezetünkben?</p> <p>Mit készíthetünk fából?</p> <p>Hogyan szaporodnak a madarak? Hol található az élőhelyük?</p> <p>Milyen a „lakásuk”? /fészek/ Miből és hogyan készül?</p> <p>Költöző és nem költöző madarak témaköre.</p> <p>Lombhullató és örökzöld növények általános jellemzői</p> <p>Séták alkalmával beszélgetések a természetről</p> <p>Kirándulások madárházba, madárgyűrűzésre</p>	<p>Esetlegesen fák ültetése az óvoda udvarán, az óvoda épületének környékén közösen</p> <p>Mi kell az ültetéshez?</p> <p>A kirándulások megszervezésénél figyelembe kell venni a világnap jellegzetességeit</p> <p>A projekthét során elkészült alkotásokból lehetőség szerint kiállítást készít a csoport a szülők számára, aminek általában a folyosó ad helyet</p> <p>Fontos, hogy a séták során szerzett élményeket a gyerekek kijátszhassák, kirajzolhassák magukból, hogy az élmény még jobban belsővé válhasson, ezzel is szolgálva a gyermekek személyiségfejlődését</p>	<p>Sorba rendezés a madarak nagysága szerint</p> <p>Hasonlóság felfedezése illetve párosítás</p> <p>Csoportosítás tollazat színe szerint</p> <p>Madárfigurák készítésénél a formákkal ismerkedhetnek</p> <p>Több, kevesebb játékok madarak és fák témában</p> <p>Térirányok elsajátítását szolgáló játékok, segítik a téri tájékozódás fejlődését</p> <p>Csoportosítás élőhely szerint</p> <p>Madármegfigyelések során ismerkednek az állatok testének tükör szimmetriájával, kétoldali szimmetriával</p> <p>Formai érdekességeket fedezhetnek fel a madarak lábnyomaiban</p> <p>Séták során felfedezett madarak megszámlálása, számtudat kialakulásának elősegítése</p>

"Víz! Se ízed nincs, se színed, se zamatod, nem lehet meghatározni téged, megízlelnék, anélkül hogy megismernének. Nem szükséges vagy az életben: maga az élet vagy."

Antoine de Saint-Exupéry

Helyi céljaink:

Megtanítani gyermekeinknek azt, hogy milyen fontos szerepet tölt be az életükbe a víz. Ismerjék meg, hol van víz az óvodában és környékén, hová folyik a szennyvíz, mennyire kell takarékoskodni az ivóvízzel. Nagy hangsúlyt fektetünk a közös és az egyéni alkotásokra, valamint a játék örömére.

	Mesélés	Verselés mondóka	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, Kézi munka, vizuális.	Külső világ tevékeny megismerése
VÍZ	A kiskakas gyémánt félkrajcárja	WS: Bodri Esik eső fűre, fára Weöres Sándor:	zh: Ó mely sok hal terem.. Mély kútba tekintek	Rajz: kiskakast a kútba vetik	Én a vizet megiszom, és te mit csinálsz vele? Vízben oldódó anyagok
Őszi Téma- kör	A békakirály Az öreg halász és a tenger	Esővert társaság Garai Péter: Elbotlott a felhő Goethe: A kis vízcsöpp	Éneklés több szólamban, különböző tulajdonságú vizek hangjával. [Liccs-loccs, licsi-locsi, csipp-csepp csepereg...stb]	Hajtogatás: béka	Milyen a színe az illata az alakja a hőmérséklete a víznek? Lehet-e a víz kemény vagy lágy? Honnan jön az eső?
	Szóló szőlő mosolygó alma, csengő barack	Goethe: A kis vízcsöpp <u>Mondóka:</u> Esik eső, csepereg, sárga levél lepereg. Elcsendesült már az erdő, vége felé az esztendő. Goethe: A kis vízcsöpp Szalai Borbála: Papírhajó Csodakút WS: Galagonya	Kis kacsa fürdik zh: Smetana:Moldva Borsót főztem... Kiszáradt a diófa... Gyertek haza ludaim A víz hangjai a természetben, a zenében(csurog, csobog, locsog, zuhog) zh:Száraz tónak...	Festés: Béka, aranygolyó és a kút Nyomhagyás: szivacsfesték, tenger Gyurmázás: Kiskakas, béka, ház Hajtogatás: papírhajó, ragasztása lapra, rajzzal kiegészítve Tutaj: Kellékek: egyenes ágak, rafia, olló Só-liszt gyurmából halacszkák készítése, kiegészítése, festése. Malom: wc papír gurigából.	Miért a víz oltja legjobban a szomjunkat. Hol találhatunk a természetben édes és sós vizet? Miben van víz? A testünkben van-e víz? A víz mikor szilárd? Van-e a víznek ereje? Mi az a víztorony, és mire használjuk? Hogyan képes az ember sokáig víz alatta maradni? Vízi közlekedési eszközök: Tűzoltók munkája

Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.

	Tanulás	Mozgás, mozgásos játékok	Munkajellegű tevékenységek, egyéb tevékenység
VÍZ Őszi Téma- kör	<p>Poharak, benne tiszta víz, szörpös víz. Számlálás Hány tárgyat használtunk ehhez a kísérlethez? -Kancsó, pohár, tál, mérőkanál Hány mérőkanál folyadékkal telik meg a kancsó, pohár, tál? Melyik a több? Mennyivel? -Tő-és sorszámnevek gyakorlása -Számlépcső 0-10-ig -Mennyiségek összemérése -Elemek csoportosítása számosságuk szerint -Vizes képek válogatása</p>	<p>-Gyertek haza ludaim... -Átugorjunk a vizes árkot -Utánozzuk az úszást -Akadálypálya: kikerüljük a pocsolyákat, vizesárkokat, felmászunk a vizeséshez. -Eldobjuk a vízibombát -Békák vagyunk -Futás közben jelre végzett feladatok: érintsd meg a megnevezett testrészeit -Utánzó mozgás ujjakkal: esik az eső, kopog a jég, dörög az ég, villámlik, lecsap, kisüt a nap. -Kötéltáncosok: egyensúlyozás gerendán a víz felett -Lassú és gyors folyású víz (futás) -Mélyugrás helyből, fellépés sziklára, mélyugrás vízbe.</p>	<p>-Tűz, víz: Mondókával kiolvassunk egy keresőt. Kimegy. Eldugunk egy tárgyat.(langyos, meleg, tűzforró) (langyos, hideg, fagyos) -Feladatlapok vizes témakörben -Arkhimédész mérlege <i>Eszközök:</i> egy szoknyatartós vállfa, két db alma, egy edény vízzel tele.(vállfa->mérleg). Egyik almát vízbe rakjuk. -Találós kérdés: Egyszer locsog, máskor csobog, te vödörben hordod. Mi az?(víz) -Vízben oldódó anyagok: Két üvegpohár félig vízzel, benne kockacukor. Mi történik a cukorral? Egyiket később kevergetjük addig, hogy feloldódjon benne a cukor. Két pohár, aljára szörp. Óvatosan föléjük vizet rétegezzük. Egyiket elkeverjük, másikat nem. Üvegpohár, víz, bele homok. Kevergessük, majd tegyük félre! MI történt a homokkal? -Elmerül vagy úszik? Tegyük a tálba a tárgyakat. Nézzük meg, hogy hogyan viselkednek. Csoportosítsuk őket. Tapasztalatainkat magyarázzuk meg! Pl: az alugombócot a hajlataiba szorult levegő tartja fenn, miképpen az úszógumit is.</p>

	Mese	Vers, mondóka	Ének, énekes játékok, zenehallgatás	Rajz, Mintázás, kézimunka	Környezet- ismeret
VÍZ Téli téma- kör	<p>-A kismalac és a farkasok</p> <p>-Az okos kisnyúl és az oktondi pocok.</p> <p>-Frankó Kata: A kis hópehely</p> <p>-Frankó Kata: Hóésés</p> <p>-Móra Ferenc: A didergő király</p> <p>-Mihail Pljackovszkij: Bogárka, aki meg akart nőni</p>	<p>-NNÁ: Hóésésben</p> <p>-WS: Fut a kutyaszán</p> <p>-Csanádi Imre: Első hó</p> <p>-Kanizsa József: Kavarog a hó</p> <p>-Donászy Magda: Hópihe</p> <p>-Mondóka: Hulla a hó, hull a hó Lesz belőle takaró. Erdő-mező megáldja Lesz egy derék bundája. -József Attila: Altató -Gari Péter: A hópehely dala</p>	<p>-Zh: Hulla a hó, hull a hó...</p> <p>-Hull a pelyhes fehér hó</p> <p>-Essél eső essél, bugyborékot vessél</p> <p>-Zh: Debussy: A tenger</p> <p>-Zh: A csitári hegyek alatt...</p> <p>-Zh: Ég a város</p> <p>-Hangszínek megkülönböztetése</p> <p>-Suttog a fenyves</p> <p>-Télapó itt van</p> <p>-Zh: Ó gyönyörű szép</p> <p>-Halk, hangos megkülönböztetése: ének, mozgás összekapcsolása, ritmusérzék fejlesztés</p>	<p>-Szánkózni, hógolyózni voltam</p> <p>-Színezők havas témakörben</p> <p>-Festés fekete fotókartonra: Esik a hó</p> <p>-Varázsgömb: kellékek: Kis műanyag figura, csillámpor, csavaros tetejű befőttes üveg, glicerin</p> <p>-Gyurmázás: hóember, hógolyó, szánkó</p> <p>-Papírtépés: sál, sapka, kesztyű</p> <p>-Fogat mosok: rajz</p> <p>-Tűz és a víz színekben kifejezése festéssel</p>	<p>-Téli időjárás, téli jelenségek megfigyelése, megtapasztalása.(hideg-meleg hatása vízre, hóra, jégre)</p> <p>-Dagadó vizek. A víz térfogata</p> <p>-Víztartalom (víz, alma, citrom, burgonya leve)</p> <p>Tükörrre lehelés, izzadás, nyál</p> <p>-Tűz és víz. Mikor barát, mikor ellenség?</p> <p>-Séta az óvoda környékén: havas táj megfigyelése, fák, házak, úttest</p>

Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.

	Matematika	Mozgás, mozgásos játékok	Munka, egyéb tevékenység
VÍZ Téli téma-kör	<p>-Több, kevesebb, ugyanannyi fogalma becsléssel, méréssel. Geometriai forma: gömb, hógolyó, hóember részei</p> <p>-Összehasonlítások: Hosszú-rövid Széles-keskeny Gyors-lassú Alacsony-magas Kevesebb-több</p> <p>-Tapasztalatszerzés a kísérletek, a játék és a séták alkalmával.</p> <p>-Felsorolás, megnevezés, összehasonlítás</p> <p>-Párosítás</p> <p>-Halmazképzés tulajdonság szerint</p> <p>-Rész-egész viszonya</p>	<p>-Játék a hóban: páros fogó, pingvin totyog, hógolyó csata, hóangyal, hógolyóval célba dobás</p> <p>-Tűz, víz, repülő</p> <p>Tűztánc</p> <p>Tűztánc kendővel (szabad mozgás)</p> <p>-Globális állóképesség, mozgásgyorsaság fejlesztése mozgásos játékokkal. Nap, víz, gyertya.</p> <p>Forró krumpli adogatás zenére</p> <p>-Sorsverseny –Tűzoltók: ki ér előbb a tűzhöz oltani?</p> <p>-Tartásjavítás, izomnyújtás, mozgásszabályok fejlesztése különböző játékokkal.</p>	<p>-A víz témakör lehetőséget ad a halmazállapotával történő megismerkedésre. A hideg hó, a fagy, mint örömforrás megtapasztalása, és a testi képességek, edzettség fejlesztése.</p> <p>-Feladatlapok havas, jeges témakörben</p> <p>-Dagadó vizek: <i>Eszközök:</i> Víz, üvegpalack, edény fedővel, tűzhely. Víz->lezárt edény -> forralás Üvegpalackba víz tele-> fagyasztás (folyékonyból légnemű, folyékonyból szilárd)</p> <p>-szűrőpapírcsíkra cseppentünk vizet, almalét, citromlét, burgonya levét. Hasonlítsuk össze a foltokat! Vízen kívül tartalmaznak még valamit ezek a cseppek? -Leheljünk sokszor tükörre, majd az ujjunkkal vagy egy szűrőpapírral töröljük le! Mit tapasztalunk? -Mi történik, ha sírunk, ha csorog a nyálunk, ha izzadunk? -Találós kérdés: Nagy hidegben jég lesznek, Nagy melegben pára, Szárazságban rálocsolnak Fűre meg a fára. Mi az?(víz) Mikor lehet a vízen száraz lábbal átkelni?(ha befagy) Testvére a harmatnak, a hideg idő társa, mert az ember őt csakis télidőben látja. Mi az? (zúzmara) Fehér pokróc egész földön, nem is szövik, az égből jön. Mi az?(hó)</p>

	Mese	Vers, mondóka	Ének, énekes játékok, zenehallgatás	Rajz, Mintázás, kézimunka	Környezet- ismeret
VÍZ Tavaszi témakör	Szutyeyev: A gomba alatt Szutyeyev: Okoska botocska Szutyeyev: A négy jóbarát A három pillangó Frankó Kata: Az árvíz Puskin: Az öreg halász és felesége Rózsát nevető királykisasszony Hétszínvirág	Sarkadi Sándor: Kutykurutty Fekete Csaba: A nagyamánál Weöres Sándor: Kacsausztató Székely Magda: Kirándulás az esőben Osváth Erzsébet: Irigy felhő Zelk Zoltán: Kiskertész Mondóka: Eső, eső csepereg, Megáznak a gyerekek. Sáros lesz a kis cipő, Vizes lesz a főkötő. Esik eső, jaj jaj jaj, Mindjárt itt a zivatar. Tüzes villám cikázik, Aki nem fut, megázik.	<u>Dalok:</u> Anyu, végy egy hegyet nékem... Fehér liliumszál... Én kis kertem kerteltem... Csepp, csepp, csepereg... Esik az eső... Süss fel nap... Bújj, bújj zöld ág... Kémény tetején... Kis kacska fürdik... Koszorú, koszorú... Ültem ringón... Én kicsike... Ispiláng... Örömmünnep... Már megjöttünk... Mondóka: Badacsonyi rózsafán <u>Zenehallgatás:</u> Händel: Vízizene Strauss: Kék-Duna keringő Száras tónak nedves partján Csütörtökön virradóra Tavaszi szél vizet áraszt...	-Gomba festése -Színezők vizes témakörben -Hajtogatás: esőcseppek, esernyő. Ezek felragasztása lapra, rajzzal kiegészítve. -Horgászat: kellékek: Dekor gumi, hurkapálcika, gémkapocs, drót, zsinór. -Lufi feltöltése vízzel, kifestése kelj fel Jancsinak. -Pingpong labda festése úszatóversenyhez -Vízi malom készítése műanyag flakonból -Koszorú készítése papírból „koszorú dobó” játékhoz. -Préselt növényekből egyedi képek készítése. -Növényi nyomatok készítése festéssel. -Tavaszi virágoskert festése.	-Milyen állat lennél, ha vízi állat lennél? Pl: én vagyok a (béka, krokodil, víziló) rólam azt kell tudni, hogy... -Hajtatás: búza, faág Eszközök: cserép, föld, mag, váza, víz. -Megfigyelések: Az óvodánkról és környékéről -Virágbolti eladó virágok, növények gondozása óvodánkban bent és kint Magaságyás gondozása, locsolása -Hajtatás, csíráztatás, ültetés és fűbaba készítése

Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program
2024.

	Matematika	Mozgás, mozgásos játékok	Munka, egyéb tevékenység
<p>VÍZ</p> <p>Tavaszi témakör</p>	<p>-Halmazok képzése borsóval, babbal. Összehasonlítások. Kör felismerése.</p> <p>-Hány növényt, érdekes kavicsot, csigaházat gyűjtöttünk?</p> <p>-Mennyi esernyőt, esőcseppet készítettünk? Melyikből van több, melyikből van kevesebb?</p> <p>-Melyik könnyebb, melyik a nehezebb?</p> <p>-Virágboltos szerepjáték kialakítása. Csoportosítás különböző tulajdonságok szerint.</p>	<p>-Lassan forog a kerék, Mert a vize nem elég. Gyorsan forog a kerék, Mert a vize már elég.</p> <p>-Állóképesség, kitartás fejlesztése kirándulások, séták alkalmával.</p> <p>-Futások, járások a szabadban. Nagymozgások fejlesztése a játékok alkalmával. Pl: hajó a hullámokon.</p> <p>-Utánzó mozgás kezekkel: úsznak a kacsák a vízben, repülnek a madarak a levegőben. Kicsit esik az eső. Nagyon esik az eső.</p> <p>-Játékos utánzó mozgások: „kirándulás az esőben”</p> <p>-Virágbolti eladó egy napja kitalált mozgás zenére(egy növény fejlődése)</p> <p>-„Merre menjünk?” labirintus játék</p> <p>Tájékozódás a térben</p> <p>-Versenyjátékok: vízhordás, krumpliültetés, virágváltó, virágfogó</p> <p>-Célbadobás gyakorlása „koszorú dobó”</p>	<p>-Vízhordó verseny a szabadban: két asztal, 4 tányér benne víz, 4 pohár, evőkanalak ugyanez a feladat szivaccsal is.</p> <p>-Feladatlapok vizes témakörben</p> <p>-Kemény víz és lágy víz</p> <p>Eszközök: kettő kicsi, egyforma befőttes üveg, csapvíz, esővíz. Cseppentsünk bele mosószert! Rázzuk össze!</p> <p><u>Megfigyelések:</u></p> <p>-Honnan kapja az óvoda az ivóvizet?</p> <p>-Hányan vagyunk egy csoportban és mennyi mosdónk van?</p> <p>-Hány wc-je van a csoportnak?</p> <p>-Van-e szennyvíz lefolyó?</p> <p>-Milyen gyakran locsolunk az udvaron?</p> <p>-Hogyan takarékoskodunk a vízzel az óvodában?</p> <p>-Ki locsolja a virágokat a csoportban?</p> <p>-Milyen ízű a csapvíz?</p> <p>Hány fokos víz jön a csapból?</p> <p>-Folyó víz alatt öblögettek-e?</p>

Földünk védelme

„ A természet hatalmas, de az ember parányi.
Ezért aztán az ember léte attól függ,
hogyan milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel,
mennyire érti meg és hogyan használja fel a saját hasznára.”
(Szent-Györgyi Albert)

Óvodánk évek óta kiemelt figyelmet fordít a környezetvédelemnek, mert hisszük, hogy óvodásaink egészsége függ környezetük épségétől is. Természetesen a gyermekeken keresztül próbáljuk a szülőket is környezettudatos magatartásra ösztönözni. A mi óvodánkban a föld napja egész kis rendezvénysorozat. Ebből az alkalomból családokkal újra felhasznált hulladékból, a földünkkel kapcsolat témakörben közösen készítünk különböző alkotásokat. Ezekből a gyönyörű alkotásokból kiállítást rendezünk, így mindenki megcsodálhatja a gyerekek kreativitását.

Téma időszak	Játék	Verselés, mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, vizuális tevékenység	Mozgás	A külső világ tevékeny megismerése	Munka jellegű tevékenységek
Föld napja április 22.	-„Add át a labdát” -Labdajátékok szabadban Székfoglaló(ha azt hallja „földrengés” ,elfoglal egy széket) - Műanyag kupakkal célba dobás	<u>Versek:</u> Weöres Sándor: Kellene kis kert Zelk Zoltán: Az erdő M. Simon Katalin: A cinege lakomája Mentovics Éva: Paplan a vetésen	<u>Énekek:</u> - Én kis kertem kerteltem - Kiszáradt a diófa- -A kállói szőlőbe - Csigá-biga -Iglíce szívem - Bújj bújj zöldág - Kellene szép kert -Fű, fű, fű	- Gesztenyéből állatok készítése - Falevelekből képek készítése - Papírmozaik, színes papír, textil, hulladékpapírból lerajzolt formákra ragasztunk - Nap-föld készítése kasírozással	Mozgásos játékok az adott témában: - Üres flakonokkal kuglizás, labda hozzá: kitömött zokni maradék ronggyal - Célba dobás gesztenyével kosárba Homokvárat építünk, kavicsokkal, zászlókkal díszítjük Támaszugrás négyzetről, négyzetre - Sorozatugrások - Babzsák gyakorlatok - Játék: „gombafogó” -„Természetjárás” -„Add át a labdát” - Labdajátékok szabadban	Séták alkalmával beszélgetések a természetről. Milyen növények vannak otthon? A szelektív hulladékgyűjtés fontossága? Milyen hulladékot tudnánk az óvodában	Növények ültetése az óvoda udvarán. Mi kell az ültetéshez? Tavaszi nagytakarítás az óvoda udvarán. A családok szemléletmódjára próbálunk hatni.

Duna-Gyöngye Óvoda - Pedagógiai Program

2024.

		<p>Kicsi mag a föld alatt</p> <p><u>Mesék:</u> Frankó Kata: A rém Móra Ferenc: A szánkó Mese: A hóvirág</p>	<p><u>Zenehallgatás:</u> A kassai szőlőhegyen Erdő-erdő de magas a teteje Tavaszi szél vizet</p> <p>Mondókák Egy, utat nyit a hegy Azt mondják a cinegék Hétfőn egy szem makkot letem...</p>	<p>- Kavicsfestés - Papírhangya készítése, két papírgolyó összeragasztása és a zsenília lábakat a testhez ragasztjuk</p>	<p>- Székfoglaló (ha azt hallja „földrengés”, elfoglal egy széket) - Műanyag kupakkal célba dobás</p> <p>Mindennapi mozgásba is próbáljuk bevinni az adott téma elemeit. Hetente egyszer közös tornát tartunk.</p>	<p>szelektíven gyűjteni?</p> <p>Figyeljünk meg, végezzünk talajgondozási munkákat!</p>	<p>Közös szemétygyűjtés a családokkal a falu területén.</p> <p>A gyermeke által készített munkadarabokból kiállítást rendezünk.</p>
--	--	---	--	--	--	--	---